

IES REPÚBLICA ORIENTAL DO URUGUAI

**DEPARTAMENTO
DE
LINGUA GALEGA E LITERATURA**

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMCE

CURSO 2021-2022

MEMBROS DO DEPARTAMENTO:

- **Lorena Pérez Torrón:** 4 grupos 1º Bach: **12 horas**, 2 grupos 2º Bach: **6 horas**,
X. Departamento Normalización: **3 horas**. **Total: 18+3 horas**

- **X. Ramón Alonso Priegue:** 3 grupos 1º ESO: **12 horas**, 1 grupo 2º ESO : **3 horas**, 1
grupo 3º ESO: **3 horas**. **1 hora** de titoría en 3º ESO.
Total: 18+1 horas.

- **Esther Quinteiro Otero:** 1 grupo 2º ESO: **3 horas**, 2 grupos de 3º ESO: **6 horas**, 3
grupos 4º ESO: **9 horas**, **1 hora** de titoría en 4º ESO.
Total: 18+1 horas.

- **Eliseo Martínez González:** 2 grupos 1º Bach: **6 horas**, 3 grupos 2º Bach: **9
horas**, Xefatura de departamento: **3 horas**. **Total: 15+3 horas.**

- **Marta Prego:** 1 grupo 1º ESO: 4 horas, 1 grupo 2º ESO: 3 horas. **Total 7 horas.**

ÍNDICE:	Pax.
A) Obxectivos xerais para a Lingua Galega e Literatura.....	3-4
B) Introducción e contextualización.....	4-7

ESO

C)1º ESO:

1) Obxectivos xerais da área de Lingua Galega e Literatura en 1º ESO.....	8-9
2) Secuenciación por unidades.....	10-69
3) Recursos didácticos.....	69
4) Ferramentas de avaliación.....	69
5) Libros de lectura.....	70
6) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	70
7) Temporalización.....	70
8) Anexos	

D) 2º ESO:

1) Obxectivos xerais da área de Lingua Galega e Literatura en 2º ESO.....	75-76
2) Secuenciación por unidades.....	77-253
3) Recursos didácticos.....	254
4) Ferramentas de avaliación.....	254
5) Libros de lectura.....	255
6) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	256
7) Temporalización.....	257
8) Alumnado coa materia pendente do curso anterior.....	257
9) Anexos.....	258-262

E)3º ESO:

1) Obxectivos xerais da área de Lingua Galega e Literatura en 3º ESO.....	263-264
2) Secuenciación por unidades.....	265-347
3) Recursos didácticos.....	347
4) Ferramentas de avaliación.....	348
5) Libros de lectura.....	348-349
6) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	349-350
7) Temporalización.....	350
8) Alumnado coa materia pendente do curso anterior.....	351
9) Anexos.....	351-354

F) 4º ESO:

1) Obxectivos xerais da área de Lingua Galega e Literatura en 4º ESO.....	355-356
2) Secuenciación por unidades.....	357-456
3) Recursos didácticos.....	457
4) Ferramentas de avaliación.....	457-458
5) Libros de lectura.....	458
6) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	458
7) Temporalización.....	459
8) Alumnado coa materia pendente do curso anterior.....	459
9) Anexos.....	460-466

BACHARELATO

G) OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGA EN BACHARELATO.....	467-468
---	----------------

H)1º BACHARELATO:

1) Secuenciación por unidades.....	468-542
2) Recursos didácticos.....	543
3) Ferramentas de avaliación.....	543-544
4) Libros de lectura.....	544-545
5) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	545
6) Temporalización.....	546
7) Anexos.....	547-550

I) 2º BACHARELATO:

1) Secuenciación por unidades.....	551-623
2) Recursos didácticos.....	623
3) Ferramentas de avaliación.....	624
4) Libros de lectura.....	624
5) Medidas para a inclusión e a atención á diversidade.....	624-625
6) Temporalización.....	625
7) Alumnado coa materia pendente do curso anterior.....	625
8) Anexos.....	626-627

L) ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.....	628
---	------------

M) CRITERIOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN.....	628
---	------------

N) ANEXO DE MEDIAS DEBIDAS Á COVID-19.....	629
---	------------

A) OBXECTIVOS XERAIS PARA A LINGUA GALEGA E LITERATURA

A **LOMCE**, segundo o Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, establece os seguintes obxectivos xerais para a Lingua Galega e Literatura:

«A materia Lingua Galega e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Debe tamén achegar as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoriamente en calquera situación comunicativa da vida familiar, social e profesional. Eses coñecementos son os que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por un lado, e de comprensión e expresión escrita por outro. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe, de aí que esa capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe».

»A finalidade da reflexión lingüística é o coñecemento progresivo da propia lingua, que se produce cando o alumnado percibe o uso de diferentes formas lingüísticas para diversas funcións e cando analiza as súas propias producións e as dos que o rodean para comprendelas, avalialas e, no seu caso, corrixilas. A reflexión literaria a través da lectura, comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos estudantes, dálles acceso ao coñecemento doutras épocas e culturas e enfrónaos a situacións que enriquecen a súa experiencia do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos.

»Os elementos de Lingua Galega e Literatura supoñen unha progresión respecto aos saberes e habilidades adquiridos desde o inicio da vida escolar. O enfoque comunicativo centrado no uso funcional da lingua artículase ao redor dun eixe que é o uso social da lingua en diferentes ámbitos: privados e públicos, familiares e escolares. A materia céntrase na aprendizaxe das destrezas discursivas que poden darse en diversos ámbitos: o das relacións persoais, o académico, o social e o dos medios de comunicación, cuxo dominio require procedementos e coñecementos explícitos acerca do funcionamento da linguaxe en todas as súas dimensións, tanto relativos aos elementos formais como ás normas sociolingüísticas que presiden os intercambios.

»A lectura de textos diversos e a súa comprensión contribúe á adquisición de destrezas comunicativas».

A lei establece a adquisición das destrezas básicas que debe manexar o alumnado para ampliar a súa capacidade de comprensión e expresión oral e escrita e a súa educación literaria a través de catro bloques de contidos cuxos obxectivos específicos resumimos aquí:

Comunicación oral: escoitar e falar

- Adquirir habilidades para comunicar con precisión as ideas propias.
- Realizar discursos elaborados e adecuados á situación comunicativa.
- Escoitar os demais e interpretar correctamente as súas ideas.

Comunicación escrita: ler e escribir

- Aplicar estratexias de lectura para achegarse a textos con diferentes graos de complexidade.
- Entender textos de diversos xéneros.
- Recoñecer as ideas explícitas e implícitas dos textos.
- Desenvolver o pensamento crítico e creativo.
- Seguir un método estruturado no traballo escrito: planificación, creación de borradores, revisión e redacción.

- Escribir textos coherentes e adecuados.

Coñecemento da lingua

- Utilizar os mecanismos lingüísticos como base para un uso correcto da lingua.
- Interiorizar e usar adecuadamente as regras ortográficas e gramaticais.
- Reflexionar sobre as palabras, o seu uso e os seus valores significativos e expresivos dentro dun discurso, dun texto e dunha oración.
- Recoñecer as relacións gramaticais entre as palabras e os grupos de palabras dentro do texto.
- Afondar nas relacións textuais que fundamentan o discurso.
- Reflexionar sobre as variedades lingüísticas da lingua.

Educación literaria

- Formarse como lectores cultos e competentes.
- Ler, comprender e interpretar os textos literarios máis representativos da literatura galega.
- Achegarse aos xéneros literarios.
- Establecer as relacións entre o contexto sociocultural e a obra literaria.
- Desenvolver o gusto pola lectura de obras da literatura galega e universal.
- Desenvolver o gusto pola lectura de obras en xeral e de obras da literatura galega e universal de todos os tempos.

Por último, a lei conclúe que a materia Lingua galega e Literatura, «persegue o obxectivo último de crear cidadáns conscientes e interesados no desenvolvemento e na mellora da súa competencia comunicativa, capaces de interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo e de formar as súas propias opinións a través da lectura crítica das obras literarias máis importantes de todos os tempos».

B) INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A Educación Secundaria Obrigatoria está deseñada para acoller os alumnos e alumnas de 12 a 16 anos sen excepción, o que ten como principal consecuencia a imprescindible atención á diversidade, único xeito de dar resposta á pluralidade de necesidades, aptitudes e intereses deste alumnado.

Ademais, nela coexisten a dimensión propedéutica e a terminal. Debe atender á formación integral do alumnado, porque, ao rematar, haberá unha parte que finalice os seus estudos. E ten que atender á formación específica que se precisará para cursar a Educación Secundaria Postobrigatoria.

A finalidade deste Deseño Curricular é a mellora da competencia comunicativa do alumnado, concretada no desenvolvemento das catro capacidades básicas que a configuran: comprender/falar; ler/escribir; por iso se reitera a idea de que o traballo debe orientarse a afianzar e desenvolver as capacidades comprensivas e expresivas e non só ao coñecemento, case

sempre efémero, dos aspectos formais da lingua, pois estes deben servir para a mellora da competencia comunicativa do alumnado.

Non podemos deixar de sinalar, aínda que xa se saiba, que estas ideas son válidas para o ensino e aprendizaxe de calquera lingua pero máis para unha como a galega, por mor dos problemas sociolingüísticos aos que se ten que enfrontar, a causa dos cales, en moitos casos, o noso alumnado está lonxe de posuír a competencia necesaria para desenvolverse con normalidade en situacións cotiás, como poden ser unha conversa espontánea ou a redacción dun texto determinado. Esta anormal situación sociolingüística leva a que non poidamos esquecer o papel relevante que podemos -e debemos- xogar nas nosas clases, tanto na mellora das destrezas lingüísticas como na superación de prexuízos e actitudes negativas e na normalización social da lingua.

Se o ensino da lingua e da literatura debe favorecer a aprendizaxe das habilidades comunicativas, é obvio que non chega coa aprendizaxe duns saberes lingüísticos que por si sos non garanten a mellora das súas capacidades expresivas e comprensivas. Se queremos que os alumnos e as alumnas saiban comunicarse e expresarse, a educación lingüística e literaria debe axudalos a mellorar a súa competencia comunicativa nas diversas situacións. Isto é aínda máis necesario no noso centro, xa que recibe case todo o alumnado do ámbito urbano, polo que ten escasas oportunidades de desenvolver a súa competencia fóra das aulas ao non atopar un contexto cotián no que o uso do galego sexa habitual. De aí a importancia do ámbito escolar como espazo privilexiado para un uso normalizado da lingua.

Eis o noso labor: o traballo debe orientarse ao dominio dos mecanismos verbais e non verbais de comunicación e representación que constitúen a base de toda interacción comunicativa e, xa que logo, de calquera aprendizaxe escolar e social. A educación lingüística e literaria debe facer posíbel o maior grao de competencia comunicativa do alumnado no uso da lingua e contribuír ao dominio das destrezas lingüísticas básicas (comprender, falar, ler, escribir) na vida das persoas, sen esquecer que os problemas sociolingüísticos que ten hoxe o galego condicionan o deseño e a realización das actividades na aula.

O uso que o alumnado fai da lingua fóra das aulas, a consideración social do idioma, as normas non escritas que configuran o seu uso nos diferentes ámbitos, a presenza escasa e subordinada do galego nos medios de comunicación... son algúns dos factores que fan ilusoria a pretensión dunha práctica docente igual á que se podería dar se a lingua estivese socialmente normalizada. A clase non é un mundo illado, e o alumnado percibe con claridade unha situación así. Isto inflúe, queirámolo ou non, no traballo da aula, polo que é mester telo en conta á hora de definir calquera proposta curricular.

Isto non quere dicir que as clases de Lingua Galega e Literatura deban xirar ao redor da reflexión sobre os problemas sociais da lingua ou do traballo dirixido a un necesario fomento de

actitudes positivas. Estes son imprescindíbeis, pero a finalidade principal ten que ser, como xa dixemos, o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado. E precisamente porque ese é o obxectivo principal, os problemas sociais da lingua teñen que estar presentes, como pano de fondo, en todas as actividades que desenvolvamos.

Un dos fenómenos máis relevantes desa anómala situación é o feito de que persoas que na súa vida persoal se expresan preferentemente en galego, en certos contextos e ámbitos sociais agáchano e exprésanse en castelán. Pódese así falar dunha invisibilidade social do galego, que se explica porque os comportamentos lingüísticos aparecen condicionados polos prexuízos sociais, prexuízos diglósicos que funcionan como leis non escritas interiorizadas polo conxunto da poboación. Esta invisibilidade vese reforzada por unha ampla gama de factores. O caso dos medios de comunicación de masas, sobre todo os escritos, quizais sexa o máis evidente, pois neles este proceso de ocultamento da lingua é clamoroso, ao reproducir en castelán case toda a vida social que se fai en galego. Como consecuencia, o galego ten unha presenza social moito menor da que lle correspondería, e o seu uso parece estar proscrito en certos ámbitos e funcións. Podemos dicir que, en certo sentido, é unha lingua oculta. Esta ocultación social (é dicir, a súa situación minorizada: sendo maioritaria, parece que non o é) é un fenómeno que, con maior ou menor intensidade, se estende por toda Galicia, acadando dimensións preocupantes nalgúns ámbitos urbanos, como é o noso.

Os principais atrancos para o uso normalizado do galego nos distintos ámbitos sociais teñen a súa orixe na existencia de prexuízos e actitudes negativas cara á lingua (o cambiar de lingua cando o interlocutor fale en castelán; o comportamento lingüístico cos nenos e adolescentes, utilizando decote o castelán, mesmo se son galego-falantes; a asociación do galego co atraso, pobreza ou ruralismo; a crenza de que a súa utilización é un síntoma de localismo, etc.). Neste sentido, cabe afirmar que o problema da invisibilidade social do galego só desaparecerá cando estes prexuízos deixen de ter a extensión social que teñen hoxe. É evidente que as nosas clases poden -e deben- xogar un papel determinante nesta muda das actitudes nas novas xeracións, que de feito xa teñen menos prexuízos e actitudes negativas, posibelmente debido ao aumento do prestixio social da lingua e á súa presenza no ámbito académico. É máis, nunha boa porcentaxe da mocidade -sexa ou non galego-falante- hai unha significativa presenza de actitudes positivas cara á lingua galega e a súa normalización social.

O noso instituto é un centro urbano situado no barrio de Teis en Vigo. Aínda que temos algún alumnado procedente de centros concertados, a meirande parte del procede do centro adscrito CEIP Frián Teis. As familias están integradas pois, na súa maioría por pais e nais asalariados e pequenos comerciantes, especialmente golpeados polos tempos difíciles que vivimos na actualidade. A pesar deste contexto, convén evidenciar algo que nos preocupa especialmente: a reticencia do noso alumnado ao uso oral da nosa lingua, de forma que mesmo nas aulas debemos estar constantemente recordando que deben falar galego porque iso ademais redundará

positivamente na nota académica. Dito isto queremos reseñar como obxectivo xeral, constante e medular, o noso especial empeño e conseguir que o alumnado fale a nosa lingua e todos os contextos posíbeis; que recoñeza a súa utilidade e faga aflorar o seu aprezo por ela, que nos consta existe.

Que comprendan que non é unha lingua semimorta ou unicamente académica. Este será pois o primeiro obxectivo e o contido máis importante ao longo de todo o curso e desde logo para todos os niveis deste proxecto didáctico.

ESO

C)1º ESO

PROFESORES RESPONSABLES: Xosé Ramón Alonso / Marta Prego

1. OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 1º DA ESO

1. Comprender, interpretar e resumir o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual, desenvolvendo un pensamento crítico.
3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais, respectando as normas de cortesía.
4. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.
5. Valorar as producións orais cunha fonética galega correcta e mostrar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
6. Intervir de maneira activa en situacións orais propias do ámbito académico.
7. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais.
8. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados á situación e á intención comunicativa, coherentes e ben organizados, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.
9. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información, consultar modelos de composición escrita e solucionar dúbidas de traballo.
11. Mostrar unha actitude crítica cara ás mensaxes que manifesten prexuízos lingüísticos.
12. Ler en voz alta coa dicción adecuada e respectando os patróns fonéticos do galego.
13. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
14. Usar as TIC, con progresiva autonomía, para redactar e presentar os seus escritos.
15. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
16. Coñecer e utilizar adecuadamente a fonética do galego.
17. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe autónoma.
18. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego.
19. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais básicas para mellorar a creación e a comprensión de textos.
20. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
21. Coñecer e utilizar os conectores textuais e as regras de concordancia para dar cohesión aos textos.
22. Diferenciar as distintas clases de oracións segundo a intención do emisor.
23. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
24. Desenvolver unha competencia comunicativa integrada a partir do coñecemento das linguas.
25. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
26. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, a partir do seu contorno familiar e o do resto do alumnado, valorando a importancia de contribuír ao proceso de normalización da lingua.
27. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
28. Recoñecer e valorar as variantes xeográficas do galego, rexeitando prexuízos lingüísticos.

29. Diferenciar os textos non literarios dos literarios, e nestes últimos, identificar os tres grandes xéneros.
30. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros, relacionándoos coa súa experiencia propia e expoñendo a súa opinión.
31. Escribir textos sinxelos con intención estética, utilizando os coñecementos literarios adquiridos.
32. Describir os trazos que caracterizan o cómic e a canción como linguaxes artísticas.
33. Coñecer e aplicar as estratexias de autoavaliación, recoñecendo os erros nas súas produces

2. SECUENCIACIÓN POR UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Entender o concepto de *plurilingüismo* e coñecer algunhas linguas do mundo.
- Ampliar o vocabulario relacionado co cuarto e manexar o dicionario.
- Coñecer a morfoloxía das palabras e como se clasifican segundo a súa estrutura.
- Coñecer e utilizar correctamente o alfabeto galego.
- Recoñecer un texto literario e identificar o xénero ao que pertence.
- Crear unha carta a partir duns modelos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue)

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - As linguas do mundo. - Vocabulario relacionado coas ferramentas de cultivo - Os dicionarios. - Morfoloxía das palabras e clases de palabras segundo a súa estrutura. - O alfabeto. - Os textos literarios. - Os textos segundo o seu ámbito de uso. Os textos persoais. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CSC, CAA
	2. Valorar a riqueza das linguas.	2.1. Valora a riqueza das linguas.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado co cuarto e entender a importancia de usar o dicionario.	3.1. Utiliza en diversos contextos o vocabulario básico estudado e usa o dicionario.	CCL
	4. Entender a estrutura da palabra e recoñecer as distintas clases.	4.1. Entende a estrutura da palabra e forma familias léxicas.	CCL
		4.2. Recoñece as distintas clases de palabras.	
	5. Coñecer o alfabeto.	5.1. Coñece o alfabeto galego e identifica os dígrafos.	CCL
	6. Distinguir entre textos literarios e non literarios e identificar os xéneros.	6.1. Diferencia textos literarios e textos non literarios.	CCL, CCEC
6.2. Recoñece as peculiaridades dun texto literario dado e identifica o xénero ao que pertence.			
7. Diferenciar textos segundo o seu ámbito de uso.	7.1. Distingue diversos tipos de textos, segundo a situación en que se usen.	CCL, CSIEE, CAA	

		7.2. Escribe textos de carácter persoal.	
--	--	---	--

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRIPTORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas postas en común das opinións de cadaquén.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan no mundo e a súa situación.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás.	Escribe unha carta.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos e para resolver actividades.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Manexa con fluidez soportes dixitais: CD, memoria portátil, correo electrónico, Internet
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe unha carta de acordo cunhas pautas ou uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Repaso xeral dos contidos máis importantes estudados en Primaria.
- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecéndose.

- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

UNIDADE 2

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Entender a diferenza entre lingua oficial e lingua non-oficial.
- Coñecer algunhas das linguas que se falan en Europa.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa familia.
- Comprender que é un campo semántico.
- Recoñecer semántica e formalmente os substantivos e clasificalos.
- Coñecer as normas de formación do plural.
- Clasificar as palabras polo número de sílabas.
- Distinguir sílabas tónicas e átonas e identificar ditongos e hiatos.
- Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: narrador e personaxes.
- Escribir o comezo dunha narración.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue)

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - As linguas de Europa. - Vocabulario relacionado coa familia. - O campo semántico. - Clasificación dos substantivos. - Regras de formación do plural. - Clasificación de palabras segundo o seu número de sílabas e segundo a posición da sílaba tónica. - Ditongos e hiatos. - Os elementos da narración: narrador e personaxes. - Creación literaria: o comezo dun texto narrativo. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CCEC, CSC, CAA
	2. Coñecer algunhas das linguas que se falan en Europa.	2.1. Identifica algunhas linguas de Europa e a súa situación.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa familia e clasificar palabras en campos semánticos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa familia.	CCL
		3.2. Comprende que é un campo semántico.	
	4. Clasificar substantivos e aplicar as regras de formación do plural.	4.1. Identifica os substantivos comúns e propios, concretos e abstractos, individuais e colectivos.	CCL
		4.2. Forma o plural de substantivos dados.	
	5. Clasificar palabras polo número de sílabas e pola posición da sílaba tónica, e diferenciar entre ditongos e hiatos.	5.1. Clasifica as palabras polo número de sílabas.	CCL
		5.2. Distingue sílabas tónicas e átonas.	
		5.3. Identifica e analiza ditongos e hiatos.	

	6. Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: narrador e personaxes.	6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: narrador e personaxes.	CCL, CCEC
	7. Escribir o comezo dunha narración.	7.1. Escribe o comezo dun texto narrativo seguindo unhas pautas dadas.	CCL, CSIEE, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe o comezo dun texto narrativo.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan Europa e a súa situación.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet, testemuño oral de persoas maiores...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet, testemuño oral de persoas maiores...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Mostra interese por coñecer as culturas doutros pobos.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Sabe escribir o comezo dun relato, de tal maneira que capte o interese do lector.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita actitudes discriminatorias por razóns de xénero.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	É consciente da situación precaria dalgunhas persoas e pobos e mostra preocupación.
<i>Sentido de iniciativa e</i>	Ser constante no traballo	Avanza na aprendizaxe con

<i>espírito emprendedor.</i>	superando as dificultades.	motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe o comezo dunha narración de acordo cunhas pautas ou uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo.

- Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.

UNIDADE 3

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Identificar as linguas da península Ibérica e a súa situación.
- Coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa aula.
- Lembrar e practicar a relación semántica de sinonimia.
- Identificar o xénero dos substantivos e formar o feminino a partir de nomes dados.
- Coñecer e aplicar as regras básicas de acentuación.
- Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: espazo e tempo.
- Coñecer os xornais e analizar unha noticia.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - As linguas de España. - Vocabulario relacionado coa aula. - Os sinónimos. - Xénero dos substantivos. - Regras de formación do feminino. - Regras xerais de acentuación. - Os elementos da narración: espazo e tempo. - Traballo con textos: a prensa. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CSC, CAA
	2. Identificar as linguas da península Ibérica e coñecer a lusofonía.	2.1. <u>Identifica as linguas da península Ibérica e coñece a lusofonía.</u>	CMCT, CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa aula e lembrar os sinónimos.	3.1. <u>Amplía o vocabulario básico relacionado coa aula.</u>	CCL
		3.2. Lembra e practica a relación de sinonimia.	
	4. Identificar o xénero dos substantivos e formar o feminino a partir de nomes dados.	4.1. <u>Indica o xénero dalgúns substantivos.</u>	CCL
		4.2. <u>Coñece as regras de formación do feminino dos substantivos.</u>	
5. Coñecer e aplicar as regras xerais de acentuación.	5.1. <u>Aplica correctamente na práctica as regras xerais de acentuación.</u>	CCL	
6. Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: espazo e tempo.	6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: espazo e tempo.	CCL, CCEC	

	7. Coñecer os xornais e analizar unha noticia.	7.1. Identifica as partes dun xornal e analiza unha noticia.	CCL, CAA
--	--	---	-------------

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan España e a súa situación.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.

	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Coñece a prensa escrita e sabe analizar unha noticia.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	Coñece o status legal das linguas que se falan en España.
	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os compañeiros e compañeiras, e as normas de convivencia na escola.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.

<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.
- Desenvolvemento do pensamento crítico para interpretar a información que achegan os medios de comunicación.

UNIDADE 4

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxica

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer a lexislación sobre o galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa rúa.
- Lembrar o concepto de *polisemia* e identificar os distintos significados das palabras polisémicas.
- Recoñecer os adxectivos cualificativos e os seus graos.
- Coñecer e aplicar regras especiais de acentuación.
- Recoñecer a estrutura dun texto narrativo.
- Cambiar historias de acordo cunhas pautas dadas.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIA CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - O galego: lingua propia de Galicia. - Vocabulario relacionado coa rúa. - Palabras polisémicas. - O adxectivo cualificativo: xénero, número e graos. - Regras especiais de acentuación. - A estrutura dos textos narrativos. - Creación literaria: recreación de contos. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CSC, CAA
	2. Coñecer a lexislación sobre o galego.	2.1. Coñece a lexislación sobre o galego.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa rúa e lembrar as palabras polisémicas.	3.1. <u>Amplía o vocabulario básico relacionado coa rúa.</u>	CCL
		3.2. Analiza os significados de palabras polisémicas.	
	4. Recoñecer os adxectivos cualificativos e os seus graos.	4.1. <u>Recoñece os adxectivos cualificativos e forma o feminino e o plural de adxectivos dados.</u>	CCL
		4.2. <u>Realiza comparacións utilizando as partículas comparativas adecuadas.</u>	
	5. Coñecer e aplicar regras especiais de acentuación.	5.1. <u>Coñece e aplica correctamente regras específicas de acentuación.</u>	CCL
6. Recoñecer a estrutura dun texto narrativo.	6.1. Identifica a estrutura dun texto narrativo.	CCL, CCEC	

	7. Cambiar historias de acordo cunhas pautas dadas.	7.1. Introduce un cambio de xiro nun conto dado e cambia o final.	CCL, CCEC, CAA
--	---	--	----------------------

3.- COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende a situación actual do galego actual a partir da súa evolución histórica.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.

	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Reflexiona sobre a rendibilidade dalgúns dispositivos electrónicos, e tamén sobre a piratería dixital.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Coñece e valora o status da lingua galega ao longo da súa evolución histórica.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Entende os contos tradicionais como unha forma de manifestación cultural de carácter universal.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	Mostra interese por coñecer as leis que garanten e regulan o uso do galego.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Valora e respecta as normas como medios que garanten a convivencia.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.

<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e modifica contos de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos para organizar os contidos teóricos e asimilalos máis facilmente; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Traballo en grupo que consiste nun xogo que favoreza o uso do adxectivo:

Anotarase no encerado unha lista de substantivos, e os alumnos e alumnas irán propoñendo adxectivos que concorden con eles. En parellas, escribirán breves textos literarios coas combinacións máis valoradas, perseguindo o concepto que acuñou o italiano Gianni Rodari, de «binomio fantástico». Finalmente leranse en voz alta e elixirase o máis votado.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre na terceira semana de decembro.

UNIDADE 5

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer as principais variedades na fala do idioma galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado con verbos que indican accións do corpo.
- Traballar con termos contrarios.
- Identificar os artigos e adxectivos determinativos e a súa función.
- Aplicar as normas de uso de *i*, *//* e *x*.
- Diferenciar entre contos literarios e populares e recoñecer as características destes últimos.
- Redactar textos descriptivo

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Variedade e unidade do idioma galego. - Verbos relacionados con accións que realiza o corpo. - Os termos contrarios. - Artigos, demostrativos e posesivos. - Uso de <i>i, // e x</i>. - Características do conto popular. - Traballo con textos: a descrición. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Coñecer e respectar as variedades na fala do idioma galego.	2.1. Coñece e respecta as variedades que se dan na fala do idioma galego.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións do corpo.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións do corpo.	CCL
		3.2. Lembra e practica a relación entre termos contrarios.	
	4. Identificar os artigos e adxectivos determinativos e a súa función.	4.1. Recoñece e utiliza correctamente os artigos.	CCL
		4.2. Recoñece e utiliza correctamente os demostrativos.	
		4.3. Recoñece e utiliza correctamente os posesivos.	
	5. Coñecer e aplicar as regras de uso de <i>i, // e x</i> .	5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>i, // e x</i>.	CCL
	6. Diferenciar entre contos literarios e populares e recoñecer as características destes últimos.	6.1. Distingue un conto literario dun conto popular e identifica as características destes últimos.	CCL, CD, CCEC

	7. Redactar textos descriptivos.	7.1. Sabe redactar unha descrición, a partir duns modelos e duns pasos dados.	CCL, CAA
--	----------------------------------	---	-------------

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Entende a importancia do exercicio físico para a saúde e, en xeral, para o desenvolvemento persoal.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende o uso do galego fóra das nosas fronteiras como resultado de certos avatares históricos.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).

<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora a lingua como signo de identidade do pobo, dentro e fóra das fronteiras propias.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza da música, da danza e da literatura popular.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe descrições de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. - ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e do conto do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos ou novosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, nas súas diferentes manifestacións artísticas: literaria, musical, corporal...
- Fomento da lectura ofrecéndolle ao alumnado diversidade de textos e xéneros ata que atope «aquele» estilo ou xénero que lle preste.

UNIDADE 6

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer o ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos.
- Usar palabras homófonas e diferenciais das polisémicas.
- Coñecer as formas dos adxectivos determinativos: indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais, e aplicarlas correctamente nas producións propias.
- Aplicar as normas de uso de *b* e *v*.
- Recoñecer as características das lendas.
- Crear unha historia fantástica a partir dunhas pautas dadas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras. - Vocabulario relacionado cos cinco sentidos. - Palabras homófonas. - Indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais. - Uso de <i>b</i> e <i>v</i>. - As lendas. - Creación literaria: explicacións fantásticas. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Coñecer o ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras.	2.1. Coñece onde se fala e onde se estuda galego fóra de Galicia.	CCL, CD, CCEC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos e lembrar as palabras homófonas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos.	CCL
		3.2. Recoñece e emprega correctamente algunhas palabras homófonas.	
	4. Coñecer as formas dos adxectivos determinativos: indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais, e aplicarlas correctamente nas producións propias.	4.1. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.	CCL
		4.2. Coñece e utiliza correctamente as formas dos interrogativos e exclamativos.	
		4.3. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.	
	5. Coñecer e aplicar as regras de uso de <i>b</i> e <i>v</i> .	5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>b</i> e <i>v</i>.	CCL

	6. Recoñecer as características das lendas.	6.1. Identifica a lenda como un xénero da literatura popular e recoñece as súas características propias.	CCL, CD, CCEC
	7. Crear unha historia fantástica a partir dunhas pautas dadas.	7.1. Escrebe unha historia fantástica a partir dun modelo e dunhas pautas dadas.	CCL, CSIEE, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico.	Entende a información que achegan un mapa e uns gráficos.
	Expresarse con propiedade na linguaxe matemática.	Entende e usa correctamente os adxectivos determinativos numerais.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Inventa e escribe historias fantásticas.

	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura». Navega por Internet para coñecer a presenza da lingua galega na Rede.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Mostra interese por coñecer a contribución de persoas como Mark Twain ao desenvolvemento da cultura. Valora as achegas dos internautas que traballan por normalizar o uso do galego en Internet.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza da paisaxe e da literatura popular.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa activamente nas actividades de grupo e asume a tarefa encomendada.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde	Favorece a creatividade a través da elaboración dos

	coñecementos previos do tema.	distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe unha historia fantástica de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4.- ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e da lenda do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento da lectura poñendo á disposición do alumnado textos diversos e de diferentes estilos e xéneros.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Utilización de mapas para aprender a interpretaralos e para coñecer mellor a nosa paisaxe, que forma parte do noso patrimonio natural e da nosa identidade como pobo.

UNIDADE 7

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave

3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas.

1. - OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer a presenza do galego en Internet.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos animais.
- Recoñecer palabras homónimas.
- Recoñecer e aplicar correctamente as formas tónicas dos pronomes persoais.
- Aplicar correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.
- Recoñecer as características específicas do xénero lírico.
- Escribir textos expositivos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Galego: lingua de Internet. - Vocabulario relacionado cos animais. - Palabras homónimas. - Formas tónicas do pronome persoal. - Palabras con es- e con ex-. - Características do xénero lírico. - Traballo con textos: textos expositivos. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CSC, CAA
	2. Coñecer a presenza do galego en Internet.	2.1. Infórmase e coñece a presenza da lingua galega en Internet.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos animais e recoñecer palabras homónimas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos animais.	CCL
		3.2. Comprende o que son as palabras homónimas.	
	4. Recoñecer e aplicar correctamente as formas tónicas dos pronomes persoais.	4.1. Identifica e utiliza correctamente as formas tónicas do pronome persoal.	CCL
	5. Aplicar correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.	5.1. Aplica correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.	CCL
	6. Recoñecer as características específicas do xénero lírico.	6.1. Analiza as características do xénero lírico.	CCL, CCEC
6.2. Mide os versos dun poema atendendo ás posibles licenzas			

		métricas.	
	7. Escribir textos expositivos.	7.1. Crea textos expositivos a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	Trata con respecto os seres vivos e mostra interese por coñecelos e coidalos.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Recita poemas facendo as pausas necesarias e coa entoación adecuada. Fai unha exposición oral diante dos compañeiros e compañeiras.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado «Aplica o que sabes». Utiliza aplicacións informáticas para facer os seus traballos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Mostra interese por coñecer a contribución de autores senlleiros da literatura galega ao desenvolvemento da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite os sentimentos e emocións a través do recitado de poemas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a presentación dos seus traballos, tanto as exposicións orais ou o recitado de poemas como textos escritos ou creacións plásticas.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.

	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona sobre a utilidade do galego, sen deixarse influír por opinións que pretenden desprestixiar a lingua.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e elabora un texto expositivo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e do poema do apartado «Aplica o que sabes», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe e do interese pola creación poética.

UNIDADE 8

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a utilidade do galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coas maneiras de ser.
- Coñecer e aplicar os sufixos máis habituais.
- Recoñecer e aplicar correctamente as formas átonas dos pronomes persoais.
- Identificar e distinguir palabras con e sen *h*.
- Identificar a rima e algunhas figuras literarias en textos poéticos.
- Crear poemas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Utilidade do galego. - Vocabulario relacionado coas maneiras de ser. - Formación de palabras mediante sufixos. - Formas átonas do pronome persoal. - Palabras con <i>h</i> e sen <i>h</i>. - Poesía: rima, personificacións e hipérbolos. - Creación de poemas. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CCEC, CAA
	2. Recoñecer a utilidade do galego.	2.1. Entende a utilidade do galego para comunicarnos entre nós e con xente doutros lugares.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas maneiras de ser e coñecer os sufixos máis habituais.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas formas de ser.	CCL
		3.2. Coñece e aplica os sufixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	
	4. Recoñecer e aplicar correctamente as formas átonas dos pronomes persoais.	4.1. Recoñece e emprega correctamente as formas átonas do pronome persoal.	CCL
		4.2. Recoñece e emprega correctamente as contraccións de pronomes átonos.	
5. Identificar e distinguir palabras con e sen <i>h</i> .	5.1. Escribe correctamente palabras con e sen <i>h</i>.	CCL	
6. Identificar a rima e algunhas figuras literarias en textos poéticos.	6.1. Identifica a rima dos poemas e distingue entre rima consonante e asonante.	CCL, CCEC	

		6.2. Recoñece personificacións e hipérbolos en textos poéticos.	
	7. Crear poemas.	7.1. Escribe poemas a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CCEC, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Recita poemas facendo as pausas necesarias e coa entoación adecuada. Fai unha exposición oral diante dos compañeiros e compañeiras.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Sabe compoñer poemas, seguindo unhas pautas dadas.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora os oficios tradicionais como manifestación da cultura popular. Mostra interese pola mitoloxía e o imaxinario fantástico doutros países. Mostra interese por coñecer a contribución de poetas senlleiros ao desenvolvemento da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite os sentimentos e emocións a través da creación de poemas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e das creacións artesanais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa activamente nas actividades de grupo e asume a tarefa encomendada.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.

<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da actitude máis axeitada en relación coa lingua, sen deixarse influír por posturas negativas ou pouco fundamentadas.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea poemas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4.- ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais o da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é a colocación dos pronomes átonos.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre.

UNIDADE 9

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. .-OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer o concepto de *prexuízo lingüístico*.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos seres vivos.
- Coñecer e aplicar os prefixos máis habituais.
- Recoñecer o verbo, analizar os seus compoñentes morfolóxicos e utilizar correctamente as formas nominais.
- Coñecer e aplicar as regras que rexen o uso das maiúsculas.
- Analizar textos pertencentes ao xénero lírico e identificar certas estrofas.
- Analizar e crear textos instrutivos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC	
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Prexuízos lingüísticos. - Vocabulario relacionado cos seres vivos. - Formación de palabras derivadas mediante prefixos. - Verbo: análise morfolóxica, conxugacións e formas nominais. - Uso das maiúsculas. - Análise de textos do xénero lírico e identificación dalgunhas estrofas. - Traballo con textos: textos instrutivos. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CAA	
	2. Coñecer o concepto de <i>prexuízo lingüístico</i> .	2.1. Coñece o concepto de prexuízo lingüístico.	CCL, CCEC, CSC, CAA	
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos seres vivos e coñecer os prefixos máis habituais.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos seres vivos.	3.2. Coñece e aplica os prefixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	CMCT, CCL
		4. Recoñecer o verbo, analizar os seus compoñentes morfolóxicos e utilizar correctamente as formas nominais.		
			4.2. Analiza morfoloxicamente formas verbais dadas.	
5. Coñecer e aplicar as regras que rexen o uso das maiúsculas.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras que rexen o uso das maiúsculas.	CCL		

	6. Analizar textos pertencentes ao xénero lírico e identificar certas estrofas.	6.1. Analiza textos pertencentes ao xénero lírico e identifica as estrofas.	CCL, CCEC
	7. Analizar e crear textos instrutivos.	7.1. Comprende a intención comunicativa dun texto e as características propias dun texto instrutivo.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Sabe escribir textos instrutivos e coñece a súa utilidade.

<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (dicionario, enciclopedia, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura. Utiliza aplicacións informáticas para facer os seus traballos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora a flora e a fauna propias de Galicia como parte do noso patrimonio que nos define como pobo.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e da paisaxe.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da actitude máis axeitada en relación coa lingua.

	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea textos instrutivos de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais o da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é o recoñecemento dalgunhas variacións ou irregularidades en determinados verbos.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética.

UNIDADE 10

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Identificar diferentes actitudes lingüísticas
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa festa.
- Formar palabras compostas.
- Saber conxugar verbos regulares e identificar as peculiaridades dalgúns deles.
- Coñecer as regras de uso do punto.
- Recoñecer algunhas manifestacións da lírica popular: cantigas e romances.
- Crear cantigas.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC	
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Actitudes lingüísticas. - Vocabulario relacionado coa festa. - Formación de palabras compostas. - Conxugación de verbos regulares, con ou sen variacións. - Uso do punto. - Manifestacións da lírica popular: cantigas e romances. - Creación de cantigas. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CCEC, CAA	
	2. Identificar diferentes actitudes lingüísticas.	2.1. Comenta diferentes actitudes lingüísticas.	CCL, CCEC, CSC, CAA	
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa festa e formar palabras compostas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa festa.	3.2. Forma palabras compostas.	CCL, CCEC
		4. Saber conxugar verbos regulares e identificar as peculiaridades dalgúns deles.		
		4.2. Sabe conxugar algúns verbos regulares con variacións ou que poden ofrecer certas dúbidas respecto da súa regularidade.		
	5. Coñecer as regras de uso do punto.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso do punto.	CCL	

	6. Recoñecer algunhas manifestacións da lírica popular: cantigas e romances.	6.1. Identifica cantigas e romances como manifestacións da lírica popular.	CCL, CD, CCEC
	7. Crear cantigas.	7.1. Crea cantigas a partir duns modelos dados.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Recita poemas.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Traduce cancións e escribe cantigas.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).

<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora a lingua, a literatura popular e as tradicións como expresións da nosa cultura. Mostra interese pola obra de escritores galegos consagrados.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e das festas populares.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas, fichas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo,	Reflexiona acerca da súa responsabilidade en relación

	crítico, emocional, interdependente...	co futuro da lingua.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea cantigas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4.- ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do romance do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é o recoñecemento dalgunhas variacións ou irregularidades en determinados verbos.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente (e evitando interferencias) as dúas linguas que comparten a oficialidade na nosa comunidade e que nos enriquecen como persoas e como parte dun colectivo.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética e da súa relación coa música.

UNIDADE 11

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a responsabilidade dos falantes no futuro da lingua.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer.
- Identificar castelanismos léxicos.
- Recoñecer os adverbios e a súa función, e identificar as distintas clases de adverbios e locucións adverbiais.
- Coñecer as regras de uso da coma e do punto e coma.
- Recoñecer as características básicas do texto dramático.
- Transformar e crear textos teatrais.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Creación de textos teatrais. - Verbos relacionados coas accións de cociñar e comer. - Castelanismos léxicos. - Adverbios e locucións adverbiais. - Uso da coma e do punto e coma. - Xénero teatral. - Creación de textos teatrais. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Recoñecer a responsabilidade dos falantes no futuro da lingua.	2.1. Reflexiona sobre o futuro do galego e é consciente da importancia de usalo nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer festa e identificar castelanismos léxicos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer.	CMCT, CCL
		3.2. Identifica e corrixe algúns castelanismos léxicos.	
	4. Recoñecer os adverbios e a súa función, e identificar as distintas clases de adverbios e locucións adverbiais.	4.1. Identifica os adverbios e as locucións adverbiais e recoñece a súa función.	CCL
		4.2. Clasifica os adverbios e locucións adverbiais segundo o significado que expresen.	
	5. Diferenciar a función da coma e do punto e coma.	5.1. Aplica correctamente a coma e o punto e coma en diversos textos.	CCL

	6. Recoñecer as características básicas do texto dramático.	6.1. Recoñece as características básicas do xénero teatral.	CCL, CD, CCEC
	7. Transformar e crear textos teatrais.	7.1. Transforma e crea textos teatrais.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Mostra interese por expresarse con corrección. Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Sabe facer unha lectura dramatizada.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas, evitando os castelanismos. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Utiliza elementos non-textuais na creación e carteis e doutro tipo de mensaxes publicitarias.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Crea anuncios publicitarios.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta con criterio propio as mensaxes publicitarias que transmiten os medios de comunicación.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e entende o valor literario das pezas teatrais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación cos procesos de normalización e normativización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo,	Reflexiona acerca da súa responsabilidade en relación

	crítico, emocional, interdependente...	co futuro da lingua. Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar adecuadamente as mensaxes publicitarias.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea anuncios publicitarios de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4.-ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas dramatizacións de textos teatrais e noutras actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do fragmento teatral do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente (e evitando interferencias) as dúas linguas que comparten a oficialidade na nosa comunidade e que nos enriquecen como persoas e como parte dun colectivo.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.

UNIDADE 12

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.-OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a importancia de usar a lingua con corrección.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos deportes.
- Identificar préstamos lingüísticos.
- Identificar preposicións e conxuncións.
- Coñecer as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.
- Analizar os elementos propios da linguaxe do cómic.
- Analizar textos publicitarios.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais.

Grao de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente), **Alto** (Conségueo), **Baixo** (Conségueo con dificultade), **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC	
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Corrección lingüística. - Vocabulario relacionado co deporte. - Préstamos lingüísticos. - Preposicións, locucións prepositivas, conxuncións e locucións conxuntivas. - Uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración. - Características do cómic. - Análise de mensaxes publicitarias. 	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CSC, CAA	
	2. Recoñecer a importancia de usar a lingua con corrección.	2.1. Esfórzase por utilizar o galego con corrección, tanto o falado coma o escrito.	CCL, CSC, CAA	
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos deportes e identificar préstamos lingüísticos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos deportes.	3.2. Comprende o concepto de préstamo.	CMCT, CCL
		4. Identificar preposicións e conxuncións.		
	5. Coñecer as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.	CCL	
	6. Analizar os elementos propios da linguaxe do cómic.	6.1. Analiza os elementos dun cómic.	CCL, CCEC	

	7. Analizar textos publicitarios.	7.1. Analiza as características e a finalidade das mensaxes publicitarias.	CCL, CD, CSC, CAA
--	-----------------------------------	--	----------------------------

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Utiliza a entoación e a dicción adecuadas na dramatización ou representación de textos teatrais.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Sabe transformar un fragmento teatral nun texto doutro xénero e crear textos teatrais propios.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet,

		apéndice do libro...).
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Interpreta adecuadamente o significado de onomatopeas, ideogramas, liñas de movemento... nos cómics. Utiliza a linguaxe corporal na representación de textos teatrais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma.	Recoñece a diversidade lingüística na fala e identifica a variedade estándar como a normativa.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (dicionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Obradoiro de escritura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora a lingua, a literatura e as tradicións como expresións da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite emocións mediante a escenificación de textos teatrais.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a posta en escena dos textos teatrais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais, demanda respecto para si e mostra adopta unha postura crítica fronte a actitudes que perturban a normal

		convivencia.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Mostra interese e unha actitude participativa na realización de actividades de grupo.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Recoñece as variedades lingüísticas como un elemento enriquecedor e respecta a forma de expresarse de cadaquén.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas, fichas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca de comportamentos que perturban a normal convivencia.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea textos teatrais de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. -ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa na dramatización ou representación de textos teatrais e noutras actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do texto teatral do apartado «Obradoiro de escritura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente a lingua, evitando préstamos lingüísticos innecesarios.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do interese pola análise lingüística e pola interpretación gráfica dos elementos dos cómics, de maneira que poidan ser interpretados como unha expresión literaria e artística que vai máis alá dun mero entretemento.
- Fomento do interese no alumnado por coñecer algúns creadores clásicos de banda deseñada mediante exemplos concretos, e algúns dos creadores galegos a través de páxinas web.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre e do curso.
- Fomento da autoestima e valoración do esforzo e do traballo ben feito.

5.- RECURSOS DIDÁCTICOS

- Aula Virtual en EVA Edixgal na que o alumnado disporá do material de traballo nas aulas.
- Caderno de traballo do alumnado.
- Libros de lectura.
- Outro material fornecido polo profesorado da materia.

5. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

Avaliación ordinaria

- COÑECEMENTO DOS CONTIDOS DAS UNIDADES (50%). A natureza das unidades didácticas e dos contidos traballados marcarán o instrumento de avaliación empregado en cada caso (probos, traballos, proxectos de comprensión, etc.)
- TRABALLOS (30%): redaccións e actividades grupais e individuais propostas ao longo do curso.
- LECTURA (10%). Ao longo do curso o profesor fará varias propostas de lectura. Sobre elas realizaranse probos e/ou traballos de diferente natureza co obxecto de comprobar a lectura e avaliar a comprensión e a expresión do alumnado.
- ACTIVIDADE NA AULA E CADERNO DE TRABALLO (10%).

Mínimos esixibles: estas porcentaxes aplicaranse sempre que o alumnado obteña unha cualificación mínima de tres puntos en cada un dos apartados.

Corrección lingüística e de estilo. Nas probas escritas, os erros de corrección lingüística (morfolóxica, sintáctica ou léxica) descontarán 0,1 puntos. No caso da acentuación, descontaranse 0,1 puntos cada tres erros.

A mala presentación suporá un desconto de ata 0,5 puntos na proba.

Non se descontarán máis de 2 puntos por estes conceptos.

Ao longo do curso facilitarase a recuperación das avaliacións suspensas e a posibilidade de refacer os traballos obrigatorios non superados. Na proba extraordinaria teranse en conta exclusivamente as probas escritas realizadas polo alumnado.

5. LIBROS DE LECTURA

Cada trimestre, o alumnado lerá unha obra proposta polo profesorado. Sobre ela realizará probas, actividades ou traballos de diferente natureza co obxecto de comprobar e avaliar a comprensión lectora e a expresión.

Os libros de lectura serán seleccionados desta listaxe, aínda que tamén poden achegarse máis obras ao longo do curso ou mesmo ter en conta outras lecturas segundo a oferta editorial ou a petición do alumnado, sempre que sexa baixo a supervisión do/a profesor/a:

- *Jules Verne e a vida secreta das mulleres planta.* Leticia Costas
- *O corazón de Xúpiter.* Leticia Costas
- *A balada dos unicornios.* Leticia Costas
- *Chamádeme Simbad.* Francisco Castro
- *Cartas de inverno.* Agustín Fdz. Paz
- *Contos por palabras.* Agustín Fernández Paz
- *Ons.* Carlos Meixide.
- *Cans.* Carlos Meixide
- *Mamá, quero ser Ziggy Stardust.* Iria Misa
- *Xenaro e o segredo da mochila verde.* Mar Guerra
- *Charlie e a fábrica de chocolate.* Roald Dahl
- *Charlie e o grande ascensor de cristal.* Roald Dahl
- *O que lle aconteceu a Barnaby Rooket.* John Boyne
- *Noah Barleywater escapa da casa.* John Boyne

6.-MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Realizadas as probas iniciais, determinarase na xunta de avaliación que alumnado está máis necesitado de atención individualizada en pequeno grupo nas materias instrumentais, entre elas Lingua Galega. Un grupo de arredor de dez alumnos con necesidades educativas especiais e con notable atraso curricular será atendido neste desdoblamento as catro horas semanais da materia. O traballo atenderá aos contidos básicos e reforzará todas aquelas destrezas elementais que non estean aínda ben desenvolvidas.

7. TEMPORALIZACIÓN

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4

2ª avaliación: Unidades 5, 6, 7, 8

3ª avaliación: Unidades 9, 10, 11, 12

ANEXOS

A. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN ORAL

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
COMUNICACIÓN ORAL	1	Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema a tratar.	Preséntase e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e/ou preséntase.
	2	Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta e coída a linguaxe non verbal.	Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta, pero non coída a linguaxe non verbal.	Coída a linguaxe non verbal.	Usa o volume de forma adecuada.
	3	Realiza unha introdución esquemática e a orde da exposición é lóxica.	A orde da exposición é lóxica.	Realiza unha introdución esquemática da exposición.	A exposición presenta certa orde.
	4	Achega conclusións, invita a realizar preguntas e despídese.	Achega conclusións e invita a realizar preguntas.	Achega conclusións ou invita a realizar preguntas.	Despídese.
CONTIDO DA EXPOSICIÓN	5	A información que transmite é correcta e centrada no tema.	A información que transmite é do tema, pero ten algunhas incorreccións.	A información que transmite é correcta, pero doutro tema.	A información que transmite é doutro tema e ademais é errónea.
	6	A información foi traballada e elaborada polo propio alumno ou alumna a partir das fontes de información indicadas.	A información parece ter sido elaborada polo alumno ou alumna, pero non indicou as súas fontes.	Parte da información transmítese directamente desde unha ou varias fontes.	A información simplemente transmítese desde as fontes sen comprobar a súa fiabilidade.

	7		Emprega a linguaxe de forma adecuada e amena, utilizando vocabulario (técnico) acorde ao tema.	Emprega a linguaxe de forma adecuada e utiliza vocabulario (técnico) acorde co tema.	Emprega vocabulario (técnico) acorde co tema.	Emprega a linguaxe de forma adecuada.
	8		Responde ás preguntas con acerto e precisión.	Responde ás preguntas, pero deu algúns datos irrelevantes.	Responde a algunha pregunta con erros ou vaguidades.	Non responde a ningunha pregunta ou faino con continuos erros.
RECURSOS DE APOIO	9		Interactúa co auditorio mediante varias actividades que facilitan a comprensión do tema da exposición.	Realiza algunha actividade de apoio que facilita a comprensión do tema.	Realiza algunha actividade de apoio, pero non facilita a comprensión do tema por desviarse del.	Non realiza ningunha actividade de apoio que facilite a comprensión do tema da exposición.
	10		Emprega apoio audiovisual para recordar datos ou dar exemplos importantes, e é creativo.	Emprega apoio audiovisual que non achega información relevante ou non é creativo.	Emprega apoio audiovisual que se limita a ler ou proxectar, sen realizar unha exposición adecuada.	Apenas emprega apoio audiovisual ou carece del.

B.- RÚBRICA DE EXPOSICIÓN CON FERRAMENTAS DIXITAIS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	A presentación é creativa, amena e orixinal.	A presentación mostra certa creatividade e é amena.	A presentación está desenvolvida a partir dun equipo xa existente.	A presentación non é de autoría propia.
	2	A presentación cobre o tema con profundidade, mostrando un coñecemento profundo sobre el.	A presentación cobre o tema de forma adecuada, mostrando un coñecemento adecuado sobre el.	A presentación cobre o tema, pero só inclúe información esencial sobre el, mostrando certos erros na asimilación do contido.	A presentación apenas inclúe a información esencial do tema, mostrando erros ou carencias na asimilación do contido.
	3	O uso de imaxes e/ou vídeos é amplo e adecuado, axudando á comprensión do tema.	O uso de imaxes e/ou vídeos é correcto; algunhas imaxes axudan á comprensión do tema.	O uso de imaxes e/ou vídeos é limitado, e non achegan nada nin axudan á comprensión do tema.	Empréganse imaxes e/ou vídeos que acaparan a exposición do tema, pero non achegan nada ao traballo.
	4	A presentación ten un ou ningún erro ortográfico ou gramatical.	A presentación ten entre 2 e 4 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten entre 5 e 7 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten 8 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.
ORGANIZACIÓN	5	A presentación inclúe portada (que introduce o tema e aos autores) e un índice, e remata cunha diapositiva de conclusións e unha de agradecemento que ademais invita a realizar preguntas.	A presentación inclúe unha portada e remata cunha diapositiva de conclusións e unha de agradecemento que ademais invita a realizar preguntas, pero carece de índice.	A presentación inclúe unha portada e un índice, e remata cunha diapositiva de conclusións e unha de agradecemento, pero non invita a facer preguntas.	A presentación inclúe unha portada, pero non un índice, nin conclusións, nin invita a facer preguntas.
	6	A presentación mostra unha orde lóxica na exposición do contido: é doado de seguir.	A presentación está bastante organizada; algunha idea ou transparencia parece fóra de lugar, pero en xeral é doada de seguir.	A presentación é un pouco difícil de seguir; algunhas ideas ou transparencias parecen fóra de lugar.	As ideas parecen estar ordenadas ao azar, con ideas e transparencias totalmente fóra de lugar. Tamén pode tratarse dunha copia doutra presentación.
	7	A carga de traballo está dividida equitativamente e é compartida por todos os membros do grupo.	A carga de traballo está dividida equitativamente, pero non é compartida por todos os membros do grupo.	Unha ou dúas persoas do grupo non realizaron a súa parte do traballo.	Máis de dúas persoas do grupo non realizaron a súa parte do traballo.

C.- RÚBRICA DE TRABALLOS ESCRITOS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	O tema obxecto do traballo está ben definido e trátase de forma adecuada.	O tema está definido parcialmente, pero trátase de forma adecuada.	O tema está ben definido, pero déixanse puntos importantes sen tratar.	O tema está definido parcialmente e a información sobre el é escasa.
	2	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema é excelente.	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema parece ser bo.	O texto mostra certos erros na asimilación do contido.	O texto mostra erros e carencias na asimilación do contido.
	3	O uso de imaxes e infografías é amplo e adecuado.	O uso de imaxes e infografías é correcto.	O uso de imaxes e infografías é limitado, pero adecuado.	O uso de imaxes e infografías non chega nada ao traballo.
	4	O traballo ten un ou ningún erro ortográfico ou gramatical.	O traballo ten entre 2 e 4 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten entre 5 e 7 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten 8 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.
	5	A presentación do traballo é esmerada e coidada.	A presentación do traballo é adecuada.	A presentación do traballo é algo pobre.	Descoidouse a presentación do traballo.
ORGANIZACIÓN	6	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, e é seguida por un índice.	A portada só indica o tema obxecto do traballo, e é seguida por un índice.	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, pero carece de índice.	A portada non introduce o tema obxecto do traballo ou aos autores, e carece de índice.
	7	O contido do traballo está ben estruturado; unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros, mantendo o formato. É doado de ler.	O traballo está bastante organizado; aínda que algunha idea parece fóra de lugar, as transicións entre o resto de ideas son lóxicas e a orde empregada é clara. Ademais, mantense o formato, facilitando a súa lectura.	O traballo é un pouco difícil de seguir; algunhas ideas parecen fóra de lugar ou empregáronse mal as transicións entre elas, e non se mantén a orde e/ou o formato.	As ideas dentro do traballo parecen estar ordenadas ao azar, con algunhas totalmente fóra de lugar. Ademais, non se mantén o formato; custa lelo.
	8	O final do traballo inclúe unha reflexión e conclusións propias.	O final do traballo inclúe unha reflexión.	O final do traballo inclúe conclusións, pero ningunha reflexión.	O final do traballo non inclúe reflexión nin conclusións, ou si as inclúe, pero parecen copiadas doutra fonte.

D) 2º ESO

PROFESORES RESPONSABLES: X. Ramón Alonso/ Esther Quinteiro/

Marta Prego

1. OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 2º ESO.

1. Coñecer as características da linguaxe dos distintos medios de comunicación.
2. Analizar textos orais e escritos de medios de comunicación en formato dixital e en papel, para identificar ideas principais, comprender o contido e procesar a información mediante distintas ferramentas.
3. Distinguir ámbitos diferentes en textos orais, coñecer as súas características e os trazos que os diferencian.
4. Sintetizar e procesar información desde textos orais de distintos ámbitos.
5. Elaborar criterios para analizar criticamente o propósito comunicativo en textos orais diversos.
6. Elabora argumentacións propias para expoñer o propósito comunicativo dos textos orais.
7. Recoñecer as connotacións en informacións implícitas nun texto oral.
8. Coñecer e aplicar as regras fonéticas e prosódicas que rexen a lingua galega.
9. Amosar coidado e interese por elaborar producións propias con corrección gramática, ortográfica e fonética.
10. Empregar o coñecemento da lingua e os contidos traballados para producir textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección. Utilizar con corrección nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
11. Realizar exposicións orais sobre temas diversos seguindo unha estrutura ordenada e coherente, con soltura.
12. Coñecer e utilizar técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
13. Elaborar opinións propias sobre temas diversos e expoñelas de maneira argumentada e ordenada en distintos contextos.
14. Participar de modo natural e por iniciativa propia en situacións de comunicación oral diversas: debates, corrección de exercicios, diálogos sobre temas, ... expoñendo e argumentando as ideas propias.
15. Coñecer e aplicar técnicas de comunicación oral nas exposicións ou en situacións diversas falando en público, coidando a postura, a modulación da voz, a estrutura do discurso, os medios empregados, etc.
16. Desenrolar estratexias para comprender mensaxes orais e escritas en situacións onde hai dificultades de comprensión.
17. Utilizar recursos dixitais e libros de texto para resolver dúbidas sobre vocabulario ou estruturas lingüísticas necesarias para producir con corrección na lingua galega.
18. Empregar os coñecementos da lingua para comprender e producir textos propios no contexto social no que nos desenvolvemos: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
19. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. Utilizar ese coñecemento para comprender a mensaxe e utilizar as fontes de información con rigor.
20. Identificar e analizar as distintas fontes de información que son base esencial no proceso de adquisición de coñecementos.
21. Realizar lectura comprensiva de textos diversos: identificar ideas principais e secundarias, sintetizar e representar a información, elaborar argumentacións propias sobre o contido, relacionar o texto con experiencias ou outros coñecementos previos.
22. Realizar unha lectura en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.

23. Empregar estratexias metacognitivas para identificar canto e como aprendemos.
24. Coñecer os elementos esenciais e os tipos de noticias que aparecen nos medios de comunicación.
25. Elaborar noticias a partir dun modelo con coñecementos adquiridos.
26. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
27. Producir textos escritos con un compoñente de goce persoal para comunicar experiencias, ideas e pensamentos.
28. Enriquecer con cada temática o léxico, vocabulario e frases da linguaxe habitual en lingua galega.
29. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
30. Coñecer, empregar as normas que regulan os textos orais e escritos de diversos tipos.
31. Comprender que o uso de normas ortográficas e morfoloxías é necesario para o desenvolvemento da lingua.
32. Coñecer as normas de uso dos signos de puntuación e utilízalos en textos escritos con corrección.
33. Comprender a estrutura de substantivos e verbos para mellorar as habilidades de comprensión e produción lingüísticas.
34. Coñecer os elementos dunha oración desde o punto de vista sintáctico. Empregar este coñecemento para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
35. Realizar autoavaliacións sobre o traballo de maneira realista co obxectivo de mellorara aprendizaxe.
36. Enriquecer a competencia lingüística co uso das distintas linguas en distintos contextos educativos.
37. Recoñecer a riqueza na diversidade cultural a través das linguas propias de cada pobo.
38. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
39. Coñecer a historia e as razóns das iniciativas normalizadoras da lingua galegas e describir a situación legal das linguas do Estado español.
40. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
41. Ler expresiva e comprensivamente en público textos diversos.
42. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
43. Coñecer, identificar e interpretar recursos retóricos nos textos literarios.
44. Escribir de maneira autónoma textos de intención estética aplicando os coñecementos dos recursos literarios traballados.
45. Distinguir os trazos da linguaxe cinematográfica, identificalos e analízalos en diferentes obras de cine.

2.- SECUENCIACIÓN POR UNIDADES

UNIDADE 1

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coas viaxes.
- Identificar os fonemas vocálicos e consonánticos que forman o sistema fonolóxico galego.
- Dividir as palabras en sílabas e recoñecer os ditongos, tritongos e hiatos.
- Ser conscientada diversidade de linguas que existen no mundo.
- Distinguir as principais características da literatura.
- Coñecer os aspectos verbais e non verbais propios da improvisación oral.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA

B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CSC, CCL
		LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega	CCL

		(pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE

B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
		LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CSC, CSIEE
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, AAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos no proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CD, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC

B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC
B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL, CD

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Opina acerca de temas propostos. Expón oralmente traballos de investigación. É capaz de improvisar e falar dun tema sen planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase para debater.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas	Coñece e emprega os aspectos non verbais propios da comunicación oral.

	situacións comunicativas.	
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente no mundo.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, internet...).
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Utiliza programas informáticos para a creación dun libro dixital. Emprega programas de presentación de diapositivas enriquecidas con imaxes, vídeos...
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora os castros como parte do patrimonio galego que é necesario protexer e conservar.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.

	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Valora e respecta a diversidade de opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Compórtase conforme aos distintos valores.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de intervir nos debates propostos.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e elabora fichas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvemento das tarefas.

	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	---	---

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre os castros ea lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novos.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da expresión oral, tanto a planificada (mediante a exposición de traballos de investigación) como a improvisada (a través de simulacións de situacións e improvisación sobre temas diversos).
- Potenciación da capacidade reflexiva e crítica dos alumnos e das alumnas mediante a realización de coloquios e debates.
- Reforzo dos contidos que maior dificultade supoñan para o alumnado, a través dos repasos e da práctica continuada.
- Uso das novas tecnoloxías como fonte de coñecemento para elaborar posteriormente información propia e como ferramenta de enriquecemento para a presentación de traballos.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

UNIDADE 2

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha lenda.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos animais.
- Distinguir a estrutura das palabras e a súa clasificación.
- Identificar os casos especiais de acentuación e aplicar as normas de acentuación.
- Coñecer as linguas que se falan na Península Ibérica.
- Identificar os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
- Coñecer os pasos a seguir para levar a cabo unha exposición oral.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE

B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público:	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA

planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
		LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CCL, CAA
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL

		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, AAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos no proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CD, CAA
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD

		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL, CAA

B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
		LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos	CCL, CCEC

		traballados na aula.	
--	--	----------------------	--

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Expón oralmente un traballo cunha planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Coñece e emprega os aspectos non verbais nas súas exposicións orais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente en España.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, internet...).

<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora as pallozas como parte do patrimonio galego que é necesario protexer e conservar.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar os dereitos e deberes da convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Coñece a situación legal das linguas en España no marco da Constitución Española.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.

	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e elabora fichas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvementos das tarefas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre as pallozas ea lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar investigacións e ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Fomento da expresión oral a través da práctica guiada das exposicións orais sobre temas de interese para o alumnado.
- Lectura daquelas partes da Constitución Española interesantes en canto á situación das linguas.
- Comparación de versións diferentes da mesma fábula, co fin de apreciar a riqueza cultural.
- Potenciación da capacidade creadora e artística do alumnado mediante a creación de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación e da avaliación do traballo feito polos compañeiros e as compañeiras co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 3

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo dialogado.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa gastronomía e a hostelería.
- Coñecer as características do substantivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número.
- Recoñer o substantivo como núcleo das frases nominais.
- Coñecer e aplicar a acentuación diacrítica.
- Coñecer a situación legal das linguas en Galicia.
- Identificar os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
- Coñecer os pasos a seguir para levar a cabo unha narración oral dun conto.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA

		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA

<p>B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.</p>	<p>B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.</p>	<p>LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.</p>	<p>CAA</p>
		<p>LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p>	<p>CCL, CSC, CSIEE</p>
		<p>LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.</p>	<p>CCL</p>
		<p>LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.</p>	<p>CCL, CAA</p>
		<p>LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.</p>	<p>CCL, CAA</p>
<p>B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.</p>	<p>B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.</p>	<p>LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.</p>	<p>CCL, CSC, CSIEE, CCEC</p>

B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	CCL, CSC
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL

		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	CCL, CSC
B4.6. Situación legal das linguas do Estado español.	B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	CCL, CSC
B4.7. Prexuízos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL, CSC

B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do

	<p>«Comentario da lectura».</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.8.3. Expressa e compara con compañeiros/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividade do «Comentario da lectura».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades 1, 2 e 3 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividades 1, 2, 3 e 4 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	<ul style="list-style-type: none"> -Actividades 4 e 6 da «Literatura».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades de comprensión do «Comentario da lectura».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	<ul style="list-style-type: none"> -Actividades 8 e 9 do «Comentario da lectura». - Actividade 8 da «Literatura».
LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	<ul style="list-style-type: none"> - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 4 da «Literatura».
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios	- Actividade 7 do «Obradoiro».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario». - Actividades do «Obradoiro».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 3 do «Comentario da lectura».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura». - Actividades da «Gramática».
LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.

materias curriculares.	
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	- Actividade 2 do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Textos e actividades do apartado «Literatura».
LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades do apartado «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Interioriza hábitos saudables en canto á alimentación.
	Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.	Ten unha actitude crítica fronte aos modelos estéticos do corpo difundidos pola publicidade.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Narra oralmente un contocunha planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Coñece e emprega os aspectos non verbais nas súas exposicións orais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente en España.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios,

		internet...).
<i>Competencia dixital</i>	Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Coñece a situación legal das linguas en Galicia.
	Desenvolver a capacidade de diálogos cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.

	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Compórtase conforme ao respecto dos distintos valores.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Contaixar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas e os obxectivos acadados.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvementos das tarefas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos

		vistos na unidade.
--	--	--------------------

4.-ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre o pan e o queixo e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc., e tamén para crear e presentar traballos con intención estética.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Fomento da expresión oral a través da práctica guiada das narracións orais de contos.
- Lectura dos artigos que se refiren ás linguas das principais leis vixentes en Galicia.
- Creación en grupos dun libro de receitas de sobremesas de Nadal (en papel ou en formato dixital).
- Fomento de hábitos de vida saudables a través do coñecemento da pirámide da alimentación e a elaboración dun menú semanal equilibrado.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación e da avaliación do traballo feito polos compañeiros e as compañeiras co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 4

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Identificar os antropónimos e os hipocorísticos, así como a orixe dos principais apelidos galegos.
- Coñecer as características do adxectivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número.
- Recoñer o adxectivo como núcleo das frases nominais.
- Coñecer e aplicar as normas de emprego das maiúsculas.
- Coñecero ámbito da lusofonía e a orixe común do galego e do portugués.
- Identificar os diferentes tipos de novela segundo a súa temática.
- Coñecer os principais mecanismos de cohesión textual.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC

B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as	CCL, AAA

		acepcións.	
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	CCL, CD, CAA
		LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	CCL
		LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	CCL
B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD

B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL, CD
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e	CCL, CAA

<p>morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.</p>	<p>morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.</p>	<p>creatividade.</p>	
<p>B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.</p>	<p>B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.</p>	<p>LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.</p>	<p>CCL, CAA</p>
		<p>LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.</p>	<p>CCL</p>
<p>B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.</p>	<p>B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.</p>	<p>LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.</p>	<p>CCL, CAA</p>
<p>B4.6. A lusofonía</p>	<p>B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.</p>	<p>LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.</p>	<p>CCL, CCEC</p>
		<p>LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.</p>	<p>CCL, CCEC, CD</p>
<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos</p>	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o</p>	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	<p>CCL</p>

adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC
B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL, CD

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a orixe común do galego e do portugués e aprecia o espazo lingüístico da lusofonía.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Usa os seus coñecementos lingüísticos sobre o galego para comprender e traducir un texto escrito en portugués.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet.
	Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.	Comeza a distinguir algunhas fontes fiables fronte a outras que non o son.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.

	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega aplicacións actuais.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.

	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre as eurociudades e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballo en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Elaboración dunha enquisa en equipos para coñecer os gustos lectores do alumnado de primeiro ciclo da ESO.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado a través da escrita de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 5

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto epistolar.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa comunicación.
- Identificar pronomes persoais e as súas contraccións, substituír frases nominais polo pronome correspondente e colocar axeitadamente o pronome átono.
- Coñecer e aplicar as normas de uso do punto, da coma e do punto e coma.
- Coñecera situación do galego na actualidade e os niveis de competencia da poboación.
- Identificar os diferentes tipos de narrador.
- Coñecer as principais características dos esquemas e a súa tipoloxía.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome	CCL

		átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta	CCL, CAA

		libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	CCL, CSC
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios,	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC

manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD

		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
B4.4. Situación sociolingüística do galego.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca),	CCL

		compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos	CCL, CCEC

traballados na aula.	traballados na aula.	traballados na aula.	
----------------------	----------------------	----------------------	--

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.	Elabora e analiza gráficos.
	Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.	Interpreta datos recollidos polo Instituto Galego de Estatística.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.

<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre Verbum - Casa das Palabras e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (esquema de claves, esquema numérico).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Observación, análise e creación de gráficos a partir duns datos.
- Potenciación dunha actitude reflexiva e crítica fronte ao emprego excesivo por parte da xuventude das novas tecnoloxías.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 6

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa navegación.
- Identificar os constituíntes dos verbos, os modos, os tempos verbais e as formas nominais.
- Coñecer e aplicar as normas de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos, das comiñas e das raias.
- Coñecer a valoración social da lingua galega.
- Identificar os diferentes tipos de personaxes, espazo e tempo propios do xénero narrativo.
- Coñecer as principais características dos mapas conceptuais e elaboralos a partir dun modelo.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC

B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIE ^E
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guiños para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIE E
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIE E, CCEC
		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL , CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA

		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Aposar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL

		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL

		LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC
B4.4. Situación sociolingüística do galego.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	CCL
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL, CSC
B4.7. Prexuízos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio	CCL

<p>critério lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	
<p>B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p>	<p>B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p>	<p>LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>CCL, CCEC</p>

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
	Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.	É capaz de analizar un gráfico.
	Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.	Interpreta os datos recollidos nos gráficos do Intituto Galego de Estatística.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.

	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.

	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.

	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera distintas estratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre Fisterrae a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (elaboración de mapas conceptuais).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Observación e análise de gráficos.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado mediante a escritura de textos literarios.
- Fomento da habilidade investigadora dos alumnos e das alumnas a través da realización dun traballo comparativo entre os xogos tradicionais e os xogos actuais.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 7

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos medios de transporte.
- Coñecer a conxugación dos verbos regulares e dos irregulares.
- Aplicar as normas de uso *dob* e *dov*.
- Identificar os procesos de normalización e normativización da lingua.
- Distinguir as características da poesía lírica.
- Coñecer as diferenzas entre a lírica tradicional e a lírica culta.
- Coñecer e aplicar a técnica para a elaboración dun resumo.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC). °

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA

		LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprécia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do	CCL

		pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).	B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA

e informais.		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos,	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as	CCL, CAA

etc.		ideas.	
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA

B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC

B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
		LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	CCL, CD
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
		LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD

B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL

B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	CCL
		LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	CCL, CSC
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL, CSC

<p>B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.</p>	<p>B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia</p>	<p>LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.</p>	<p>B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.</p>	<p>LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p>	<p>B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.</p>	<p>LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente e textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e</p>	<p>CCL</p>

		personaxes principais.	
--	--	---------------------------	--

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do noso contorno.	Respecta os seres vivos e o seu hábitat.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas de comunicación, especialmente nos debates.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Crea presentacións empregando diferentes aplicacións a partir dos coñecementos adquiridos na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.

	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.

	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre o Camiño dos Faros e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (elaboración de resumos).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos a través de diferentes aplicacións.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Actividades de reflexión e debate sobre a situación sociolingüística do galego.
- Observación e análise de diferentes mapas sobre rutas de sendeirismo (especialmente as referidas ao Camiño de Santiago).
- Potenciación dunha actitude crítica e reflexiva mediante a realización de debates e coloquios.
- Fomento da habilidade investigadora a través da realización dun traballo sobre as diferentes rutas do Camiño de Santiago.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxectivo de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 8

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto poético.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos seres míticos.
- Clasificar as oracións segundo diferentes criterios (a actitude do falante, o predicado e a voz verbal).
- Coñecer e aplicar as normas de uso do *h*.
- Identificar os préstamos e os procedementos de entrada das palabras na lingua.
- Distinguiros elementos propios da versificación (a métrica, a distribución dos acentos e a rima).
- Identificar algúns tipos de estrofa e de poema.
- Coñecer e aplicar a técnica de elaboración de colaxes.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC

B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA

B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA

		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA

		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas,	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito	CCL, CAA

linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL

<p>B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.</p>	<p>B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.</p>	<p>LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>CCL, CCEC</p>

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de texto creativamente con sentido literario.	Continúa o crea poemas con sentido literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.

<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora o contacto entre as linguas e a cesión de palabras que designan conceptos para os que non existía un termo específico.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Expresa sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.

	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Elabora resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.

	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	---	---

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre os Oleiros de Gundivóse a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos a través de diferentes aplicacións.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Observación e análise de diferentes mapas sobre rutas de sendeirismo (especialmente as referidas ao Camiño de Santiago).
- Potenciación dunha actitude crítica fronte á imaxe discriminatoria asociada á muller nalgúns textos.
- Fomento da creatividade a través da creación de colaxes e da posterior montaxe dunha exposición.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado mediante a creación de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 9

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha canción.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa paisaxe mariña.
- Coñecer a estrutura da oracións e os tipos de suxeito e de predicado.
- Aplicar as normas de uso do s e do x.
- Identificar os estranxeirismos para intentar evitalos.
- Recoñecer os principais recursos da linguaxe poética.
- Distinguir as metáforas e coñecer o método para crealas.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA

		LGB1.2.2. Comprende e segue as Instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC

		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva:	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que	CCL, CAA

esquemas, resumos, etc.		estruturan visualmente as ideas.	
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos	CCL, CSC

medios de comunicación (noticias).		medios de comunicación (noticias).	
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Aposar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á	CCL

para o rexistro de voz.		situación comunicativa e á función da mensaxe.	
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade	CCL, CCC

fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.		nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL

<p>B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.</p>	<p>B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.</p>	<p>LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.</p>	<p>B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.</p>	<p>LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.</p>	<p>CCL, CSC</p>
<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da</p>	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	<p>CCL</p>

linguaxe.		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe cancións e poemas.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas e no recitado de poemas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.

<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Nas composicións propias, expresa sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e</i>	Optimizar recursos persoais	Avanza na aprendizaxe con

<i>espírito emprendedor</i>	apoiándose nas fortalezas propias.	motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos nos seus traballos con confianza.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
	<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.		Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.		Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.		Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes

		extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a arquitectura popular e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Reforzo dos recursos propios da comunicación oral a partir do recitado de poemas: vocalización, pausas, ritmo, volume e postura.
- Fincapé na interdisciplinabilidade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Fomento da creatividade e das habilidades artísticas do alumnado mediante a creación de graffiti para decorar a aula a partir de versos propios e da elaboración dun mural cos seus grupos de música galegos preferidos.
- Fomento do gusto pola música galega e apreciación do valor da mesma.
- Traballo en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxectivo de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 10

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha noticia.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa paisaxe de montaña.
- Coñecer os principais complementos da oración: complemento directo, complemento indirecto e complemento circunstancial.
- Aplicar as normas de uso do *n* e do *ñ*.
- Identificar os castelanismos para intentar evitalos.
- Coñecer as principais características do xénero dramático.
- Aprender a reelaborar e mellorar unha produción escrita.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CSC, CCL

B1.4. escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CCL, CAA, CSIEE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais e propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL

		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativoe de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativoe de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativocon respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL

		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA

B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	CCL
		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
		LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD

		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL, CD
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e	CCL

		ortográfica dos textos.	
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	CCL, CAA
		LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Appreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC

<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>CCL</p>

3.- COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	É consciente da necesidade de protexer os seres vivos, especialmente aqueles que están en perigo de extinción.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión acerca de textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos escritos de	Escribe textos de diversa

	diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Comprende as noticias procedentes dos xornais.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega diferentes aplicacións recentes para enriquecer a presentación dos seus traballos.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.

	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Defende os animais en perigo de extinción.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde os coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades

		propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a arquitectura popular e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc., e tamén para enriquecer as presentacións de traballos.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Reforzo dos recursos propios da comunicación oral a partir do recitado de poemas.
- Análise da mesma noticia publicada por diferentes medios de comunicación para ver os distintos enfoques.
- Reelaboración de textos escritos co obxectivo de mellorar a súa calidade.
- Fomento da capacidade reflexiva e crítica do alumnado mediante a realización dun debate sobre a importancia de realizar deporte para ter unha vida saudable.
- Potenciación dunha actitude de respecto cara aos seres vivos a través da realización dun traballo de investigación sobre as especies en perigo de extinción e a redacción dun artigo de opinión sobre a necesidade de protexelos.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 11

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha entrevista.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co teatro e outros espectáculos.
- Coñecer os principais complementos da oración (suplemento, complemento axente, atributo e complemento predicativo)
- Empregar correctamente as vogais.
- Identificar as distintas variedades lingüísticas (históricas, xeográficas, sociais e situacionais).
- Recoñecer as principais características das representacións teatrais.
- Facer dramatizacións a partir dun texto.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue)

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliados	CC
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e	CCL, CAA

prexuízos que se poidan asociar a ela.	ela.	propón solucións para melloralas.	
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE

actualidade.		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo.	CSC, CSIE E
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva:	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA

esquemas, resumos, etc.	comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, enciclopedias,	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

glosarios e enciclopedias.			
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. A mosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL

comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e	CCL

morfolóxicas da lingua galega.	galega.	morfolóxicas da lingua galega.	
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	CCL
		LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	CCL
		LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	CCL

<p>B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.</p>	<p>LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.</p>	<p>CCL</p>
<p>B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p>	<p>CCL, CCEC</p>

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Converte un poema nun texto dramático.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe entrevistas e cuestionarios. Elabora un traballo de investigación sobre un xénero musical.

<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Presenta o resultado dos seus traballos de investigación empregando as novas tecnoloxías.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Entende o significado das noticias que le.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e</i>	Optimizar recursos persoais	Avanza na aprendizaxe con

<i>espírito emprendedor</i>	apoiándose nas fortalezas propias.	motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos nos seus traballos con confianza.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
	<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.		Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.		Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.		Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes

		extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a Orquestra Sinfónica de Galicia e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para presentar os traballos realizados.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fincapé na interdisciplinabilidade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Potenciar as habilidades expresivas e artísticas dos alumnos e alumnas mediante a dramatización de varios textos.
- Potenciar a creatividade do alumnado mediante a elaboración de monicreques para unha representación teatral.
- Fomentar a capacidade investigadora do alumnado a través da proposta dun traballo de investigación sobre un xénero ou un estilo musical.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxectivo de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

UNIDADE 12

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha reportaxe.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co vestiario e os complementos.
- Identificar as distintas modalidades oracionais.
- Empregar correctamente os grupos cultos.
- Identificar e respectar as variedades xeográficas.
- Coñecer a relación entre a literatura e outras artes como o cine e a música.
- Coñecer e aplicar a técnica de creación de acrósticos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES- COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue)

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as Instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA

B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CSC, CCL
B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL
		LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CSC, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais e propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras	CCL

		<p>morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).</p>	
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativoe de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativoe de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativocon respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva:	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente asideas.	CCL, CAA

esquemas, resumos, etc.	comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Aposar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC
B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e	CCL, CD

tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	sobre contidos das materias curriculares.	explicacións sobre contidos das materias curriculares.	
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL

B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	CCL
B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC
B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe	B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe	CCL, CCEC

cinematográfica.	linguaxe cinematográfica.	cinematográfica.	
		LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	CCL, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea acrósticos seguindo unhas pautas.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.

	Producir textos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Converte unha reportaxe nunha entrevista. Elabora unha investigación sobre os videoxogos de máis éxito.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Entende o significado das reportaxes que le.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Escribe acrósticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de

		diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	É consciente de que existen inxustizas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Solidarízase coas traballadoras do téxtil de Cambodja e con aqueles nenos e nenas que son obridagos a traballar en condicións pésimas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.

<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a Orquestra Sinfónica de Galicia e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fincapé na interdisciplinidade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Potenciar a creatividade do alumnado mediante a composición de acrósticos.
- Fomentar a capacidade investigadora do alumnado a través da proposta dun traballo de investigación sobre os videoxogos máis exitosos.
- Fomentar a actitude crítica fronte ás inxustizas laborais entre Occidente e o chamado «Terceiro Mundo» e tamén no referido aos valores que potencian a maior parte dos videoxogos actuais.
- Traballo en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxectivo de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

3. RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de texto

O caderno do alumno

Libros de lectura

Dicionarios e outros recursos de consulta

Correo electrónico

Páxinas web con recursos para traballar en galego

Material audiovisual e Internet

Aula Virtual

4. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

En cada avaliación realizaranse probas escritas da materia, que suporán o **50%** da nota da avaliación; a expresión oral valorarase a través dunha proba (oral) que suporá o **20%**; a produción de textos de diferentes xéneros, así como actividades diversas, exposicións ou traballos de investigación contarán un **20%**; o **10%** restante obterase dunha proba de lectura obrigatoria por trimestre (comprensión e expresión). **Mínimos esixibles:** estas porcentaxes aplicaranse sempre que o alumnado obteña en cada un dos apartados un mínimo de cualificación de **3 sobre 10**.

Os instrumentos utilizados serán probas orais, probas escritas e rúbricas/escalas de valoración.

Á cualificación resultante sumaráselle a puntuación obtida pola lectura voluntaria de libros. Por cada unha das probas de lectura voluntaria, acordada previamente co profesor, outorgarase ata **0,50 puntos** que se sumarán á nota final de avaliación, ata un máximo dun punto, sempre que a avaliación estea aprobada.

Os **erros** de ortografía, morfoloxía e léxico, xunto cos tiles diacríticos, descontarán 0,1. Os erros de acentuación descontarán 0,1 cada tres faltas. Unha presentación incorrecta tamén rebaixará ata 0,5 puntos. Estes criterios só poderán reducir un máximo de 2 puntos sobre a nota final da proba.

Ao longo do curso facilitarase a recuperación das avaliacións suspensas e a posibilidade de refacer os traballos obrigatorios non superados.

Ao tratarse dunha **avaliación continua**, a cualificación final do curso corresponderase coa media dos resultados obtidos en cada avaliación, cunha distribución crecente do seu peso ao

longo de todo o curso: **25%** na Primeira Avaliación, **35%** na Segunda Avaliación e **40%** na Terceira Avaliación. Para conseguir unha avaliación positiva final, deberase obter unha media de 5 entre todos os trimestres.

Na **avaliación extraordinaria**, terase en conta exclusivamente a proba realizada nestas datas.

5. LIBROS DE LECTURA

Lecturas obrigatorias

En cada trimestre, será obrigatoria a lectura dun libro, sen prexuízo de que a alumna ou o alumno poidan tamén ler outros libros con carácter voluntario que se terán en conta na cualificación final de cada avaliación. Os libros de lectura en 2º de ESO serán os seguintes, se ben poden ser modificados segundo avance o curso académico:

1º Trimestre: *Corredores de sombras*, Fernández Paz, Agustín.

2º Trimestre: *Fóra do normal*, María Reimóndez.

3º Trimestre: *O corazón de Xúpiter*, Leticia Costas.

Lecturas voluntarias

Os libros de lectura voluntaria serán seleccionados desta listaxe, aínda que tamén poden achegarse máis obras ao longo do curso ou mesmo ter en conta outras lecturas a petición do alumnado, sempre que sexa baixo a supervisión do/a profesor/a:

- ✓ Aleixandre, Marilar: A expedición do Pacífico.
- ✓ Alonso, Fran: Cartas de amor.
- ✓ Casalderrey, Fina: Asústate, Merche!
- ✓ Caride, Ramón: Perigo vexetal.
- ✓ Costas, Leticia.: A balada dos unicornios.
- ✓ Costas, Leticia: Unha estrela no vento.
- ✓ De Toro, Suso: A sombra cazadora.
- ✓ Solar, María: As meigas de Lupa.
- ✓ Gallego, Elena: Dragal I, A herdanza do dragón.
- ✓ Fernández Paz, Agustín.: As flores radioactivas.
- ✓ Fernández Paz, Agustín: O laboratorio do doutor Nogueira.
- ✓ Fernández Paz, Agustín: Rapazas.
- ✓ Fernández Paz, Agustín: Noite de voraces sombras.
- ✓ P. Docampo, Xabier: O misterio das badaladas.
- ✓ Negro, Carlos: Makinaria.

- ✓ **Sierra i Fabra, Jordi: Do outro lado do espello.**

6.MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de establecer as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de recompilar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo, debe coñecerse a relativa a:

- O número de alumnos e alumnas.
- O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- As necesidades que se puidesen identificar; cómpre pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. *(Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).*
- Saber as medidas organizativas a adoptar. *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).*
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

7. TEMPORALIZACIÓN

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4

2ª avaliación: Unidades 5, 6, 7, 8

3ª avaliación: Unidades 9, 10, 11, 12

8. ALUMNADO COA MATERIA DO CURSO ANTERIOR PENDENTE

PARA 2º, 3º E 4º DE ESO

Aos alumnos da **ESO** que aproben a primeira avaliación do curso presente e teñan entregadas as tarefas encomendadas, daráselle por aprobada a materia pendente. De non ser así, deberán continuar entregando os traballos establecidos de recuperación.

No caso de que o alumnado non consiga acadar o aprobado, deberá realizar unha proba escrita no mes de **maio**.

En setembro poderán recuperar a materia realizando o mesmo exame que o alumnado do curso correspondente, achegando as tarefas designadas para realizar durante o periodo vacacional do verán.

9. ANEXOS

A. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN ORAL

	PUNT	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
--	------	--------------	---------	----------	-----------

		OS				
COMUNICACIÓN ORAL	1		Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema a tratar.	Preséntase e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e/ou preséntase.
	2	OBXECTIVO	A postura corporal é adecuada, mira ao auditorio, e non distrae con palabras, movementos ou xestos.	A postura corporal é adecuada, e non distrae con palabras, movementos ou xestos.	A postura corporal é adecuada, e mira ao auditorio.	A postura corporal non é adecuada, pero mira ao auditorio, e/ou non distrae con palabras, movementos ou xestos.
	3		Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta, e evita clixés.	Vocaliza, e usa o volume e o ton de forma correcta.	Usa o volume e o ton de forma correcta, e evita clixés.	Usa o volume e o ton de forma correcta, ou evita clixés.
	4		Realiza unha introdución esquemática, a orde da exposición é lóxica, e líganse as distintas partes, facéndoo saber.	Realiza unha introdución esquemática, e a orde da exposición é lóxica.	A orde da exposición é lóxica, e líganse as distintas partes, facéndoo saber.	Realiza unha introdución esquemática, ou a orde da exposición é lóxica.
	5		Cítanse conclusións, invítase a realizar preguntas, e despídese, desexando ter sido claro.	Cítanse conclusións e invítase a realizar preguntas.	Cítanse conclusións ou invítase a realizar preguntas.	Despídese.
	6		Emprega o tempo concedido, sen excederse nin se quedar curto.	Emprega polo menos as 3/4 partes do tempo concedido.	Emprega máis de 5/4 partes do tempo concedido.	Emprega menos da metade do tempo, ou excédese en máis de 3/2 partes del.
CONTIDO DA EXPOSICIÓN	7		A información que transmite é correcta e centrada no tema.	A información que transmite é do tema, pero ten algunhas incorreccións.	A información que transmite é correcta, pero doutro tema.	A información que transmite é doutro tema e ademais é errónea.
	8		A información foi traballada e elaborada, mostrando un proceso de reflexión e de comprensión.	A información foi traballada, pero con pouco traballo de reflexión e/ou de comprensión.	Parte da información transmítese desde unha fonte sen comprobar a súa fiabilidade.	A información simplemente transmítese desde as fontes, sen comprobar a súa fiabilidade.
	9		A estrutura da exposición é lóxica e está tratada con esmero; ademais, é orixinal, amena e doada de seguir.	A estrutura da exposición é lóxica e está tratada con esmero, pero non é orixinal nin amena.	A exposición é difícil de seguir por non ter unha estrutura lóxica, pero está tratada con esmero; ademais, é orixinal, amena e doada de seguir.	A exposición é difícil de seguir, por non ter unha estrutura lóxica e ser tediosa.
	10		Responde ás preguntas con acerto e precisión.	Responde ás preguntas, pero deu algúns datos irrelevantes.	Responde a algunha pregunta con erros ou vaguidades.	Non responde a ningunha pregunta, ou faino con continuos erros.
RECURSOS DE APOIO	11		Interactúa co auditorio mediante varias actividades ou experimentos que facilitan a comprensión do tema da exposición.	Realiza algunha actividade de apoio que facilita a comprensión do tema.	Realiza algunha actividade de apoio, pero non facilita a comprensión do tema por desviarse del.	Non realiza ningunha actividade de apoio que facilite a comprensión do tema da exposición.
	12		Emprega apoio audiovisual para lembrar datos ou dar exemplos importantes, de forma creativa.	Emprega apoio audiovisual que non achega información relevante, ou non o utiliza de forma creativa.	Emprega apoio audiovisual que se limita a ler ou proxectar, sen realizar unha exposición adecuada.	Apenas emprega apoio audiovisual, ou carece del.

B. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN CON FERRAMENTAS DIXITAIS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	A presentación é creativa, sorprendente, amena, única.	A presentación mostra certa orixinalidade e é amena.	A presentación está desenvolvida a partir dun equipo xa existente.	A presentación non é orixinal nin de autoría propia.
	2	Cobre o tema obxecto da presentación en profundidade.	Cobre o tema obxecto da presentación de forma adecuada.	Apenas inclúe a información esencial do tema.	A información sobre o tema é escasa.
	3	O coñecemento do tema é excelente.	O coñecemento do tema parece ser bo.	Mostra certos erros na asimilación do contido.	Mostra erros ou carencias na asimilación do contido.
	4	Empréganse de forma profusa imaxes e/ou vídeos que complementan e axudan á comprensión do tema.	Empréganse algunhas imaxes e/ou vídeos que complementan e axudan á comprensión do tema.	Apenas se empregan imaxes e/ou vídeos, ou non achegan nin axudan á comprensión do tema.	Empréganse imaxes e/ou vídeos na presentación que acaparan a exposición do tema.
	5	As diapositivas gardan unidade temática e coidouse a súa claridade; respectan, ademais, a estrutura gramatical.	As diapositivas gardan unidade temática e coidouse a súa claridade, pero non se respectou a estrutura gramatical.	As diapositivas gardan unidade temática, pero non se coidou a súa claridade nin se respectou a estrutura gramatical.	As diapositivas non gardan unidade temática e non se coidou a súa claridade: é unha unión de distintas presentacións.
	6	Non hai erros ortográficos nin gramaticais.	A presentación ten 1 ou 2 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten entre 3 e 5 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten 6 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.
ORGANIZACIÓN	7	A portada engancha e introduce o tema da presentación e os autores, e é seguida por un índice.	A portada é seguida por un índice da presentación.	A portada introduce o tema obxecto da presentación e os autores, pero carece de índice.	A portada non introduce o tema obxecto da presentación ou os autores, e carece de índice.
	8	A presentación do contido está ben estruturada: unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros.	A presentación está bastante organizada: unha idea ou transparencia parece fóra de lugar, pero as transicións e os títulos empregados son claros.	A presentación é un pouco difícil de seguir: algunhas ideas ou transparencias parecen fóra de lugar, ou empregáronse mal as transicións e os títulos.	As ideas parecen estar ordenadas ao azar, con ideas e transparencias totalmente fóra de lugar.
	9	A carga de traballo está dividida equitativamente e compartida por todos os membros do grupo.	A carga de traballo está dividida equitativamente, pero non é compartida por todos os membros do grupo.	Unha persoa do grupo non realizou a súa parte do traballo.	Varias persoas do grupo non realizaron a súa parte do traballo.
	10	O peche é orixinal, e inclúe unha diapositiva de conclusión, e unha de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche inclúe unha diapositiva de conclusión e unha de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche inclúe unha diapositiva de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche non inclúe unha diapositiva de invitación a realizar preguntas.

C. RÚBRICA DE TRABALLOS ESCRITOS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	O tema obxecto do traballo trátase de forma creativa, sorprendente, amena, única.	O tema trátase con certa orixinalidade e de forma amena.	O tema desenvolveuse (ou pareceo) a partir dun traballo xa existente.	O traballo non é/parece orixinal nin de autoría propia.
	2	Cobre o tema obxecto do traballo con profundidade.	Cobre o tema obxecto do traballo de forma adecuada.	Apenas inclúe a información esencial do tema.	A información sobre o tema é escasa.
	3	O texto mostra que o coñecemento do tema é excelente.	O texto mostra que o coñecemento do tema parece ser bo.	O texto mostra certos erros na asimilación do contido.	O texto mostra erros ou carencias na asimilación do contido.
	4	Empréganse de forma profusa imaxes e/ou infografía que complementan e axudan á comprensión do tema.	Empréganse varias imaxes e/ou infografía que complementan e axudan á comprensión do tema.	Apenas se empregan imaxes e/ou infografía, ou non achegan nin axudan á comprensión do tema obxecto do traballo.	Non se empregan imaxes nin infografía no traballo.
	5	O texto garda unidade temática e coidouse a súa claridade, respectando a estrutura gramatical.	O texto garda unidade temática e coidouse a súa claridade, pero non se respectou a estrutura gramatical.	O texto garda unidade temática, pero non se coidou a súa claridade nin se respectou a estrutura gramatical.	O texto non garda unidade temática e non se coidou a súa claridade; é unha unión de distintos textos.
	6	Non hai erros ortográficos nin gramaticais en todo o traballo.	O traballo ten entre 1 e 5 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten entre 6 e 10 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten 6 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.
ORGANIZACIÓN	7	A portada engancha e introduce o tema obxecto do traballo e os autores, e é seguida por un índice.	A portada é seguida por un índice do traballo.	A portada é orixinal e introduce o tema obxecto do traballo e os autores, pero carece de índice.	A portada non é orixinal ou non introduce o tema obxecto do traballo ou os autores, e carece de índice.
	8	O contido do traballo está ben estruturado: unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros, mantendo o formato. É doado de ler.	O traballo está bastante organizado; aínda que algunha idea parece fóra de lugar, as transicións entre o resto son lóxicas e a orde empregada é clara. Ademais, mantense o formato, facilitando a súa lectura.	O traballo é un pouco difícil de seguir: algunhas ideas parecen fóra de lugar, ou empregáronse mal as transicións entre elas, a orde e/ou o formato.	As ideas dentro do traballo parecen estar ordenadas ao azar, con algunhas totalmente fóra de lugar. Ademais, non se mantén o formato, custa lelo.
	9	O final do traballo é orixinal, e inclúe unha reflexión profunda e conclusións.	O final do traballo inclúe unha reflexión e conclusións.	O final do traballo inclúe conclusións, pero sen apenas reflexión, e/ou parecen copiadas.	O final do traballo non inclúe reflexión nin conclusións, ou aparecen pero están copiadas doutra fonte.
	10	A extensión do traballo cínquese ao solicitado polo profesor ou a profesora, sen que sobre nin falte nada.	A extensión é lixeiramente superior ou inferior á solicitada, sendo todo relevante.	A extensión cínquese ao solicitado, pero a custa de eliminar partes importantes ou engadir contido sen lóxica.	A extensión é notablemente superior ou inferior á solicitada.

D . RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRECISIÓN NAS RESPÓSTAS	Todas as respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respóstas non desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.
PRESENTACIÓN	Todas as respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respóstas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
NÚMERO DE PREGUNTAS RESPÓNDIDAS	Todas as preguntas están respóndidas.	Respondeu polo menos o 90% das preguntas.	Respondeu polo menos o 80% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu menos do 70% das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Hai dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algunha dificultade para entenderse.	Hai tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Hai máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

E) 3º ESO

**PROFESORES RESPONSABLES: Esther Quinteiro.
X. Ramón Alonso.**

1. OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 3º ESO.

1. Comprender e interpretar o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e condiferentes intencións comunicativas.
2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual.
3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais e valorar as producións orais cunha fonética galega correcta.
4. Participar activamente en situacións propias do ámbito académico, manifestando a súa opinión e mostrando respecto cara á dos demais.
5. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
6. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados, sobre temas da vida cotiá ou académica.
7. Realizar exposicións orais planificadas con axuda das TIC.
8. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
9. Ler en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego e rexeitando calquera tipo de prexuízo.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter e manexar información e para producir creacións propias.
11. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
12. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
13. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.
14. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais para mellorar e enriquecer as producións lingüísticas.
15. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención a posibles interferencias.
16. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
17. Identificar os conectores e outros mecanismos que lles dan cohesión aos textos.
18. Recoñecer a estrutura dun texto e elaborar textos propios de acordo con eses parámetros.
19. Coñecer e aplicar as regras ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.
20. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
21. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
22. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer as principais iniciativas normalizadoras da lingua e identificar os prexuízos.
23. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.
24. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.
25. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
26. Identificar as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
27. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.

28. Elaborar traballos, coa axuda das TIC, relacionados coas distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
29. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados en clase.

2. SECUENCIACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Clasificar textos segundo a canle de transmisión, o tema e a intención comunicativa.
- Ampliar o vocabulario relacionado coas redes sociais.
- Aplicar correctamente as regras de acentuación.
- Identificar as distintas unidades lingüísticas e as disciplinas que as estudan.
- Coñecer a formación da lingua galega e a súa evolución.
- Coñecer as principais características e mostras da literatura popular.
- Crear adiviñas seguindo uns pasos dados

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Os textos: definición e clases. - Vocabulario relacionado coas redes sociais. - Regras de acentuación. - Unidades lingüísticas. - O galego, lingua románica. - Voces patrimoniais, cultismos e semicultismos. - Elementos de substrato e de superestrato. - Nacemento do galego-portugués. - A literatura popular, características e xéneros. - A literatura popular en prosa: conto e lenda. - A literatura popular en verso. 	1. Comprender que é un texto e coñecer as distintas clases de textos segundo a canle de transmisión, o tema e a intención comunicativa.	1.1. Le con atención un texto e clasifícao segundo diferentes criterios.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas redes sociais.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico das redes sociais.	CCL, CD
	3. Aplicar correctamente as regras de acentuación.	3.1. Aplica correctamente as regras de acentuación.	CCL
	4. Coñecer as distintas unidades lingüísticas e as disciplinas que se ocupan do seu estudo.	4.1. Discrimina as diferentes unidades lingüísticas.	CCL
	5. Coñecer a formación da lingua galega e a súa evolución desde as súas orixes ata o nacemento do galego-portugués.	5.1. Diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos e coñece as principais transformacións que sufriron as palabras patrimoniais.	CCL, CCEC
		5.2. Recoñece os elementos de substrato e superestrato na lingua galega.	
6. Coñecer as principais características e mostras da literatura	6.1. Coñece as principais características da literatura popular e	CCL, CD,	

	popular, tanto en prosa como en verso.	identifica os xéneros da prosa máis abondosos: o conto e a lenda.	CCEC, CAA
		6.2. Recoñece os diferentes tipos de cantigas.	

3 .COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Opina acerca de temas propostos e conta unha lenda.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de acentuación.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nos debates que teñen lugar na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Sabe como se formou o galego e entende algunhas características actuais a partir da súa evolución histórica.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet, testemuño oral de persoas maiores...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás.	Escribe un correo electrónico.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto da lectura e

	coñecemento.	mais o do apartado «Comentario de texto».
<i>Aprender a aprender.</i>	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea adiviñas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Valora a literatura popular e as tradicións como expresión da nosa cultura.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial e da lenda do «Comentario de texto» co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

UNIDADE 2

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1.- OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer os elementos propios dos textos narrativos.
- Ampliar o vocabulario relacionado plantas aromáticas e medicinais.
- Aplicar correctamente as regras de uso do acento diacrítico.
- Descompoñer as palabras nos seus constituíntes e clasificalas segundo a súa estrutura.
- Identificar algunhas características lingüísticas do galego medieval.
- Coñecer as principais características e xéneros da literatura galego-portuguesa medieval.
- Identificar as características temáticas e formais das cantigas de amigo.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CEEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Os textos: a narración. - Vocabulario relacionado coas plantas aromáticas e medicinais. - O acento diacrítico. - Estrutura e clasificación das palabras. - O galego na Idade Media: status e características. - A literatura galego-portuguesa medieval: clasificación. - A lírica medieval: cancioneros; autores e intérpretes. - A cantiga de amigo: variedades temáticas e recursos formais. 	1. Ler con fluidez e comprensión un texto narrativo e comentalo tendo en conta os elementos que o caracterizan.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e analiza os elementos que lle son propios: narrador, personaxes, espazo, tempo e argumento.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas planta aromáticas e medicinais.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico das plantas aromáticas e medicinais.	CCL, CMCT
	3. Aplicar correctamente o acento diacrítico.	3.1. Aplica correctamente as regras de uso do acento diacrítico.	CCL
	4. Descompoñer as palabras nos seus constituíntes e clasificalas segundo a súa estrutura.	4.1. Analiza o lexema e os morfemas dunha palabra dada. 4.2. Recoñece palabras formadas por prefixación e sufixación e explica o significado dalgúns sufixos derivativos e alterativos. 4.3. Diferencia palabras simples, derivadas, compostas e parasintéticas, e forma familias léxicas.	CCL

	5. Coñecer a situación do galego na Idade Media e recoñecer algunhas características lingüísticas do galego medieval.	5.1. Coñece a situación do galego na Idade Media e identifica algunhas das súas características lingüísticas.	CCL, CCEC
	6. Coñecer as principais características e xéneros da literatura galego-portuguesa medieval.	6.1. Coñece a orixe e o corpus da literatura galego-portuguesa medieval. 6.2. Identifica, comenta e crea cantigas de amigo.	CCL, CAA, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Opina acerca de temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso do acento diacrítico.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende algunhas características do galego actual a partir da súa evolución histórica.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet, apéndice do libro...).
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe unha cantiga de amigo.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	Entende e valora o uso das plantas medicinais como remedios naturais para curar certas doenzas.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a	Elabora unha ficha e fai unha presentación a partir da

	través de medios tecnolóxicos.	información obtida na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto da lectura.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: fichas, táboas, resumos, esquemas...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e crea unha cantiga de amigo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita e respecta as opinións dos demais.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar con criterio as supersticións e as mensaxes que achegan certos xéneros televisivos.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Coñece e valora o status da lingua e da literatura galega ao longo da súa evolución histórica. Valora as tradicións como expresión da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Expresa sentimentos amorosos mediante a composición dunha cantiga de amigo.

	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos e presentacións.
--	--	---

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Fomento do interese pola poesía e por coñecer as primeiras manifestacións líricas da nosa literatura.

UNIDADE 3

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar as características do texto descritivo e aplicalas en creacións propias.
- Coñecer o vocabulario básico do campo semántico das emocións e os sentimentos.
- Aplicar correctamente os signos de puntuación.
- Identificar substantivos morfolóxica e sintacticamente e clasificalos.
- Recoñecer o xénero dos substantivos e saber formar o feminino e o plural.
- Comprender o concepto de *plurilingüismo*.
- Coñecer os temas e recursos formais da cantiga de amor.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto narrativo. - Os textos: a descrición. - Vocabulario relacionado coas emocións e os sentimentos. - Os signos de puntuación: o punto, a coma e o punto e coma. - O substantivo: caracterización semántica, morfolóxica e sintáctica. - O plurilingüismo. - A cantiga de amor: temas, tipos e recursos formais. 	1. Ler con fluidez e comprensión un texto narrativo e comentalo seguindo uns criterios.	1.1. Le con fluidez e atención un texto e identifica as características do texto descritivo. 1.2. Escribe textos descritivos.	CCL, CD, CAA, CCEC
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas emocións e os sentimentos.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico das emocións e os sentimentos.	CCL, CSC
	3. Aplicar correctamente os signos de puntuación.	3.1. Aplica correctamente o punto, a coma e o punto e coma.	CCL
	4. Categorizar e clasificar substantivos e formar o feminino e o plural.	4.1. Identifica substantivos morfolóxica e sintácticamente e clasifícaos segundo o seu significado e segundo a súa estrutura. 4.2. Identifica substantivos femininos e masculinos e forma o feminino de substantivos dados. 4.3. Forma o plural de substantivos simples e	CCL

		compostos.	
	5. Comprender o concepto de <i>plurilingüismo</i> .	5.1. Comprende o concepto de <i>plurilingüismo</i> e enténdeo como unha realidade de carácter universal.	CCL, CSC
	6. Coñecer as principais características das cantigas de amor.	6.1. Identifica e comenta cantigas de amor.	CCL, CCEC, CAA

3.- COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expón un tema diante dos compañeiros e compañeiras. Expresa a súa opinión achegando argumentos rigorosos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso dos signos de puntuación.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende e utiliza a lingua como signo de identidade cultural e como código de comunicación, con independencia do seu prestixio social.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet, apéndice do libro...).
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Fai a descrición dun personaxe, dunha escena e dun obxecto.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	É consciente das vantaxes da ciencia e da tecnoloxía e tamén das repercusións negativas que pode ter un mal uso das mesmas.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para

		profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Escribe un texto argumentativo a partir da información obtida na Rede.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta xeroglíficos e árbores de análise sintáctica. Compara un texto literario coa súa versión cinematográfica.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto da lectura.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, resumos, esquemas...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e escribe descrições de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito, referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Entende, valora e respecta os dereitos de cada lingua nos Estados plurilingües.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Acepta e respecta os sentimentos dos demais e mostra empatía. Recoñece e respecta o valor de cada lingua con independencia do seu prestixio social.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.

<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Respecta e valora a lingua como signo de identidade cultural. Valora as tradicións como expresión da nosa cultura.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos e presentacións.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula para que os alumnos e alumnas se sintan a gusto para expresarse oralmente.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio, agora que empezan coa análise sintáctica das unidades da lingua; realizar esquemas, táboas, resumos... para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Fomento do interese pola poesía e por coñecer as primeiras manifestacións líricas da nosa literatura.

UNIDADE 4

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar as características do texto dialogado.
- Coñecer o vocabulario básico do campo semántico do universo.
- Aplicar correctamente os signos de puntuación.
- Identificar e clasificar adxectivos, aplicar as regras de concordancia e coñecer os distintos graos nos que pode aparecer.
- Entender e diferenciar os conceptos de *bilingüismo*, *diglosia* e *normalización lingüística*.
- Coñecer as principais características das cantigas de escarnio e das composicións que se agrupan na categoría de xéneros menores.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto dialogado. - Os textos: o texto dialogado. - Vocabulario relacionado co universo. - Os signos de puntuación: os dous puntos, os puntos suspensivos e a raia. - O adxectivo: caracterización semántica, morfolóxica e sintáctica. - O bilingüismo, a diglosia e a normalización lingüística. - A cantiga de escarnio e maldicir: tipos, temas e recursos formais. - Os xéneros menores. - Reelaboración de textos. 	1. Ler con fluidez e comprensión un texto dialogado e comentalo seguindo uns criterios.	1.1. Le un texto e coméntao analizando as características lingüísticas e as marcas gráficas dun texto dialogado.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado co universo.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico do universo.	CCL, CMCT
	3. Aplicar correctamente os signos de puntuación.	3.1. Aplica correctamente os dous puntos, os puntos suspensivos e a raia.	CCL
	4. Identificar e clasificar adxectivos, aplicar as regras de concordancia e coñecer os distintos graos nos que pode aparecer.	4.1. Identifica e clasifica adxectivos. 4.2. Aplica as normas de concordancia do adxectivo, escribindo femininos e plurais doutros dados. 4.3. Diferencia os graos do adxectivo e aplica correctamente as partículas comparativas.	CCL
	5. Entender e diferenciar os conceptos de <i>bilingüismo, diglosia e normalización lingüística.</i>	5.1. Diferencia entre bilingüismo e diglosia e recoñece a importancia de normalizar o uso dunha lingua.	CCL, CSC

	6. Coñecer as características propias das cantigas de escarnio e dos xéneros menores, e facer un comentario seguindo uns criterios dados.	6.1. Recoñece as características propias da cantiga de escarnio e maldicir e comenta un texto representativo do xénero. 6.2. Identifica e caracteriza algunhas composicións consideradas como xéneros menores.	CCL, CCEC
	7. Reescribir e ampliar textos.	7.1. Reelabora textos a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CAA, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Achega as súas ideas de maneira ordenada nos debates propostos na clase.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso dos signos de puntuación.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Diferencia e utiliza con corrección as linguas en contacto que coñece e coas que convive.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet...).
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe un texto dialogado. Reescribe e amplía textos.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Aprecia o valor e a beleza do contorno natural e mostra unha actitude de respecto e compromiso cara ao coidado do medio.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e das repercusións para a vida futura.	Entende as consecuencias que teñen no contorno determinados comportamentos humanos.

<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta emoticonase árbores de análise sintáctica.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto da lectura.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, resumos, esquemas...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e reescribe textos de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Autoavalía a súa competencia lingüística en galego e en castelán. Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito, referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Entende, valora e respecta os dereitos de cada lingua en territorios onde, como en Galicia, existen lingua en contacto.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas. Mostra unha actitude conciliadora en situacións de conflito lingüístico.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.

<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Respecta e valora a lingua como signo de identidade cultural. Entende a gran riqueza cultural que achega o bilingüismo á nosa sociedade.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos e presentacións.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula para que os alumnos e alumnas se sintan a gusto para expresarse oralmente.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio; realizar esquemas, táboas, resumos... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Traballo en grupo que consiste nun xogo que favoreza o uso do adxectivo:
Anotarase no encerado unha lista de substantivos, e os alumnos e alumnas irán propoñendo adxectivos que concorden con eles. En parellas, escribirán breves textos literarios coas combinacións máis valoradas, perseguindo o concepto que acuñou o italiano Gianni Rodari, de «binomio fantástico». Finalmente leranse en voz alta e elixirase o máis votado.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Fomento do interese pola poesía e por coñecer as primeiras manifestacións líricas da nosa literatura.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre.

UNIDADE 5

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Recoñecer as características dos códigos, lingüístico e iconográfico, do cómic.
- Coñecer o vocabulario básico das artes.
- Utilizar correctamente as maiúsculas e as minúsculas.
- Coñecer a función dos determinantes e as súas clases.
- Coñecer e aplicar correctamente os artigos e os demostrativos.
- Coñecer as linguas que se falan na Península Ibérica e o status de cada unha.
- Coñecer as principais características da lírica relixiosa galego-portuguesa.
- Introducirse lixeiramente na prosa medieval.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: cómic. - Os textos: a banda deseñada. - Vocabulario relacionado coas artes. - O uso das maiúsculas e das minúsculas. - Os determinantes: artigos e demostrativos. - As linguas de España. - As <i>Cantigas de Santa María</i> e a prosa medieval. 	1. Ler con fluidez e comprensión un cómic e comentalo seguindo uns criterios.	1.1. Le con fluidez e atención un cómic e identifica os códigos lingüístico e iconográfico empregados. 1.2. Crea un cómic a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CD, CAA, CCEC
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas artes.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico das artes.	CCL, CCEC
	3. Coñecer o uso das maiúsculas e as minúsculas e utilízalas correctamente.	3.1. Utiliza correctamente as maiúsculas e as minúsculas.	CCL
	4. Coñecer a función dos determinantes e as súas clases e utilizar correctamente os artigos e os demostrativos.	4.1. Identifica os determinantes e sabe cal é a súa función. 4.2. Identifica e aplica os artigos e as súas contraccións. 4.3. Identifica e aplica os demostrativos e as súas contraccións.	CCL
	5. Identificar as linguas da Península Ibérica e o status de cada unha.	5.1. Identifica as linguas da Península Ibérica e sabe cal é o seu status oficial.	CCL, CSC
	6. Coñecer as principais características da lírica relixiosa galego-	6.1. Identifica e comenta <i>Cantigas de Santa María</i> .	CCL, CAA,

	portuguesa e introducirse na prosa medieval.	6.2. Coñece algunhas obras da literatura galega medieval en prosa.	CCEC
--	--	--	------

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le o cómic inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Comparte ideas en gran grupo acerca dun tema proposto. Expresa a súa opinión achegando argumentos rigorosos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso das maiúsculas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Diferencia e utiliza con corrección as dúas linguas oficiais en Galicia: o galego e o castelán.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet...).
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea un cómic.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Redacta un breve texto acerca das vantaxes de camiñar.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto a alimentación e exercicio físico.	É consciente da importancia de adoptar costumes saudables, como camiñar en lugar de usar medios de

		transporte.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Interpreta e comenta información obtida na Rede. Utiliza programas e aplicacións para crear o seu propio cómic.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta un plano e árbores de análise sintáctica.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o cómic que serve como lectura para a unidade.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, resumos, esquemas...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora un cómic de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito, referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Entende, valora e respecta os dereitos de cada lingua nas comunidades autónomas onde hai outra lingua oficial á parte do castelán.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Respecta e valora a lingua como signo de identidade cultural. Valora as tradicións como

		expresión da nosa cultura.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Coñece e valora a irmandade histórica entre o portugués e o galego.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos e presentacións.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do cómic co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula para que os alumnos e alumnas se sintan a gusto para expresarse oralmente.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio; realizar esquemas, táboas, resumos... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos. Neste sentido, cómpre facer fincapé sobre a diferenza entre *determinantes* e *adxectivos determinativos* e precisar que os segundos son clases de palabras ou categorías gramaticais, mentres que o termo *determinante* alude á función que desenvolven dentro da frase, función que comparten cos artigos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, crear un cómic, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Fomento do interese pola poesía e por coñecer algunhas manifestacións da prosa medieval.

UNIDADE 6

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar as características específicas dos textos poéticos, e aplicalas en creacións propias.
- Coñecer o vocabulario básico das artes.
- Identificar topónimos e relacionalos cos seus xentilicios.
- Coñecer e aplicar correctamente os procedementos de redución de palabras.
- Coñecer e aplicar correctamente os posesivos, numerais, indefinidos, interrogativos e exclamativos.
- Coñecer a situación do galego entre os séculos XV e XVIII.
- Coñecer as principais manifestacións literarias en galego entre os séculos XV e XVIII

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: poema. - Os textos: o texto poético. - Vocabulario relacionado coa espeleoloxía e outros deportes. - Uso de <i>b</i> e <i>v</i>. - O pronome persoal: formas tónicas e átonas. - O galego no século XIX. - A literatura do século XIX. 	1. Ler con fluidez e comprensión un poema e comentalo seguindo uns criterios.	1.1. Le con fluidez e atención un poema e identifica as características que lle son propias. 1.2. Compón poemas seguindo unhas pautas dadas.	CCL, CD, CAA, CCEC
	2. Identificar, clasificar e analizar a orixe de determinados topónimos e relacionalos cos seus xentilicios.	2.1. Identifica e analiza topónimos e clasifícaos segundo a súa orixe. 2.2. Relaciona topónimos dados cos xentilicios correspondentes.	CCL
	3. Coñecer e aplicar correctamente os procedementos de redución de palabras.	3.1. Recoñece e interpreta abreviaturas, símbolos, siglas e acrónimos.	CCL, CMCT
	4. Recoñecer e aplicar correctamente os posesivos, os numerais, os indefinidos e os interrogativos e exclamativos, tanto na súa función de determinante como pronominal.	4.1. Identifica e aplica os posesivos. 4.2. Identifica e aplica os numerais. 4.3. Identifica e aplica os indefinidos. 4.4. Identifica e aplica os interrogativos e exclamativos.	CCL, CMCT
	5. Coñecer a situación e a evolución do galego entre os séculos XV e	5.1. Coñece cal era a situación e o status do galego entre os séculos XV e XVIII.	CCL, CSC, CCEC

	XVIII.		
	6. Coñecer a situación da nosa literatura entre os séculos XV e XVIII.	6.1. Coñece a situación da literatura galega nos chamados «Séculos Escuros» e coñece algunhas mostras literarias conservadas, así como as principais figuras dese período.	CCL, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le o poema inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa activamente en debates que se propoñen na clase.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva distintos procedementos de redución de palabras.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Diferencia e utiliza con corrección as dúas linguas oficiais en Galicia: o galego e o castelán.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet, apéndice do libro...).
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea e recrea poemas. Redacta un breve texto sobre unha viaxe.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Manexa a linguaxe matemática en calquera contexto.	Entende e usa correctamente os símbolos e os adxectivos determinativos numerais.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.

	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta poemas visuais, audiopoemas, videopoemas, xeroglíficos, símbolos, árbores de análise sintáctica, mapas...
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o poema que serve como lectura para a unidade.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, resumos, esquemas...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora poemas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara á lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Respecta e valora a lingua como signo de identidade cultural. Valora as tradicións como expresión da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Recrea a realidade a través da expresión poética.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos e presentacións.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do poema inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario como fonte de consulta habitual; dispoñer dunha gramática como material de apoio; realizar esquemas, táboas, resumos... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, compoñer poemas audiovisuais, etc.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Fomento do interese pola poesía e por compoñer e recitar os seus propios poemas.

UNIDADE 7

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer as características propias do texto teatral e identificar os subxéneros dramáticos.
- Coñecer o vocabulario básico da espeleoloxía e outros deportes.
- Escribir correctamente palabras con *b* e con *v*.
- Identificar o pronome persoal, diferenciar formas tónicas e átonas e utilizar correctamente as formas átonas.
- Coñecer a situación da lingua e da literatura galegas no século XIX.
- Crear e representar un texto teatral

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: escena teatral. - Os textos: o texto dramático ou teatral. - Topónimos e xentilicios. - Procedementos de redución de palabras. - Os determinantes: posesivos, numerais, indefinidos, interrogativos e exclamativos. - O galego medio. - A literatura dos séculos XV a XVIII. 	1. Ler un texto teatral coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto dramático e recoñece nel as características propias do xénero e clasifícao atendendo aos subxéneros teatrais. 1.2. Crea e representa un texto teatral.	CCL, CD, CAA, CCEC
	2. Coñecer o vocabulario básico relacionado coa espeleoloxía e outros deportes.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico da espeleoloxía e outros deportes.	CCL, CMCT
	3. Utilizar correctamente as grafías <i>b</i> e <i>v</i> .	3.1. Emprega correctamente as grafías <i>b</i> e <i>v</i> .	CCL
	4. Identificar o pronome persoal e as súas formas, diferenciar formas tónicas e átonas e utilizar correctamente as formas átonas.	4.1. Identifica os pronomes persoais e discrimina entre tónicos e átonos. 4.2. Coñece as distintas formas tónicas, recoñece a súa función e aplícaas correctamente en diferentes contextos. 4.3. Coñece as formas átonas do pronome persoal e as súas contraccións, recoñece a súa función e colócaas de maneira adecuada.	CCL

	5. Coñecer a situación da lingua galega no século XIX e comprender como foi recuperándose tras séculos de decadencia.	5.1. Coñece a situación da lingua galega no século XIX e recoñece os trazos propios da ortografía decimonónica.	CCL, CSC, CCEC
	6. Comprender a situación da literatura galega no século XIX e coñecer algúns precursores do Rexurdimento.	6.1. Comenta a situación da literatura galega no século XIX e coñece os precursores do Rexurdimento. 6.2. Sabe que foi o Rexurdimento e recoñece os seus autores máis emblemáticos, ademais dalgúns outros secundarios.	CCL, CAA, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Intervén na dramatización en grupo dun texto teatral.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso do <i>b</i> e do <i>v</i> .
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Realiza unha colaxe a partir dun poema dado. Crea textos dramáticos. Transforma textos narrativos en teatrais e viceversa.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Utiliza a linguaxe corporal nas dramatizacións de textos e nas representacións teatrais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende a evolución do galego a partir das circunstancias históricas polas que atravesou. É consciente da importancia dunha norma estándar para fixar o uso da lingua.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet, apéndice do libro...).
<i>Competencia matemática e competencias básicas</i>	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no	Valora e coida o patrimonio natural.

<i>en ciencia e tecnoloxía.</i>	contorno natural e as repercusións para a vida futura.	
	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Valora a importancia do deporte en relación co coitado saudable do corpo.
	Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	Valora a importante contribución da Paleontoloxía ao coñecemento do noso pasado.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios, no propio libro e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta xeroglíficos, análises sintácticas, xestos...
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, resumos, guións...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora creacións propias de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara á lingua e contribúe á súa dignificación.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.

	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Coñece e valora o status da lingua e da literatura galega ao longo da súa evolución histórica. Mostra interese por coñecer algúns vestixios prehistóricos da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Recrea e interpreta a realidade a través da expresión dramática.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Fai unha colaxe e coida a decoración e a caracterización dos personaxes nunha representación teatral.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas dramatizacións de textos e noutras actividades de carácter oral.
- Fomento no alumnado do interese polo teatro e o gusto polas dramatizacións.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario e a gramática como fonte de consulta habitual; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades e ampliar ou complementar a información do libro.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.

UNIDADE 8

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comprender e compoñer textos expositivos.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa paisaxe natural.
- Escribir correctamente palabras con e sen *h* e coñecer o uso da diérese.
- Analizar formas verbais morfoloxicamente e conxugar verbos regulares e irregulares.
- Conxugar as formas verbais dos verbos regulares e con variacións.
- Coñecer e aplicar correctamente as formas verbais dos verbos irregulares.
- Coñecer as principais contribucións de Rosalía de Castro á literatura e á vida cultural galegas.
- Recitar poemas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto expositivo. - Os textos: o texto expositivo. - Vocabulario relacionado coa paisaxe natural. - Uso do <i>h</i> e da diérese. - O verbo: constituíntes; verbos regulares e irregulares. - Rosalía de Castro. - Recitado de poemas. 	1. Ler un texto expositivo e comprender as súas características específicas.	1.1. Le con fluidez e atención un texto expositivo e coméntao atendendo ás súas características propias.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa paisaxe natural.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico da paisaxe natural.	CCL, CMCT
	3. Escribir correctamente palabras con e sen <i>h</i> e coñecer o uso da diérese.	3.1. Escribe correctamente palabras con e sen <i>h</i>. 3.2. Coñece o uso da diérese e utilízaa correctamente.	CCL
	4. Analizar formas verbais morfoloxicamente e conxugar verbos regulares e irregulares.	4.1. Analiza o lexema e as desinencias dunha forma verbal e indica os valores que estas achegan. 4.2. Coñece e utiliza correctamente as formas verbais dos verbos regulares e con alternancia vocálica. 4.3. Coñece e utiliza correctamente as formas verbais dos verbos irregulares.	CCL
	5. Coñecer a relevancia de Rosalía de Castro no ámbito da literatura e da cultura galega en	5.1. Coñece a contribución de Rosalía de Castro á vida cultural e literaria galega e comenta algúns dos seus poemas.	CCL, CCEC

	xeral.		
	6. Recitar poemas.	6.1. Recita poemas seguindo unhas pautas dadas.	CCL, CD, CAA, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en debates suxeridos na clase. Recita poemas seguindo unhas pautas dadas.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso do <i>h</i> e da diérese.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Utiliza a linguaxe xestual cando recita poemas.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet, apéndice do libro...).
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora o contorno natural e mostra interese por coñecelo mellor.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios, no propio libro e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta xeroglíficos, xogos lingüísticos, símbolos,

		pinturas...
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade. Grava en vídeo sesións de recitado.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, esquemas, resumos, borradores, guións...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto, elabora creacións propias, recita poemas e prepara presentacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias por razóns de xénero, condición social, etc.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos diferentes ritmos e potencialidades.	Mostra interese polos poemas de temática social e a realidade que reflicten.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Mostra interese por coñecer algúns vestixios prehistóricos da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Recrea e interpreta a realidade a través do recitado de textos poéticos.

	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia o valor da arte nas súas diferentes manifestacións, así como a beleza da paisaxe.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Participa na preparación dun recital poético e coida a exposición dos seus traballos.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa en actividades de carácter oral, como a exposición, o recitado, o slam...
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o Apéndice do libro, dicionario e a gramática como fonte de consulta; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, e para realizar creacións propias.
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, mediante a escoita de versións musicadas de poemas.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre.

UNIDADE 9

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comprender e compoñer textos argumentativos.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa xustiza e as leis.
- Escribir correctamente palabras con *s* e con *x* e diferenciar o uso de *senón* e *se non*.
- Identificar e utilizar correctamente perífrases verbais e saber clasificalas.
- Coñecer a contribución de Curros Enríquez á literatura e á vida cultural galegas.
- Crear coplas dos Maios.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: textos argumentativos. - Os textos: o texto argumentativos. - Vocabulario relacionado coa xustiza e as leis. - Uso do s e do x. - Diferenza entre <i>senón</i> e <i>se non</i>. - Formas non persoais do verbo e perífrases verbais. - Curros Enríquez. - Creación de coplas dos Maios. 	1. Ler textos argumentativos e comprender as súas características específicas.	1.1. Le con fluidez e atención textos argumentativos e coméntaos atendendo ás súas características propias.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa xustiza e as leis.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico da xustiza e as leis.	CCL, CSC
	3. Escribir correctamente palabras con s e con x e diferenciar entre <i>senón</i> e <i>se non</i> .	3.1. Escribe correctamente palabras con s e con x. 3.2. Diferencia e usa correctamente o par homónimo <i>senón/se non</i> .	CCL
	4. Identificar e utilizar correctamente as formas non persoais dos verbos e as perífrases verbais.	4.1. Identifica e analiza as formas nominais dos verbos. 4.2. Utiliza correctamente o infinitivo conxugado. 4.3. Identifica e utiliza correctamente as perífrases verbais e sabe clasificalas segundo o valor que acheguen.	CCL

	5. Coñecer a figura de Curros Enríquez e as súas obras máis importantes.	5.1. Coñece a contribución de Curros Enríquez á cultura e á literatura. 5.2. Analiza e compón coplas dos Maios.	CCL, CCEC
	6. Crear coplas dos Maios.	6.1. Analiza e compón coplas dos Maios.	CCL, CD, CAA, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño	
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en debates suxeridos na clase.	
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso do s e do x. Identifica a diferenza entre <i>senón</i> e <i>se non</i> e aplícaa na práctica.	
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe coplas dos Maios seguindo unhas pautas dadas.	<i>Comunica</i>
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet...).	
	Producir textos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe un texto argumentativo onde elabora o seu pensamento crítico. Escribe un texto, en prosa ou en verso, sobre un asunto cotián: a chegada do AVE á nosa comunidade.	
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.	

	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnológicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta xogos lingüísticos, carteis, imaxes...
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Le de maneira comprensiva e interpreta con criterio propio a información que transmiten os medios de comunicación.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade.
	Aplicar criterios éticos no uso da tecnoloxía.	Reflexiona sobre a rendibilidade dalgúns dispositivos electrónicos, e tamén sobre a piratería dixital e as modas que se difunden a través da Rede.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, esquemas, resumos, guións...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora creacións propias de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Mostra interesa por coñecer o léxico relacionado coa xustiza e as leis.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias por razóns de xénero, condición social, etc.

	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos diferentes ritmos e potencialidades.	Mostra interese polos poemas de temática social e a realidade que reflicten.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Valora as tradicións como expresión da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Recrea e interpreta a realidade a través da creación poética.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a beleza da poesía e da natureza.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida o contido e a forma dos seus traballos.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, dos textos da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario e a gramática como fonte de consulta; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, e para realizar creacións propias.
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, mediante a escoita de versións musicadas de poemas.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.

- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.

UNIDADE 10

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler e analizar textos periodísticos.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa ecoloxía.
- Escribir correctamente palabras con *l* e *ll* e con *n* e *ñ*.
- Identificar e clasificar adverbios e locucións adverbiais.
- Recoñecer e corrixir castelanismos.
- Coñecer as principais contribucións de Eduardo Pondal á literatura galega.
- Elaborar unha entrevista.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto periodístico. - Os textos: o texto periodístico. - Vocabulario relacionado coa ecoloxía. - Uso do <i>l</i> e do <i>ll</i>. - Uso do <i>n</i> e do <i>ñ</i>. - O adverbio e as locucións adverbiais. - Castelanismos. - Eduardo Pondal. - Elaboración dunha entrevista. 	1. Ler, analizar e crear textos periodísticos.	1.1. Le con fluidez e atención un texto periodístico e coméntao seguindo uns criterios dados. 1.2. Coñece as funcións da prensa e identifica os xéneros periodísticos. 1.3. Elabora unha entrevista, de acordo cunhas pautas dadas.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa ecoloxía.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico da ecoloxía.	CCL, CMCT
	3. Escribir correctamente palabras con <i>l</i> e con <i>ll</i> , e palabras con <i>n</i> e con <i>ñ</i> .	3.1. Escrebe correctamente palabras con <i>l</i> e con <i>ll</i>. 3.2. Escrebe correctamente palabras con <i>n</i> e con <i>ñ</i>.	CCL
	4. Identificar, clasificar e analizar adverbios e locucións adverbiais.	4.1. Identifica, clasifica e analiza adverbios e locucións adverbiais.	CCL
	5. Identificar castelanismos e clasificalos en fonéticos, ortográficos, morfosintácticos, léxicos ou semánticos.	5.1. Recoñece, clasifica e corrixe castelanismos.	CCL

	6. Coñecer as principais contribucións de Eduardo Pondal á literatura e á vida cultural galegas.	6.1. Coñece as principais contribucións de Eduardo Pondal á literatura galega.	CCL, CCEC
--	--	--	--------------

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expresa a súa opinión en debates suxeridos na clase.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso do <i>l</i> , do <i>ll</i> , do <i>n</i> e do <i>ñ</i> .
	Entender o contexto sociocultural da lingua da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma.	Entende o bilingüismo, diferencia as dúas linguas en contacto e procura evitar interferencias entre elas.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet, apéndice do libro...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escrebe textos periodísticos sobre temas de actualidade.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Coñece a importancia de preservar o medio natural.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	Valora a diversidade da flora e da fauna na nosa comunidade e mostra unha actitude responsable cara ao seu coidado.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as	É consciente das repercusións que teñen as actuacións humanas no

	repercusións para a vida futura.	contorno ambiental.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios, no propio libro e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta pictogramas, xeroglíficos, xogos lingüísticos...
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Le de maneira comprensiva e interpreta con criterio propio a información que transmiten os medios de comunicación.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, esquemas, resumos, guiños...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora creacións propias de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades por parellas ou de grupo.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Mostra interese por coñecer monumentos megalíticos e mostras do románico galego. Comprende que unha lingua é moito máis ca un sistema de comunicación e valóraa como manifestación do

		espírito dun pobo.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia o valor da arte nas súas diferentes manifestacións, así como a beleza da paisaxe.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o Apéndice do libro, dicionario e a gramática como fonte de consulta; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, e para realizar creacións propias.
- Fomento do interese pola prensa escrita e por estar informado.
- Desenvolvemento do pensamento crítico necesario para interpretar a información que achegan os medios de comunicación.
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, mediante a escoita de versións musicadas de poemas.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.

UNIDADE 11

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Analizar unha noticia e recoñecer a súa estrutura piramidal.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa prensa.
- Escribir correctamente palabras que conteñen grupos consonánticos e diferenciar *por que*, *porque* e *porqué*.
- Identificar preposicións e locucións preposicionais e utilízalas correctamente.
- Coñecer as variedades da lingua.
- Coñecer e aplicar correctamente as formas verbais dos verbos irregulares.
- Coñecer o panorama da narrativa galega no século XIX e recoñecer algúns dos seus máximos representantes

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: texto periodístico. - Os textos: a noticia. - Vocabulario relacionado coa prensa. - Palabras con grupos consonánticos. - <i>Por que, porque e porqué.</i> - Preposicións e locucións preposicionais. - Variedades internas da lingua. - Narrativa do século XIX. - Creación de contos. 	1. Ler e analizar unha noticia.	1.1. Analiza unha noticia e identifica a súa estrutura.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa prensa.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico da prensa.	CCL
	3. Escribir correctamente palabras que conteñen grupos consonánticos e diferenciar o uso de <i>por que, porque e porqué.</i>	3.1. Utiliza correctamente os grupos consonánticos -cc- e -ct- segundoo contexto no que aparezan. 3.2. Utiliza correctamente os grupos consonánticos <i>bl, pl, cl, fl, gl.</i> 3.3. Diferencia as palabras <i>por que, porque e porqué.</i>	CCL
	4. Identificar as preposicións e locucións preposicionais e recoñecer a súa función.	4.1. Identifica e utiliza correctamente preposicións e locucións preposicionais e identifica a súa función na frase. 4.2. Analiza unha frase preposicional.	CCL
	5. Coñecer as variedades internas da lingua.	5.1. Coñece as variedades internas da lingua e identifica as variedades diacrónicas, diatópicas, diastráticas e diafásicas.	CCL, CSC

	6. Coñecer o panorama da narrativa no século XIX e saber cales son os principios representantes da novela e do conto.	6.1. Coñece o panorama da narrativa galega no século XIX e recoñece algúns dos seus máximos representantes.	CCL, CCEC
	7. Escribir un conto a partir dunhas pautas dadas.	7.1. Escribe contos seguindo unhas pautas dadas.	CCL, CAA, CSC, CCEC

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expón a súa opinión en debates suxeridos na clase. Le un conto diante dos compañeiros e compañeiras.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de uso dalgúns grupos consonánticos. Coñece a diferenza entre <i>por que</i> , <i>porque</i> e <i>porqué</i> e escribe estas palabras correctamente.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Redacta textos narrativos seguindo unas pautas dadas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma.	Recoñece a diversidade lingüística na fala e identifica a variedade estándar como a normativa.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet...).
	<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.

	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnológicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta xeroglíficos, xogos lingüísticos, símbolos, pinturas...
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta con criterio propio a información que transmiten os medios de comunicación, escritos e audiovisuais.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade. Grava en vídeo sesións de recitado.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, esquemas, resumos, guións...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto e elabora creacións propias de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades por parellas ou de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias por razóns de xénero, condición social, etc. Recoñece as variedades lingüísticas como un elemento enriquecedor e respecta a forma de expresarse de cadaquén.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos diferentes ritmos e potencialidades.	Toma conciencia de situacións inxustas como a explotación infantil.
<i>Sentido de iniciativa e</i>	Ser constante no traballo	Avanza na aprendizaxe con

<i>espírito emprendedor.</i>	superando as dificultades.	motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Valora os autores clásicos como modelo de manifestacións literarias posteriores.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a presentación e a exposición dos seus traballos.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento do pensamento crítico do alumnado para entender o papel da prensa ao transmitir información (comunicar, opinar, denunciar...).
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario e a gramática como fonte de consulta; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para assimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Fincapé na importancia da diversidade en tanto que manifestación da riqueza dunha lingua viva; como tal debe valorarse e respectarse.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, e para realizar creacións propias.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Fomento do interese do alumnado por crear producións propias.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.

UNIDADE 12

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Analizar un texto presentado en formato dixital e interpretar tanto a información que proporciona como os recursos que emprega.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado co mundo dixital.
- Escribir correctamente palabras homófonas e parónimas.
- Identificar conxuncións e locucións conxuntivas, clasificalas e recoñecer a función que desempeñan.
- Identificar interxeccións e utilízalas adecuadamente segundo a situación comunicativa dada.
- Coñecer a situación do xénero teatral galego no século XIX e identificar algúns autores e obras representativos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura: prensa dixital. - Os textos: os xornais dixitais. - Vocabulario relacionado co mundo dixital. - Diferenza entre <i>haber</i> e <i>a ver</i>, e entre <i>hai</i>, <i>aí</i>, <i>ai!</i> - Conxuncións, locucións conxuntivas e itnerxeccións. - O teatro do século XIX. - Creación de videopoemas. 	1. Ler un xornal dixital, identificar as súas características e coñecer algunhas publicacións.	1.1. Recoñece as características propias da prensa dixital e coñece algunhas publicacións.	CCL, CD, CAA
	2. Ampliar o vocabulario básico relacionado co mundo dixital.	2.1. Coñece e aplica o vocabulario que conforma o campo semántico do universo dixital.	CCL, CD
	3. Diferenciar o uso de <i>haber</i> e <i>a ver</i> , e de <i>hai</i> , <i>aí</i> , <i>ai!</i>	3.1. Entende e aplica a diferenza entre <i>haber</i> e <i>a ver</i>, e entre <i>hai</i>, <i>aí</i> e <i>ai!</i>	CCL
	4. Identificar as conxuncións e as locucións conxuntivas, e recoñecer as conxuncións.	4.1. Identifica e clasifica conxuncións e locucións conxuntivas segundo a función que desempeñen dentro da frase ou da oración. 4.2. Recoñece e utiliza interxeccións segundo a situación comunicativa.	CCL
	5. Coñecer o panorama do teatro galego no século XIX e identificar algúns dos seus autores e obras máis representativos.	5.1. Coñece a situación do xénero teatral galego no século XIX e identifica algúns autores e obras representativos.	CCL, CCEC
	6. Crear videopoemas.	6.1. Crea videopoemas a partir dunhas ideas e pautas dadas.	CCL, CD, CAA,

			CCEC
--	--	--	------

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en debates suxeridos na clase. Recita poemas e grávos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece a diferenza entre <i>haber</i> e <i>a ver</i> , e entre <i>hai</i> , <i>aí</i> e <i>ai!</i> , e escribe estas palabras correctamente.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Acompaña os seus videopoemas con xestos, miradas e accións.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, gramática, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Utiliza programas e aplicacións para as súas propias creacións.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta o formato característico dos xornais dixitais, a ficha técnica dunha película, xogos lingüísticos...
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de	Interpreta con criterio propio a información que transmiten

	comunicación.	os medios de comunicación, escritos e audiovisuais.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar a lectura da unidade. Grava videopoemas.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas, esquemas, resumos, borradores, guións...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai comentarios de texto, elabora creacións propias e grava poemas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	É consciente de que o uso da Rede ha de respectar certas normas establecidas por lei.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa colaborativamente en actividades de grupo.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás manifestacións do noso patrimonio histórico e cultural.	Valora a creación literaria de tempos pasados, como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Exprésase a través da creación de videopoemas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia o valor da arte nas súas diferentes manifestacións.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a elaboración e a presentación dos seus videopoemas.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Fomento do debate e do intercambio de opinións co obxectivo de mellorar a expresión oral e de favorecer o desenvolvemento do pensamento crítico.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa e colaborativa na gravación de vídeos.
- Fincapé nos hábitos de traballo: analizar e redactar textos de acordo cunhas pautas; asegurar a correcta asimilación de conceptos a través dunha práctica continuada; utilizar a Rede para obter información; manexar o dicionario e a gramática como fonte de consulta; realizar esquemas, táboas, resumos, fichas... para asimilar e lembrar mellor os conceptos, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Práctica habitual na clase da análise guiada de textos literarios.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, e para realizar creacións propias.
- Fomento do interese pola poesía e a súa relación coa música, o son e a imaxe, mediante a creación de videopoemas.
- Reflexión acerca do uso responsable das TIC.
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Traballo dos distintos contidos da unidade a partir de textos próximos á realidade e aos intereses do alumnado.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre e do curso.

3. RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de texto

O caderno do alumno

Libros de lectura

Dicionarios e outros recursos de consulta

Correo electrónico

Páxinas web con recursos para traballar en galego

Material audiovisual e Internet

Aula Virtual

4. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

En cada avaliación realizaranse probas escritas da materia, que suporán o **50%** da nota da avaliación; a expresión oral valorarase a través dunha proba (oral) que suporá o **20%**; a produción de textos de diferentes xéneros, así como actividades diversas, exposicións ou traballos de investigación contarán un **20%**; o **10%** restante obterase dunha proba de lectura obrigatoria por trimestre (comprensión e expresión). **Mínimos esixibles:** estas porcentaxes aplicaranse sempre que o alumnado obteña en cada un dos apartados un mínimo de cualificación de **3 sobre 10**.

Os instrumentos utilizados serán, pois, probas orais, escritas e rúbricas/escalas de valoración.

Á cualificación resultante sumaráselle a puntuación obtida pola lectura voluntaria de libros. Por cada unha das probas de lectura voluntaria, acordada previamente co profesor, outorgarase ata **0,50 puntos** que se sumarán á nota final de avaliación, ata un máximo dun punto, sempre que a avaliación estea aprobada.

Os **erros** de ortografía, morfoloxía e lingua, xunto cos tiles diacríticos descontarán 0,1. Os erros de acentuación descontarán 0,05. Unha presentación incorrecta tamén rebaixará ata 0,5 puntos. Estes criterios só poderán reducir un máximo de 2 puntos sobre a nota final da proba.

Ao longo do curso facilitarase a recuperación das avaliacións suspensas e a posibilidade de refacer os traballos obrigatorios non superados.

Ao tratarse dunha **avaliación continua**, a cualificación final do curso corresponderase coa media dos resultados obtidos en cada avaliación, cunha distribución crecente do seu peso ao longo de todo o curso: **25%** na Primeira Avaliación, **35%** na Segunda Avaliación e **40%** na Terceira Avaliación. Para conseguir unha avaliación positiva final, deberase obter unha media de 5 entre todos os trimestres.

Na **avaliación extraordinaria** terase en conta exclusivamente a proba realizada nestas datas.

5. LIBROS DE LECTURA

Lecturas obrigatorias

En cada trimestre, será obrigatoria a lectura dun libro, sen prexuízo de que a alumna ou o alumno poidan tamén ler outros libros con carácter voluntario que se terán en conta na

cualificación final de cada avaliación. Os libros de lectura en 4º de ESO serán os seguintes, se ben poden ser modificados segundo avance o curso académico:

1º Trimestre. *O que sei do silencio*, Andrea Maceiras.

2º Trimestre: *O único que queda é o amor*, Fernández Paz, A.

3º Trimestre: *Xa non estou aquí*, Iria Misa.

Lecturas voluntarias

Os libros de lectura voluntaria serán seleccionados desta listaxe, aínda que tamén poden achegarse máis obras ao longo do curso ou mesmo ter en conta outras lecturas a petición do alumnado, sempre que sexa baixo a supervisión do/a profesor/a:

- ✓ Aleixandre, Marilar: *Rúa Carbón*.
- ✓ Cajaraville, Héctor: *O segredo da casa do Formoso*.
- ✓ Carballude, Pepe: *Maldito DNI*.
- ✓ Castelao, Alfonso Daniel: *Cousas*.
- ✓ Castro, Francisco: *Iridium*.
- ✓ Docampo, Xabier: *A chave das noces*.
- ✓ Fernández Paz, Agustín: *Aire negro*.
- ✓ G. Reigosa, Carlos: *Irmán Rei Artur*.
- ✓ Miranda, Xosé: *Pel de lobo*.
- ✓ Negro, Carlos: *Makinaria*
- ✓ Negro, Carlos: *Penúltimas tendencias*.
- ✓ Neira Vilar, Xosé: *Memorias dun neno labrego*.
- ✓ Núñez Singala, Manuel: *Comedia bífida*.
- ✓ Paniagua, Cándido: *O caderno de erros*.
- ✓ Solar, María: *Os nenos da varíola*.

6.MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de establecer as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de recompilar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo, debe coñecerse a relativa a:

- O número de alumnos e alumnas.
- O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- As necesidades que se puidesen identificar; cómpre pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. *(Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).*
- Saber as medidas organizativas a adoptar. *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).*
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

7. TEMPORALIZACIÓN

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4

2ª avaliación: Unidades 5, 6, 7, 8

3ª avaliación: Unidades 9, 10, 11, 12

8. ALUMNADO COA MATERIA DO CURSO ANTERIOR PENDENTE

Aplicase o previsto no punto 8 de 2º de ESO.

ANEXOS

D. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN ORAL

		PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
COMUNICACIÓN ORAL	1		Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema a tratar.	Preséntase e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e nomea o tema a tratar.	Saúda ao comezar e/ou preséntase.
	2	OBXECTIVO	A postura corporal é adecuada, mira ao auditorio, e non distrae con palabras, movementos ou xestos.	A postura corporal é adecuada, e non distrae con palabras, movementos ou xestos.	A postura corporal é adecuada, e mira ao auditorio.	A postura corporal non é adecuada, pero mira ao auditorio, e/ou non distrae con palabras, movementos ou xestos.
	3		Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta, e evita clixés.	Vocaliza, e usa o volume e o ton de forma correcta.	Usa o volume e o ton de forma correcta, e evita clixés.	Usa o volume e o ton de forma correcta, ou evita clixés.
	4		Realiza unha introdución esquemática, a orde da exposición é lóxica, e líganse as distintas partes, facéndoo saber.	Realiza unha introdución esquemática, e a orde da exposición é lóxica.	A orde da exposición é lóxica, e líganse as distintas partes, facéndoo saber.	Realiza unha introdución esquemática, ou a orde da exposición é lóxica.
	5		Cítanse conclusións, invítase a realizar preguntas, e despídese, desexando ter sido claro.	Cítanse conclusións e invítase a realizar preguntas.	Cítanse conclusións ou invítase a realizar preguntas.	Despídese.
	6		Emprega o tempo concedido, sen excederse nin se quedar curto.	Emprega polo menos as 3/4 partes do tempo concedido.	Emprega máis de 5/4 partes do tempo concedido.	Emprega menos da metade do tempo, ou excédese en máis de 3/2 partes del.
CONTIDO DA EXPOSICIÓN	7		A información que transmite é correcta e centrada no tema.	A información que transmite é do tema, pero ten algunhas incorreccións.	A información que transmite é correcta, pero doutro tema.	A información que transmite é doutro tema e ademais é errónea.
	8		A información foi traballada e elaborada, mostrando un proceso de reflexión e de comprensión.	A información foi traballada, pero con pouco traballo de reflexión e/ou de comprensión.	Parte da información transmítese desde unha fonte sen comprobar a súa fiabilidade.	A información simplemente transmítese desde as fontes, sen comprobar a súa fiabilidade.

	9	A estrutura da exposición é lóxica e está tratada con esmero; ademais, é orixinal, amena e doada de seguir.	A estrutura da exposición é lóxica e está tratada con esmero, pero non é orixinal nin amena.	A exposición é difícil de seguir por non ter unha estrutura lóxica, pero está tratada con esmero; ademais, é orixinal, amena e doada de seguir.	A exposición é difícil de seguir, por non ter unha estrutura lóxica e ser tediosa.
	10	Responde ás preguntas con acerto e precisión.	Responde ás preguntas, pero deu algúns datos irrelevantes.	Responde a algunha pregunta con erros ou vaguidades.	Non responde a ningunha pregunta, ou faino con continuos erros.
RECURSOS DE APOIO	11	Interactúa co auditorio mediante varias actividades ou experimentos que facilitan a comprensión do tema da exposición.	Realiza algunha actividade de apoio que facilita a comprensión do tema.	Realiza algunha actividade de apoio, pero non facilita a comprensión do tema por desviarse del.	Non realiza ningunha actividade de apoio que facilite a comprensión do tema da exposición.
	12	Emprega apoio audiovisual para lembrar datos ou dar exemplos importantes, de forma creativa.	Emprega apoio audiovisual que non achega información relevante, ou non o utiliza de forma creativa.	Emprega apoio audiovisual que se limita a ler ou proxectar, sen realizar unha exposición adecuada.	Apenas emprega apoio audiovisual, ou carece del.

E. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN CON FERRAMENTAS DIXITAIS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	A presentación é creativa, sorprendente, amena, única.	A presentación mostra certa orixinalidade e é amena.	A presentación está desenvolvida a partir dun equipo xa existente.	A presentación non é orixinal nin de autoría propia.
	2	Cobre o tema obxecto da presentación en profundidade.	Cobre o tema obxecto da presentación de forma adecuada.	Apenas inclúe a información esencial do tema.	A información sobre o tema é escasa.
	3	O coñecemento do tema é excelente.	O coñecemento do tema parece ser bo.	Mostra certos erros na asimilación do contido.	Mostra erros ou carencias na asimilación do contido.
	4	Empréganse de forma profusa imaxes e/ou vídeos que complementan e axudan á comprensión do tema.	Empréganse algunhas imaxes e/ou vídeos que complementan e axudan á comprensión do tema.	Apenas se empregan imaxes e/ou vídeos, ou non achegan nin axudan á comprensión do tema.	Empréganse imaxes e/ou vídeos na presentación que acaparan a exposición do tema.
	5	As diapositivas gardan unidade temática e coidouse a súa claridade; respectan, ademais, a estrutura gramatical.	As diapositivas gardan unidade temática e coidouse a súa claridade, pero non se respectou a estrutura gramatical.	As diapositivas gardan unidade temática, pero non se coidou a súa claridade nin se respectou a estrutura gramatical.	As diapositivas non gardan unidade temática e non se coidou a súa claridade: é unha unión de distintas presentacións.
	6	Non hai erros ortográficos nin gramaticais.	A presentación ten 1 ou 2 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten entre 3 e 5 erros ortográficos ou gramaticais.	A presentación ten 6 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.

ORGANIZACIÓN	7	A portada engancha e introduce o tema da presentación e os autores, e é seguida por un índice.	A portada é seguida por un índice da presentación.	A portada introduce o tema obxecto da presentación e os autores, pero carece de índice.	A portada non introduce o tema obxecto da presentación ou os autores, e carece de índice.
	8	A presentación do contido está ben estruturada: unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros.	A presentación está bastante organizada: unha idea ou transparencia parece fóra de lugar, pero as transicións e os títulos empregados son claros.	A presentación é un pouco difícil de seguir: algunhas ideas ou transparencias parecen fóra de lugar, ou empregáronse mal as transicións e os títulos.	As ideas parecen estar ordenadas ao azar, con ideas e transparencias totalmente fóra de lugar.
	9	A carga de traballo está dividida equitativamente e compartida por todos os membros do grupo.	A carga de traballo está dividida equitativamente, pero non é compartida por todos os membros do grupo.	Unha persoa do grupo non realizou a súa parte do traballo.	Varias persoas do grupo non realizaron a súa parte do traballo.
	10	O peche é orixinal, e inclúe unha diapositiva de conclusión, e unha de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche inclúe unha diapositiva de conclusión e unha de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche inclúe unha diapositiva de agradecemento e invitación a realizar preguntas.	O peche non inclúe unha diapositiva de invitación a realizar preguntas.

F. RÚBRICA DE TRABALLOS ESCRITOS

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	O tema obxecto do traballo trátase de forma creativa, sorprendente, amena, única.	O tema trátase con certa orixinalidade e de forma amena.	O tema desenvólvese (ou parece) a partir dun traballo xa existente.	O traballo non é/parece orixinal nin de autoría propia.
	2	Cobre o tema obxecto do traballo con profundidade.	Cobre o tema obxecto do traballo de forma adecuada.	Apenas inclúe a información esencial do tema.	A información sobre o tema é escasa.
	3	O texto mostra que o coñecemento do tema é excelente.	O texto mostra que o coñecemento do tema parece ser bo.	O texto mostra certos erros na asimilación do contido.	O texto mostra erros ou carencias na asimilación do contido.
	4	Empréganse de forma profusa imaxes e/ou infografía que complementan e axudan á comprensión do tema.	Empréganse varias imaxes e/ou infografía que complementan e axudan á comprensión do tema.	Apenas se empregan imaxes e/ou infografía, ou non achegan nin axudan á comprensión do tema obxecto do traballo.	Non se empregan imaxes nin infografía no traballo.
	5	O texto garda unidade temática e coidouse a súa claridade, respectando a estrutura gramatical.	O texto garda unidade temática e coidouse a súa claridade, pero non se respectou a estrutura gramatical.	O texto garda unidade temática, pero non se coidou a súa claridade nin se respectou a estrutura gramatical.	O texto non garda unidade temática e non se coidou a súa claridade; é unha unión de distintos textos.
	6	Non hai erros ortográficos nin gramaticais en todo o traballo.	O traballo ten entre 1 e 5 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten entre 6 e 10 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten 6 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.

ORGANIZACIÓN	7	A portada engancha e introduce o tema obxecto do traballo e os autores, e é seguida por un índice.	A portada é seguida por un índice do traballo.	A portada é orixinal e introduce o tema obxecto do traballo e os autores, pero carece de índice.	A portada non é orixinal ou non introduce o tema obxecto do traballo ou os autores, e carece de índice.
	8	O contido do traballo está ben estruturado: unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros, mantendo o formato. É doado de ler.	O traballo está bastante organizado; aínda que algunha idea parece fóra de lugar, as transicións entre o resto son lóxicas e a orde empregada é clara. Ademais, mantense o formato, facilitando a súa lectura.	O traballo é un pouco difícil de seguir: algunhas ideas parecen fóra de lugar, ou empregáronse mal as transicións entre elas, a orde e/ou o formato.	As ideas dentro do traballo parecen estar ordenadas ao azar, con algunhas totalmente fóra de lugar. Ademais, non se mantén o formato, custa lelo.
	9	O final do traballo é orixinal, e inclúe unha reflexión profunda e conclusións.	O final do traballo inclúe unha reflexión e conclusións.	O final do traballo inclúe conclusións, pero sen apenas reflexión, e/ou parecen copiadas.	O final do traballo non inclúe reflexión nin conclusións, ou aparecen pero están copiadas doutra fonte.
	10	A extensión do traballo cínquese ao solicitado polo profesor ou a profesora, sen que sobre nin falte nada.	A extensión é lixeiramente superior ou inferior á solicitada, sendo todo relevante.	A extensión cínquese ao solicitado, pero a custa de eliminar partes importantes ou engadir contido sen lóxica.	A extensión é notablemente superior ou inferior á solicitada.

F) 4º ESO

PROFESORA RESPONSABLE: Esther Quinteiro.

1. OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGAS 4º DE ESO

1. Comprender e interpretar textos propios da comunicación audiovisual, con especial atención os de carácter argumentativo e publicitario.
2. Comprender e interpretar textos orais de distinta natureza, con especial atención os de carácter expositivo e argumentativo do ámbito educativo.
3. escoitar e producir textos orais cunha actitude crítica cara aos prexuízos e aplicando os coñecementos gramaticais para unha mellor expresión.
4. Producir textos orais adecuados á situación e á intención comunicativa, utilizando as estratexias necesarias para falar en público, así como as TIC.
5. Participar activamente en debates propostos sobre temas de interese e valorar a lingua oral como instrumento de relación social.
6. Utilizar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
7. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá, relacionados co ámbito laboral, administrativo, comercial e educativo.
8. Comprender, interpretar e redactar (en papel ou en formato dixital) textos argumentativos, xornalísticos e publicitarios.
9. Ler de maneira reflexiva e crítica para identificar usos lingüísticos discriminatorios.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.
11. Utilizar técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e cohesionados, e valorar a escritura como fonte de enriquecemento persoal.
12. Utilizar as TIC para mellorar a presentación dos escritos, difundir textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
13. Producir textos propios, en soporte impreso ou dixital, tanto da vida cotiá como de carácter xornalístico (cartas ao director ou columnas de opinión).
14. Utilizar un léxico amplo e adecuado, e identificar as relacións semánticas entre as palabras.
15. Recoñecer e utilizar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais.
16. Recoñecer e usar a fonética do galego.
17. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego, e utilizar manuais de consulta de maneira eficaz.
18. Identificar a oración como un tipo de enunciado e analizar as relacións sintácticas entre os elementos que constitúen o predicado.
19. Recoñecer en textos propios e alleos a estrutura dun texto, así como a súa adecuación e os conectores que permiten cohesionar ideas e parágrafos.
20. Identificar os trazos que definen diferentes tipoloxías textuais, especialmente os textos argumentativos.
21. Desenvolver unha competencia lingüística integrada, utilizando os coñecementos dunha lingua para mellorar no uso doutras e participando en proxectos onde se usen distintas linguas.
22. Valorar as linguas como sinal de identidade dos pobos, apreciar o plurilingüismo e coñecer o ámbito da lusofonía.
23. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer o proceso de normalización e evitar os prexuízos.
24. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 até a actualidade.
25. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.

26. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
27. Identificar os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.
28. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde 1916 até a actualidade.
29. Elaborar traballos individuais ou en grupo, coa axuda das TIC, relacionados coa literatura galega desde 1916 até a actualidade.
30. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados na clase.

2. SECUENCIACIÓN POR UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1 + UNIDADE 13

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos narrativos.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa cultura política e a lexislación.
- Aplicar correctamente as regras de acentuación.
- Coñecer o sistema fonolóxico e a fonética do galego, con especial atención ás vogais.
- Coñecer e describir os acontecementos máis relevantes da historia social da lingua galega no primeiro terzo do século XX.
- Coñecer o panorama literario a comezos do século XX, así como a obra dos principais autores.
- Crear traballos monográficos, en soporte impreso ou dixital, seguindo uns pasos dados.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B2.1. Comprensión, interpretación e análise dun texto narrativo.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o resumo.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Aplica os coñecementos léxicos propios e recursos alleos (diccionario) para solucionar problemas de comprensión.	
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico, suficientemente amplo e preciso, co apoio do diccionario.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso, de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais.	CCL, CAA
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de	CCL, CD

de normativa.	na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	
B3.6. Aplicación e valoración das normas de acentuación.	B3.6. Aplicar correctamente as regras de acentuación.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as regras de acentuación nos seus escritos.	CCL, CAA
B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego: vocalismo.	B3.4. Coñecer o sistema fonolóxico e a fonética do galego, con especial atención ás vogais.	LGB3.4.1 Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación e ás vogais de grao medio.	CCL, CAA
B4.6. Análise e comprensión dos feitos máis relevantes da historia social do galego no primeiro terzo do século XX.	B4.4. Coñecer e describir os acontecementos máis relevantes da historia social da lingua galega no primeiro terzo do século XX.	LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega no primeiro terzo do século XX.	CCL, CCEC
		LGB4.4.3. Analiza a situación da lingua galega no primeiro terzo do século XX.	
B5.1. Identificación e comprensión das etapas na produción literaria en galego nos comezos do século XX.	B5.1. Coñecer o panorama literario a comezos do século XX, así como a obra dos principais autores.	LGLB5.1.2. Comprende e explica as etapas na produción literaria en galego nos comezos do século XX e coñece a obra dos principais autores.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas comprensivas e expresivas e audicións de textos poéticos representativos da literatura galega nos comezos do século XX.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos poéticos representativos da literatura galega nos comezos do século XX.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos poéticos representativos da literatura galega de comezos do século XX.	CCL, CCEC
		LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos poéticos representativos da literatura galega de comezos do século XX.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de comezos do século XX.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de comezos do século XX.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou poemas representativos da literatura galega de comezos do século XX, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época.	CCL, CCEC, CAA

		LGLB5.2.3. Comenta de forma guiada textos poéticos representativos da literatura galega de comezos do século XX.	
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
		LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	
B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso.	CCL, CAA
		LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.10.2. Usa as TIC para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos.	CCL, CD
B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.5. Consultar fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.	CCL
B5.6. Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL, CCEC, CSIEE
		LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Opina acerca de temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos. Coñece e aplica de maneira efectiva as regras de acentuación.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase para debater.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a situación histórica en que se desenvolveu o galego a comezos do século XX e entende algunhas características actuais a partir da súa evolución no tempo.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, apéndice do libro, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Utiliza programas informáticos para a creación dun libro dixital.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións de personaxes en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de intervir nos debates propostos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e elabora fichas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición dun texto co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.

UNIDADE 2 + UNIDADE 13

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos narrativos.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa economía e as finanzas.
- Identificar o xénero dos nomes, formar o feminino e establecer a correcta concordancia co adxectivo.
- Coñecer o sistema fonolóxico e a fonética do galego, con especial atención ás consoantes.
- Coñecer as variedades internas da lingua e identificar os trazos que diferencian as distintas zonas dialectais.
- Coñecer e valorar as achegas do Grupo Nós e dos seus principais representantes á cultura galega e, en concreto, ao ámbito literario.
- Elaborar o comentario crítico dun texto seguindo uns pasos dados.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B2.1. Comprensión, interpretación e análise dun texto narrativo.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o resumo, o guión de traballo, as táboas...	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Aplica os coñecementos léxicos propios e recursos alleos (dicionario) para solucionar problemas de comprensión.	

		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico referido ao tempo cronolóxico, suficientemente amplo e preciso, co apoio do dicionario.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso, de diferentes categorías gramaticais, sobre a economía e as finanzas	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, sobre a economía e as finanzas	CCL, CAA
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL, CD
B3.6. Aplicación e valoración das normas morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas morfolóxicas da lingua galega referidas ao correcto uso do xénero.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas morfolóxicas de formación do feminino e de concordancia de xénero.	CCL, CAA
B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego: consonantismo.	B3.4. Coñecer o sistema fonolóxico e a fonética do galego, con especial atención ás consoantes.	LGB3.4.1 Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención ás consoantes e, en concreto, ao n velar.	CCL, CAA
B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas	B4.7. Coñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.	CCL, CSC

da lingua galega. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona.	da lingua galega.	LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	
B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta, como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.	B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta, como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.	LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas.	CCL
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente a relevancia do Grupo Nós no panorama literario galego e sinala os principais trazos característicos da obra de Risco e Otero Pedrayo.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas comprensivas e expresivas de textos narrativos representativos de autores do Grupo Nós.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos representativos de autores do Grupo Nós.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos de Vicente Risco e Otero Pedrayo.	CCL, CCEC
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas de autores do Grupo Nós.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas de autores do Grupo Nós.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de autores do Grupo Nós, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta de forma guiada textos narrativos de Vicente Risco e Otero Pedrayo.	

B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	CCL, CCEC, CAA
B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso.	CCL, CAA
		LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.2. Crea un texto argumentativo propio a partir dunhas viñetas dadas.	CCL, CAA
B5.6. Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL, CCEC, CSIEE
		LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Opina acerca de temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase para facer postas en común.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, apéndice do libro, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar

		coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Realiza as actividades interactivas do LD para reforzar e asimilar mellor os contidos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos e emocións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Valora e respecta o galego e as súas variedades dialectais como signo de identidade do pobo, e rexeita calquera forma de discriminación cara á lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de intervir nas postas en común e de facer comentarios críticos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Ten en conta e aplica as pautas que achega o libro para observar e interpretar información con sentido crítico, e para elaborar opinións propias sobre a base de argumentos sólidos.

	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e táboas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- . No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:
 - Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
 - Audición do texto «O ouro do Sil» e da lectura inicial co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
 - escoita de textos orais de diferentes zonas dialectais para identificar os trazos que as caracterizan e valorar a riqueza da diversidade lingüística.
 - Utilización de mapas mudos para que os propios alumnos e alumnas tracen isoglosas e sitúen determinados fenómenos da fala.
 - Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
 - Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
 - Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
 - Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
 - Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
 - Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
 - Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.
 - Desenvolvemento do pensamento crítico do alumnado (acerca dos prexuízos lingüísticos, sobre o que ocorre no seu contorno próximo ou sobre información que achegan os medios), a partir de exemplos e facendo fincapé na importancia tanto de observar con obxectividade como de argumentar as opinións propias.

UNIDADE 3 + UNIDADE 13

5. Obxectivos didácticos
6. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
7. Competencias clave: descritores e desempeños
8. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos narrativos.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos deportes de aventura.
- Identificar o número dos nomes e adxectivos, formar o plural e establecer a correcta concordancia.
- Diferenciar entre frase e oración, recoñecer a estrutura sintáctica da frase e identificar os tipos de frases que hai.
- Coñecer e identificar as variedades socioculturais da lingua.
- Coñecer e valorar as achegas de Castelao á cultura galega e, en concreto, ao ámbito literario.
- Crear microrrelatos seguindo uns pasos e uns modelos dados.

2.-CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o guión, as táboas...	CCL, CAA
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto.	
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA

		LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, para referirse ao mundo do deporte de aventura.	CCL, CAA
		LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega.	
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL, CD
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas morfolóxicas da lingua galega referidas ao correcto uso do número e as regras de acentuación.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas morfolóxicas de formación do plural e de concordancia de número, así como as regras de acentuación.	CCL, CAA
B3.8. As principais regras de combinación sintáctica; estruturas sintácticas.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados, identificando as principais regras de combinación sintáctica.	LGB3.8.1. Recoñece frases e identifica a palabra nuclear que a organiza sintáctica e semanticamente.	CCL, CAA
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	CCL
B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diastráticas da lingua galega.	B4.7. Coñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades diastráticas da lingua galega.	LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas da lingua galega.	CCL, CSC

B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente a contribución de Castelao á literatura e, en xeral, á cultura galega, e recoñece as principais características tanto da súa obra como do seu pensamento.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, teatrais e ensaísticos representativos de Castelao.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, teatrais e ensaísticos de Castelao.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e dramatizadamente textos narrativos, teatrais e ensaísticos de Castelao.	CCL
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición dun poema de Rosalía e dun texto teatral de Castelao.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de Castelao, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época do Grupo Nós.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de Castelao, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época do Grupo Nós.	
B5.6. Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL, CCEC, CSIEE
		LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.10.2. Usa as TIC para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus	CCL, CD, CAA

		traballos educativos.	
--	--	-----------------------	--

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.	Entende a importancia de facer un uso responsable da auga.
	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable.	Mostra interese por coñecer os beneficios para a saúde das augas termais.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en postas en común.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Utiliza a linguaxe corporal na dramatización de textos teatrais.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, apéndice do libro, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Crea unha presentación utilizando a información obtida na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos e emocións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Crea unha presentación utilizando ferramentas informáticas e enriquecéndoa con imaxes, audios, animacións...
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Valora e respecta o galego e as súas variedades diastráticas como signo de identidade do pobo, e rexeita calquera forma de discriminación cara á lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Utiliza manuais de consulta, buscadores de Internet, aplicacións informáticas, etc., para resolver actividades ou realizar traballos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de participar en actividades de carácter oral.

<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nas creacións propias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e táboas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «As termas de Ourense», da lectura inicial e do fragmento tomado d' *Os vellos non deben de namorarse* (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Recompilación de léxico propio da xerga xuvenil para elaborar un dicionario entre todos.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Valoración, a partir da reflexión, da transcendencia que tivo o labor de figuras como Castelao no desenvolvemento da literatura e, en xeral, da cultura galega.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Desenvolvemento de actividades que favorezan a desinhibición necesaria para escenificar textos teatrais.
- Lectura dramatizada ou representación do texto teatral que se achega no apartado «Comentario de texto», coidando a entoación e utilizando a linguaxe textual.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

UNIDADE 4 + UNIDADE 13

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexia metodolóxica

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos narrativos.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa arquitectura e o urbanismo.
- Escribir correctamente palabras con *b* e con *v*.
- Recoñecer e diferenciar o suxeito e o predicado.
- Clasificar oracións segundo a natureza do predicado e o significado.
- Coñecer as variedades diafásicas da lingua e identificar a variedade estándar.
- Coñecer a literatura de vangarda en Galicia: principais escolas poéticas e autores máis relevantes.
- Crear caligramas seguindo uns pasos e uns modelos dados.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIA CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o resumo.	CCL, CAA
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	

		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto.	
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, para referirse ao mundo da arquitectura e urbanismo	CCL, CAA
		LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega.	
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL, CD
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas ortográficas da lingua galega referidas ao correcto uso de <i>b</i> e <i>v</i> .	LGB3.6.1. Escribe correctamente palabras con <i>b</i> e con <i>v</i> .	CCL, CAA
B3.8. Estructuras sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado e o significado.	B3.8. Identificar as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións.	CCL
		LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado e o significado.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter	B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar.	LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.	CCL
		LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	
		LGB4.7.5. Recoñece as variedades diafásicas da lingua galega.	CCL, CSC

formal.			
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Recoñece as principais escolas poéticas e autores de vangarda.	CCL, CCEC
		LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos movementos de vangarda, sinalando os seus principais trazos característicos.	
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos poéticos representativos da vangarda galega.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos poéticos.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos poéticos representativos da literatura de vangarda.	CCL
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición da versión musical do poema «Sós».	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente textos representativos da literatura de vangarda, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, un poema de Manuel Antonio e sinala os seus trazos vangardistas característicos.	
		LGLB5.2.4. Compara dous poemas vangardistas, atendendo ao seu contido e as seus trazos definitorios.	
B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación,	B2.9. Empregar estratexias e técnicas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación,	LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos dos seus escritos.	CCL
		LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é	

organización, redacción e revisión).	organización, redacción e revisión).	correcta.	
B5.6. Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL, CCEC, CSIEE
		LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	
B2.10. Utilización das TIC para mellorar a presentación dos escritos.	B2.10. Empregar as TIC para mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.10.2. Usa aplicacións informáticas para crear caligramas.	CCL, CD, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en postas en común.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Selecciona e utiliza o rexistro lingüístico adecuado á situación comunicativa.
	Entender o contexto sociocultural da lingua para un mellor uso da mesma.	Entende a variante estándar como o modelo de lingua que se debe empregar nos escritos e na comunicación oral formal.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, apéndice do libro, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Utiliza aplicacións informáticas nas creacións propias.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos e emocións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a música como unha forma de creación artística. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Crea caligramas coidando tanto a elaboración do texto como o deseño da imaxe.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nas postas en común. Colabora na creación colectiva de caligramas.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Adapta o seu rexistro lingüístico ao do interlocutor nas distintas situacións comunicativas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Utiliza manuais de consulta, recursos da Rede, aplicacións informáticas, etc., para resolver actividades ou realizar traballos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de participar en actividades de carácter colaborativo.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicalos nas creacións propias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e táboas para unha mellor comprensión dos contidos.

	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Festival da Luz», da lectura inicial e da versión musical do poema «Sós» (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Proposta de debate —a partir da reflexión sobre a renovación da arte que significaron as vangardas— acerca de manifestacións artísticas actuais que se afastan do que ata agora se consideraba *estético*.
- Valoración da interdisciplinabilidade e da combinación harmónica entre texto e imaxe nos caligramas para enriquecer o seu significado.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.
- Repaso trimestral.

UNIDADE 5 + UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos prescritivos.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa xustiza.
- Identificar pronomes persoais, substituír frases nominais polo pronome correspondente e colocar axeitadamente o pronome átono
- Identificar o CD, o CI e o CC e coñecer as unidades que desempeñan esas funcións.
- Coñecer o panorama social e político dos anos da posguerra para entender o proceso de desgaleguización.
- Coñecer os autores máis representativos da literatura do exilio, así como as súas obras máis importantes.
- Crear currículos, en formato impreso ou dixital, seguindo uns pasos e uns modelos dados.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais e de técnicas para aprender a falar en público.	B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade.	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.	CCL, CAA
		LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	
		LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	
		LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	

B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido: o esquema.	CCL, CAA
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto.	
B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e de enriquecemento persoal.	B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como unha ferramenta para organizar os pensamentos, senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL, CSC
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, para referirse ao mundo da xustiza.	CCL, CAA
		LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega.	
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL, CD
B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego.	B3.4. Recoñecer e usar a fonética e a fonoloxía da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética e a fonoloxía da lingua galega.	CCL
B3.6. Aplicación e valoración das normas morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas morfolóxicas da lingua galega referidas ao correcto uso dos pronomes persoais	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas de uso dos pronomes persoais.	CCL, CAA

B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas.	B3.8. Identificar as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	CCL
		LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social.	LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega nos anos de posguerra.	CCL, CCEC
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente o panorama literario no exilio, sinalando os autores e obras máis destacados.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos representativos da literatura galega de posguerra no exilio.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos literarios.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos representativos da literatura galega de posguerra no exilio.	CCL
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición dun texto narrativo de Blanco Amor.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente textos representativos da literatura galega de posguerra no exilio, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, un texto de Blanco Amor e sinala os seus trazos característicos.	

B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
		LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nas súas producións.	
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral.	B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá, pertencentes ao ámbito laboral.	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral.	CCL
		LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá, pertencentes ao ámbito laboral.	CCL, CSC
B2.10. Utilización das TIC para mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios e coñecer outros alleos.	B2.10. Empregar as TIC para mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios e coñecer outros alleos.	LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos.	CCL, CD, CAA
		LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios e de coñecemento doutros.	CCL, CD, CSC

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudábel en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Entende a importancia do exercicio físico para a saúde e, en xeral, para o desenvolvemento persoal.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorábel cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende o uso do galego fóra das nosas fronteiras como resultado de certos avatares históricos.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e

		mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora a lingua como signo de identidade do pobo, dentro e fóra das fronteiras propias.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza da música, da danza e da literatura popular.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe descrições de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «O país dos ríos», da lectura inicial e do fragmento d' *A esmorga* (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Proposta de debate sobre o cambio climático: causas e consecuencias, responsabilidade dos cidadáns e dos gobernos, posibles solucións, etc.

- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para tratálas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, producir creacións propias, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Proposta de traballo colaborativo e cooperativo: creación dun refraneiro sobre o tempo meteorolóxico.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

UNIDADE 6 + UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliados/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar artigos de opinión.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa ciencia.
- Utilizar correctamente o *h*.
- Identificar o suplemento, o complemento axente, o atributo e o predicativo, e coñecer as unidades que desempeñan esas funcións.
- Coñecer os acontecementos máis importantes no desenvolvemento do galego desde 1975 ata fins do século XX.
- Coñecer e valorar a obra narrativa de Álvaro Cunqueiro e Ánxel Fole.
- Crear un blog seguindo uns modelos dados e tendo en conta certas indicacións.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	B1.8. Manifesta unha actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.	CCL, CAA
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
		LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nas súas producións.	
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B.1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de	B.1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas	LGB1.13.1. Identifica os valores da lingua oral como un instrumento útil	CCL, CSC,

aprendizaxe e de relación social.	relacións sociais.	na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CSIEE, CAA
B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión.	B2.5. Comprender e interpretar textos xornalísticos de opinión.	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: artigo de opinión, columna e editorial.	CCL, CSC
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o resumo.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Aplica os coñecementos léxicos propios e recursos alleos (dicionario) para solucionar problemas de comprensión.	
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
B2.12. Producción, en soporte impreso ou dixital, dun texto xornalístico de opinión.	B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, un texto xornalístico de opinión.	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, un artigo de opinión.	CCL, CSC
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, para referirse ao mundo da ciencia.	CCL, CAA
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL, CD
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas ortográficas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas referidas ao uso do h.	CCL, CAA

B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas.	B3.8. Identificar as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	CCL, CAA
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	CCL
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso, asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	CCL, CSC
		LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	
		LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega entre os anos cincuenta e setenta do século pasado, así como os principais autores e obras.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos narrativos da literatura de posguerra.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos narrativos da literatura de posguerra.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos da literatura dos anos cincuenta.	CCL, CD
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición dun texto narrativo de Álvaro Cunqueiro.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de Álvaro Cunqueiro e Ánxel Fole, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos	CCL, CCEC, CAA

	de cada período.	<p>definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico dos anos cincuenta.</p> <p>LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos da narrativa dos anos cincuenta, sinala os seus trazos característicos definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da época.</p>	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.	CCL, CD, CSC
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	<p>LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.</p> <p>LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.</p>	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.	Reflexiona acerca de situacións inxustas e propón solucións.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Crea textos de distinta índole para subilos a un blog.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a	Crea un blog e publica textos propios.

	través de medios tecnolóxicos.	
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar as mensaxes que achegan textos periodísticos de opinión.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Coñece e utiliza plataformas gratuítas de Internet onde aloxar o seu blog.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unhas normas chamadas Constitución Española e Estatuto de Autonomía de Galicia.	Entende o importante papel das institucións públicas e dos medios de comunicación no proceso de normalización da lingua. Coñece o artigo do <i>Estatuto de Auranomía de Galicia</i> que define o galego como lingua propia de Galicia. Recoñece a transcendencia da <i>Lei de Normalización Lingüística</i> para protexer e fomentar o uso da lingua galega.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates que se desenvolven na clase.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención e respecta as opinións alleas.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita calquera forma de violencia.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Utiliza dicionarios, páxinas web, plataformas dixitais, etc., para resolver actividades ou realizar traballos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de participar en actividades de carácter oral.

<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Escoita e le opinións alleas, reflexiona sobre elas e desenvolve un pensamento propio. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e táboas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Xeoparques», dos textos que se propoñen como lectura da unidade e do fragmento tomado d'Os *outros feirantes* (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, crear un blog, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Recompilación de conclusións sobre o debate proposto na clase en torno á violencia machista e tormenta de ideas acerca de cómo erradicala.
- Lectura en gran grupo dos artigos de opinión acerca de temas de actualidade e posta en común.
- Visualización na clase da película *Sinbad* ou da versión cinematográfica do fragmento que se ofrece (no «Comentario de texto») d'Os *outros feirantes* e cinefórum posterior.

UNIDADE 7 + UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos xornalísticos de opinión.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa educación viaria.
- Analizar morfoloxicamente e conxugar verbos.
- Diferenciar unha oración simple dunha oración composta.
- Recoñecer as diferentes clases de oracións compostas.
- Saber que é a lusofonía e que ámbito xeográfico abarca.
- Coñecer e valorar a obra narrativa de Neira Vilas e dalgúns autores representativos da Nova Narrativa Galega.
- Crear unha instancia seguindo uns modelos dados e tendo en conta certas indicacións.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B.1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B.1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	LGB1.13.1. Identifica os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL, CSC, CSIEE, CAA
B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión.	B2.5. Comprender e interpretar textos xornalísticos de opinión.	LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	CCL

		LGB2.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.	
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	<p>LGB2.1.2. Aplica os coñecementos léxicos propios e recursos alleos (diccionario) para solucionar problemas de comprensión.</p> <p>LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.</p> <p>LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.</p> <p>LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.</p>	CCL, CAA
B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns e mais dos mecanismos de cohesión textual.	B3.9. Recoñecer, explicar e usar nexos textuais, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa nexos textuais, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	CCL
B2.13. Composición, en soporte impreso ou dixital, de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	<p>LGB2.13.2. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir dun tema dado sen documentación previa.</p> <p>LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.</p>	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, referido á educación viaria.	CCL, CAA

B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	CCL
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas ortográficas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as regras de formación do plural.	CCL, CAA
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	CCL
		LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	
		LGB3.8.4. Clasifica oracións.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	B4.2. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.	CCL, CSC, CCEC
		LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da Rede en portugués.	
B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta, como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.	B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta, como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.	LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas e gráficas.	CCL
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de	CCL

normativa.	e para enriquecer o propio vocabulario.	normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
		LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nas súas producións.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos.	B2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos.	CCL, CD
B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos desenvolto no curso nunha das linguas para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL, CAA
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os principais autores e obras da narrativa galega dos anos sesenta.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos narrativos da literatura dos anos sesenta.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos narrativos da literatura dos anos sesenta.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos da literatura dos anos sesenta.	CCL, CD
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición dun texto narrativo de Méndez Ferrín.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos	CCL, CCEC,

literatura galega de 1916 até a actualidade.	literatura galega de 1916 até a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	representativos de narradores dos anos sesenta, resume o seu contido e sinala os seus trazos característicos definitorios.	CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos da narrativa dos anos sesenta e sinala os seus trazos característicos.	
		LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos e sinala os seus trazos característicos definitorios.	
B2.11. Producción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito administrativo.	B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito administrativo.	LGB.2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito administrativo: a instancia.	CCL, CSC

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.	Reflexiona acerca de situacións inxustas e propón solucións.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, Internet, apéndice do libro...) Utiliza a súa competencia lingüística en galego para entender mellor o portugués.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Sabe redactar unha instancia.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios, no apéndice do libro e en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Abstrae datos da información que obtén na Rede e organízalos nunha táboa.

	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar as mensaxes que achegan textos periodísticos de opinión.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o procesador de textos como ferramenta de traballo.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora o vínculo histórico entre o galego e o portugués, enténdeo como un sinal de identidade que une ambos pobos e mostra interese por coñecer o ámbito da lusofonía.
	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unhas normas chamadas Constitución Española e Estatuto de Autonomía de Galicia.	Entende a importancia de dispoñer dun marco legal que protexa os dereitos de todos os cidadáns e mostra interese por coñecer o léxico que se refire ás leis.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates que se desenvolven na clase.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención e respecta as opinións alleas.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita calquera forma de discriminación.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	É consciente das inxustizas que sofren as persoas máis desfavorecidas e desenvolve un pensamento crítico e activo ao respecto.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Utiliza dicionarios, páxinas web, plataformas dixitais, etc., para resolver actividades ou realizar traballos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de participar en actividades de carácter oral.

<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Escoita e le opinións alleas, reflexiona sobre elas e desenvolve un pensamento propio. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e táboas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Encaixes de Camariñas», do texto que se propón como lectura da unidade e do fragmento tomado d' *O crepúsculo e as formigas* (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Recompilación de conclusións sobre o debate proposto na clase ao redor do drama dos refuxiados e tormenta de ideas acerca de como o deberíamos afrontar —a sociedade e os gobernos—, para crear unha cadea de axuda, non un arame de espiñas. Cada alumno e alumna escribirá a súa achega nun elo desa cadea.
- Lectura en gran grupo do artigo de opinión do apartado «Aplica o que sabes» e proposta de debate acerca do tema que trata, poñéndoo en relación co artigo «O naufraxio de Europa».
- Simulación dun xuízo no que se xulguen situacións como as que se tratan nos artigos citados. Os alumnos e alumnas repartiranse os papeis de fiscal, avogados/-as, xuíz ou xuíza, acusados, etc.

UNIDADE 8 + UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliados/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Analizar mensaxes publicitarias.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co mundo do teatro.
- Utilizar correctamente certas terminacións: *-nte/-mento*; *-za/-cia*, *-zo/-cio*, *-zón/-ción*.
- Recoñecer as diferentes clases de oracións compostas subordinadas.
- Analizar oracións subordinadas substantivas.
- Identificar os prexuízos lingüísticos e argumentar acerca de como afectan ao proceso normalizador da lingua.
- Coñecer e valorar os principais representantes da poesía galega de posguerra, así como as súas obras máis importantes.
- Coñecer as características dos folletos, os dípticos e os trípticos e crear un tríptico de acordo cunhas pautas dadas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensíbel e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
		LGB1.11.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	CCL, CSC
B.1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B.1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	LGB1.13.1. Identifica os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL, CSC, CSIEE, CAA
B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e	B2.6. Comprender e interpretar as mensaxes explícitas e implícitas que	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas	CCL, CSC

implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).	
		LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.	
B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios.	B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CCL, CSC
		LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación, con especial atención á publicidade.	
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido: o resumo.	CCL, CAA
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos.	CCL, CD
		LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios.	
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, referido ao mundo do teatro.	CCL, CAA

B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras.	LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	CCL
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas relativas ao uso de certos sufixos deverbais.	CCL, CAA
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	CCL
		LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	
		LGB3.8.4. Clasifica oracións.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.8. Prexuízos lingüísticos.	B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.	CCL, CSC
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica as xeracións poéticas de posguerra, así como os seus autores e obras máis representativos.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos poéticos da literatura dos anos cincuenta.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos poéticos da literatura dos anos cincuenta.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos poéticos da literatura dos anos cincuenta.	CCL, CD

		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición de poemas de autores das xeracións de posguerra.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de poetas das xeracións de posguerra, resume o seu contido e sinala os seus trazos característicos definitorios.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos poéticos das xeracións de posguerra (anos cincuenta) e sinala os seus trazos característicos.	

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información na Rede.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Sabe elaborar folletos, dípticos e trípticos.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.	Utiliza programas informáticos nas creacións propias e para difundir os seus traballos.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar as mensaxes publicitarias.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o procesador de textos como ferramenta de traballo.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a presentación dos seus traballos, en formato impreso ou dixital.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates que se desenvolven na clase.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención e respecta as opinións alleas.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita os prexuízos e razoa argumentadamente a súa postura fronte a eles.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Utiliza páxinas web, aplicacións e programas informáticos, etc., para resolver actividades ou realizar traballos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de participar en actividades de carácter oral.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Escoita e le opinións alleas, reflexiona sobre elas e desenvolve un pensamento propio. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicalos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de	Comproba o que aprendeu

	obxectivos de aprendizaxe.	mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	----------------------------	---

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Percebeiros», do texto que se propón como lectura da unidade e do poema de Celso Emilio propoisto para o «Comentario de texto», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para tratálas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, realizar creacións propias, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Exposición das campañas publicitarias creadas no apartado «Comentario da lectura».
- Desenvolvemento do pensamento crítico necesario para interpretar as mensaxes publicitarias con criterio propio, a través da reflexión, o debate e a análise.
- Repaso trimestral.

UNIDADE 9 + UNIDADE 15

Obxectivos didácticos

1. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
2. Competencias clave: descritores e desempeños
3. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un guiión cinematográfico.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa cociña e a gastronomía.
- Utilizar correctamente o infinitivo conxugado.
- Identificar e analizar oracións subordinadas adxectivas.
- Coñecer o estado do galego na actualidade, no referente ao seu uso e á competencia dos falantes.
- Coñecer e valorar algúns poetas representativos da Xeración das Festas Minervais, así como algunhas das súas obras máis destacadas.
- Crear haikus seguindo uns modelos dados e tendo en conta as características que os definen.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC.	LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL, CSIEE
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	CCL, CAA
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA

B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, referido ao mundo da gastronomía.	CCL, CAA
B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais da lingua galega.	CCL
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	CCL
		LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	
		LGB3.8.4. Clasifica oracións.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. Presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados, así como ás tendencias de evolución.	LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	CCL, CSC
		LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	

		LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	CCL, CSC, CD
		LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.	CCL, CSC
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica as xeracións poéticas de posguerra, así como os seus autores e obras máis representativos, e coñece o desenvolvemento do teatro entre os anos cincuenta e setenta.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas e audicións de textos poéticos da literatura de posguerra.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de textos poéticos da literatura de posguerra.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos poéticos de autores da Xeración das Festas Minervais.	CCL, CD
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición de poemas de poetas da Xeración das Festas Minervais.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de autores da Xeración das Festas Minervais e sinala os seus trazos característicos definitorios.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos poéticos de autores da Xeración das Festas Minervais e sinala os seus trazos característicos.	

		LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período atendendo aos seus principais contidos.	
B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula con fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB.5.6.1. Crea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL, CCEC
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGB2.10.2. Usa as TIC para mellorar a presentación dos seus traballos educativos.	CCL, CD
B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión.	B2.5. Comprender e interpretar textos xornalísticos de opinión.	LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	CCL
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea haikus a partir duns versos e dunhas imaxes dados.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Fai unha lectura escénica dun guión cinematográfico.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (Internet, apéndice do libro...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información no apéndice do libro e en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Entende o cine como un medio de comunicación cunha finalidade artística.

<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Comunica sentimentos e emocións mediante a creación de haikus.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	É consciente da responsabilidade de cada falante de cara á normalización do galego e adopta unha postura activa ao respecto.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Desenvolve a súa creatividade mediante a composición de haikus.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Escoita opinións alleas, desenvolve un pensamento propio e expresa a súa propia opinión. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Practica a análise sintáctica e observa gráficos con atención para unha mellor comprensión e asimilación dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Festival de Cans», do guión que se propón como lectura da unidade e dos poemas de Manuel María (na «Antoloxía») e Novoneyra (no «Comentario de texto»), co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa

dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.

- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Realización de actividades que favorezan a desinhibición necesaria para ler textos de forma dramatizada e acompañar a lectura coa linguaxe corporal.
- Recopilación de conclusións sobre o debate proposto na clase ao redor do descenso no uso da lingua galega entre a mocidade. Propostas de solución.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.

UNIDADE 10 + 15

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un guión televisivo.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co mundo das relacións laborais.
- Identificar e utilizar correctamente as perífrases verbais.
- Recoñecer e analizar oracións subordinadas adverbiais.
- Valorar a importancia dos medios de comunicación na normalización da lingua.
- Coñecer e valorar algúns autores e autoras da narrativa actual, así como analizar textos representativos.
- Crear unha curtametraxe a partir dun guión e seguindo unhas pautas dadas.

2.- CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido: resumos e cadros.	CCL, CAA

e crítica de textos.	crítica dos textos.	LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar información obtida na Rede.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da información obtida na Rede.	CCL, CD, CAA
B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo.	B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo.	LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.	CCL
		LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en secuencias.	
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, referido ao mundo das relacións laborais.	CCL, CAA
B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia.	LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	CCL
		LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.	CCL, CAA
		LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega de prefixos habituais no uso da lingua galega.	CCL
B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	CCL

B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	CCL
		LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	
		LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	
		LGB3.8.4. Clasifica oracións.	
		LGB3.8.5. Utiliza a terminoloxía sintáctica correcta.	
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL, CSC
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os autores e autoras máis representativos do panorama narrativo actual.	CCL, CCEC

B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas de textos narrativos representativos da literatura galega actual.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos da literatura galega actual.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos da literatura galega actual.	CCL
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de narradores e narradoras actuais.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos da narrativa actual.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGLB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación das creacións propias.	CCL, CD
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Fai unha lectura escénica dun guión televisivo.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (Internet, apéndice do libro...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información no apéndice do libro e en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.	Utiliza unha cámara de vídeo ou un móbil para gravar e difundir as súas creacións audiovisuais.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta as mensaxes dos medios de comunicación tendo en conta a súa

		finalidade (informativa, persuasiva, de entretemento...).
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribúen ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Crea as súas producións audiovisuais elaborando guións previos, seguindo uns pasos dados e engadindo os elementos necesarios para enriquecelas.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates propostos na clase e nos traballos de grupo.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención as opinións dos demais e respéctaa, estea de acordo ou non.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Contribúe cos seus coñecementos e habilidades á creación de curtametraxes e películas, e achega medios materiais ao seu alcance (para o decorado, para o vestuario, para a rodaxe...).
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Desenvolve a súa creatividade a través das producións audiovisuais.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Escoita opinións alleas, desenvolve un pensamento propio e expresa a súa propia opinión. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Practica a análise sintáctica e fai resumos e fichas para unha mellor comprensión e asimilación dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas e uns modelos dados.

	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	---	---

4. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Culturgal» e do guión que se propón como lectura da unidade, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar producións dixitais, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Análise da porcentaxe de uso dos medios de comunicación audiovisuais en galego por parte do alumnado, tendo en conta parámetros como: a) frecuencia, b) tipo de programa máis visto ou escoitado (informativo, musical, concursos, películas...), c) franxa horaria, d) preferencia polos medios en galego ou noutras linguas, etc.
- Visualización da película *O lapis do carpinteiro* e cinefórum posterior. Sería interesante comparar a obra literaria coa adaptación cinematográfica e debater sobre se as películas deben reproducir fielmente o texto orixinal ou versionar libremente as obras.

UNIDADE 11 + 15

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos literarios e non literarios.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos recursos enerxéticos.
- Identificar e utilizar correctamente os adverbios e as preposicións.
- Recoñecer as principais relacións semánticas entre palabras.
- Valorar a importancia de Internet na normalización do galego.
- Coñecer e valorar algúns autores e autoras da poesía e do teatro actuais, así como analizar textos representativos.
- Crear unha presentación multimedia seguindo unhas pautas dadas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos e esquemas).	CCL, CAA
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	
		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	

B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, para referirse aos recursos enerxéticos.	CCL, CAA
B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión.	B3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión doutras.	CCL, CAA
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL, CAA
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.	LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	CCL

B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL, CSC
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta de fontes de información en formato dixital.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en soporte dixital.	CCL, CD
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os autores e autoras máis representativos da poesía e do teatro actuais.	CCL, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos poéticos e teatrais representativos da literatura galega actual.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos poéticos e teatrais da literatura galega actual.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e dramatizadamente textos poéticos e teatrais da literatura galega actual.	CCL
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición dun texto poético representativo da literatura galega actual.	
B5.2. Lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 até a actualidade.	B5.2. Ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos de poetas actuais.	CCL, CCEC, CAA
		LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada, un texto poético ou teatral actual, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co período literario correspondente.	

<p>B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.</p>	<p>B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.</p>	<p>LGLB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación das creacións propias.</p>	<p>CCL, CD</p>
<p>B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.</p>	<p>B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.</p>	<p>LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria.</p>	<p>CCL, CCEC</p>

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	Valora a importancia da ciencia no desenvolvemento da vida cotiá en particular e da cultura científica en xeral.
	Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece ao noso redor.	Mostra interese por coñecer o desenvolvemento científico e tecnolóxico de Galicia. Utiliza os seus coñecementos científicos e tecnolóxicos nos traballos escolares e para entender a contorna.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (Internet, apéndice do libro...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Crea presentacións multimedia, de utilidade para os traballos escolares.

<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información no apéndice do libro e en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.	Publica presentacións en Internet.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta artigos de opinión con sentido crítico.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Utiliza aplicacións informáticas para a creación dunha presentación dixital.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	É consciente da importancia de facer un uso responsábel da Rede para protexer a privacidade.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribúen ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Crea as súas presentacións multimedia, seguindo uns pasos dados e engadindo os elementos necesarios para enriquecelas.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates propostos na clase e nos traballos de grupo.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención as opinións dos demais e respéctaa.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Desenvolve a súa creatividade na redacción de textos ou nos traballos en grupo aplicando as súas destrezas e coñecementos aprendidos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional,	Escoita opinións alleas, desenvolve un pensamento propio e expresa a súa

	interdependente...	propia opinión. Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que achega o libro para aplicarlos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai esquemas e resumos para unha mellor comprensión e asimilación dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas e uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

5. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto «Tecnópole», da lectura da unidade e do poema «Camiñan descalzas polas rochas», co obxectivo de mellorar a comprensión oral de textos literarios e non literarios.
- Práctica habitual do debate para desenvolver a expresión oral, a capacidade de diálogo, o respecto polas opinións alleas, a convivencia harmónica, etc.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para tratalas; empregar o dicionario e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar presentacións dixitais, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Práctica do recitado de poemas e da lectura dramatizada de textos teatrais.

UNIDADE 12 + 15

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliados/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños
4. Estratexias metodolóxicas

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar textos literarios e non literarios.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos deportes acuáticos.
- Utilizar correctamente os grupos consonánticos *-cc-* e *-ct-*.
- Recoñecer as causas dos cambios semánticos, distinguir os diferentes tipos de cambios semánticos e identificar os principais recursos empregados.
- Analizar o uso do galego en diferentes ámbitos sociais.
- Coñecer e valorar os novos modos de creación literaria que achega a tecnoloxía dixital.
- Crear unha telenovela seguindo unhas pautas dadas.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIÁBEIS - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais.

Grao de consecución: **Excelente**(Conségueo brillantemente), **Alto**(Conségueo), **Baixo**(Conségueo con dificultade), **Escaso**(Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias de calquera texto oral.	CCL, CD
B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL, CAA
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido, como o resumo.	CCL, CAA
		LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.	
		LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	

		LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso, de diferentes categorías gramaticais, referido aos deportes acuáticos.	CCL, CAA
B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión.	B3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión doutras.	CCL, CAA
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas da lingua galega.	CCL, CAA
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso e de normativa, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL

B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	CCL
B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos sociais e privados. Tendencias de evolución.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.	LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	CCL, CSC
		LGB4.2.3. Analiza gráficas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	CCL, CSC, CD
B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	CCL, CD
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 até a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica creadores e creadoras de literatura en soporte dixital.	CCL, CD, CCEC
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos poéticos e teatrais representativos da literatura galega actual.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos poéticos e teatrais da literatura galega actual.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e dramatizadamente textos de distintos xéneros da literatura galega actual en soporte dixital.	CCL, CD
		LGLB5.3.2. Participa con proveito da audición e visualización de creacións literarias en soporte dixital.	
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGLB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos.	CCL, CD, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida da contorna.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expressar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Participa activamente en debates sobre temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea unha fotonovela.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase á hora de participar en actividades de carácter oral.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes páxinas de Internet para resolver actividades e ampliar coñecementos.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta artigos de opinión con sentido crítico.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e

		<p>a expresión oral.</p> <p>Mostra interese por coñecer distintos recursos dixitais para crear novas formas de expresión literaria.</p>
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	É consciente da importancia de adoptar as precaucións necesarias para facer un uso responsábel das redes sociais.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribúen ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Entende a literatura como unha forma de expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Crea unha fotonovela combinando adecuadamente a linguaxe verbal e a visual.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos debates propostos na clase e nos traballos de grupo.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con atención as opinións dos demais e respéctaa.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Desenvolve a súa creatividade na redacción de textos ou nos traballos en grupo aplicando as súas destrezas e coñecementos aprendidos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	<p>Escoita opinións alleas, desenvolve un pensamento propio e expresa a súa propia opinión.</p> <p>Ten en conta e aplica as pautas e os modelos que</p>

		achega o libro para aplicalos nos seus traballos.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai esquemas e resumos para unha mellor comprensión e asimilación dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo de acordo cunhas pautas e uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

4.-ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen ao redor dos distintos contidos que imos traballar.
- Audición dos textos e das lecturas das unidades, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Práctica habitual do debate para desenvolver a expresión oral, a capacidade de diálogo, o respecto polas opinións alleas, a convivencia harmónica, etc.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; repasar e reforzar contidos que ofrezan certa dificultade; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para tratalas; empregar o dicionario (www.digalego.gal) e outros manuais de consulta; utilizar o ordenador como instrumento habitual de traballo, etc.

- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, sobre todo os aloxados na Aula Virtual (Moodle), explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, realizar creacións propias, practicar novas formas de expresión literaria, etc. Ademais dos programas propios de tratamento de textos, empregaranse outros de proxección de diapositivas.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual e en conxunto.
- Fomento da aprendizaxe significativa e activa, e do traballo colaborativo.
- Práctica da audición e da lectura de textos literarios e non literarios.
- Repaso do trimestre e do curso, con especial atención aos contidos máis complexos ou que presenten unha maior dificultade para o alumnado.

3. RECURSOS DIDÁCTICOS

O curso desenvolverase preferentemente co aproveitamento de material didáctico disposto en formato electrónico e con orixe en diversas fontes (materiais da rede, libros de texto, manuais, gramáticas, libros de exercicios, etc), incluída a produción propia de materiais creados polo profesor deste curso. Todo isto atoparase a disposición do alumnado na Aula Virtual do IES República Oriental do Uruguai (ROU). Para o acceso a esta Aula Virtual, os alumnos e alumnas disporán dun código de acceso; este servirá tamén para establecer o contacto co mestre fóra do horario lectivo. Posto que se trata dun novo xeito de traballo, aínda que non debería resultar descoñecido para eles posto que xa traballaron deste modo no curso pasado, tratarase de facer unha distribución ao longo do curso por temas semellante á de calquera libro de texto e consonte á programación curricular vixente.

Malia o anterior, tamén se terá en conta o libro *Lingua Galega e Literatura. 4º ESO*, de Baía Edicións (Consortio Editorial Galego), dos autores Xoán López Viñas, Cilha Lourenço Mória e María Vilariño Suárez, do que se aproveitarán parte dos seus contidos, nomeadamente os referidos aos apartados de exercicios con léxico.

Xa que logo, está previsto o emprego dos seguintes recursos:

- Libro de texto impreso e electrónico.
- caderno do alumno.
- Aula Virtual do IES República Oriental do Uruguai.

- Esquemas, gráficos e outros recursos creados polo profesor e aloxados na Aula Virtual.
- Libros de lectura.
- Dicionarios.
- Enciclopedias e dicionarios enciclopédicos.
- Correo electrónico.
- Páxinas web con recursos para traballar en galego.

4.FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

En cada avaliación realizaranse probas escritas da materia, que suporán o **50%** da nota da avaliación; a expresión oral valorarase a través dunha proba (oral) que suporá o **25%**; a produción de textos de diferentes xéneros, así como actividades diversas, exposicións ou traballos de investigación contarán un **15%**; o **10%** restante obterase dunha proba da lectura obrigatoria por trimestre (comprensión e expresión). **Mínimos esixibles:** estas porcentaxes aplicaranse sempre que o alumnado obteña en cada un dos apartados un mínimo de cualificación de **3 sobre 10**.

Os instrumentos utilizados serán, pois, probas escritas, orais e rúbricas/escalas de valoración.

Á cualificación resultante sumaráselle a puntuación obtida pola lectura voluntaria de libros. Por cada unha das probas de lectura voluntaria, acordada previamente co profesor, outorgarase ata 0,50 puntos que se sumarán á nota final de avaliación, ata un máximo dun punto, sempre que a avaliación estea aprobada.

Os **erros** de ortografía, morfoloxía e lingua, xunto cos tiles diacríticos descontarán 0,1. Os erros de acentuación descontarán 0,05. Unha presentación incorrecta tamén rebaixará ata 0,5 puntos. Estes criterios só poderán reducir un máximo de 2 puntos sobre a nota final da proba.

Non se realizarán exames de recuperación específicos da materia ao longo do curso. O bloque do funcionamento da lingua (gramática, ortografía e léxico) poderá ser novamente avaliado ao longo do curso nas correspondentes probas escritas, xa que se adopta o criterio de **avaliación continua**, que implica unha continua revisión destes aspectos nesas probas. Non obstante, ao establecérense contidos literarios diferentes en cada avaliación, estes serán recuperados nunha breve proba no seguinte trimestre ao que se obtivo a avaliación suspensa.

Ao tratarse dunha avaliación continua, a cualificación final do curso corresponderase coa media dos resultados obtidos en cada avaliación, cunha distribución crecente do seu peso ao longo de todo o curso: **25%** na Primeira Avaliación, **35%** na Segunda Avaliación e **40%** na

Terceira Avaliación. Para conseguir unha avaliación positiva final, deberase obter unha media de 5 entre todos os trimestres.

Na **convocatoria extraordinaria**, a nota extraeráse dunha proba realizada nesas datas.

5. LIBROS DE LECTURA

Lecturas obrigatorias

En cada trimestre, será obrigatoria a lectura dun libro, sen prexuízo de que a alumna ou o alumno poidan tamén ler outros libros con carácter voluntario que se terán en conta na cualificación final de cada avaliación. Os libros de lectura en 4º de ESO serán os seguintes, se ben poden ser modificados segundo avance o curso académico:

1º trimestre: *A praia dos afogados*, Domingo Villar.

2º trimestre: *O diario vermello de Carlota*, Gemma Lienas.

3º trimestre: *Camiños na auga*, Manuel Nuñez Singala.

Lecturas voluntarias

Os libros de lectura voluntaria serán seleccionados desta listaxe, aínda que tamén poden achegarse máis obras ao longo do curso ou mesmo ter en conta outras lecturas a petición do alumnado, sempre que sexa baixo a supervisión do/a profesor/a:

Aneiros, Rosa: *Ás de bolboreta*.

Bradbury, Ray: *Fahrenheit 451*.

Carballude, Pepe: *Inestigación 091*

Castelao, Alfonso Daniel: *Os dous de sempre*.

Collazo, Iria: *Coma unha áncora*.

Costas, Leticia: *Recinto gris*.

Dieste, Rafael: *A fiestra valdeira*.

Fernández Paz, Agustín: *Aire negro*.

Gripe, María: *Os escaravellos voan á tardiña*.

Huxley, Aldous: *Un feliz mundo novo*.

Jaureguizar, Santiago: *A cova das vacas mortas*.

Kroop, Paul: *Moonkid e Liberty*.

Maceiras, Andrea: *Europa Express*.

Martín, A. e Ribera, J: *O diario vermello de Flanagan*.

Neira Vilas, Xosé: *Memorias dun neno labrego*.

Núñez Singala, Manuel: *O achado do castro*.

Orwell, George: *A revolta dos animais*.

Vázquez Freire, Miguel: *Anxos en tempos de chuvia*.

Villar, Domingo: *Ollos de auga*.

6.MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Realizadas as probas iniciais, determinarase na xunta de avaliación que alumnado está máis necesitado de atención individualizada en pequeno grupo nas materias instrumentais, entre elas Lingua Galega. Procurarase unha atención o máis personalizada posíbel, tendo en conta a situación sanitaria existente e as dificultades que se presentan para esta atención persoal. Traballarase máis lento e atendendo aos contidos básicos, reforzando todas aquelas destrezas elementais que non estean aínda ben desenvolvidas por parte do alumnado, incluso con dinámicas ou documentos adaptados a cada situación e a cada alumno/na.

7. TEMPORALIZACIÓN

A cada trimestre correspóndenlle cinco unidades, que completan así as quince que se reflicten nesta programación didáctica e que alternarán temas propios de lingua con outros específicos de literatura. En resume:

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4 e 13

2ª avaliación: Unidades 5, 6, 7, 8 e 14

3ª avaliación: Unidades 9, 10, 11, 12 e 15

8. ALUMNADO COA MATERIA DO CURSO ANTERIOR PENDENTE

Aplícase o previsto no punto 8 de 2º de ESO.

ANEXOS

A. RÚBRICA DE EXPOSICIÓN ORAL

	4	3	2	1
CONTIDOS	Cando fala sobre un tema presenta os contidos máis relevantes, pon exemplos, realiza conexións coa súa vida ou con outras materias.	Presenta contidos relacionados co tema do que fala, proporciona algún elemento persoal pero faltan exemplos e referencias.	Os contidos presentados son pobres –non coñece ben o tema tratado–, pero son coherentes e están relacionados con tema.	Os contidos sobre o tema do que fala son moi escasos, hai moitas referencias a outros temas que non son relevantes ou non se entende.
VOCABULARIO	Emprega un vocabulario rico para o tema que está tratando e utiliza as palabras con corrección normativa. A linguaxe é precisa.	Emprega un vocabulario adecuado para o tema, pero comete algún erro nalgunha das palabras.	Utiliza vocabulario básico de maneira correcta.	O vocabulario é pobre e non describe con exactitude o tema tratado.
EXPRESIÓN	Utiliza construcións gramaticais complexas aplicando as coñecidas nos temas traballados. Mantén a concordancia gramatical sempre.	Utiliza construcións gramaticais simples, pero de modo correcto. Comete algún erro, pero non é significativo. Nalgún caso tamén pode cometer erros de concordancia.	Utiliza algunha construción gramatical correcta, pero son pobres e comete moitos erros.	As construcións gramaticais son erróneas.
ESTRUTURA	A estrutura da conversa, exposición, explicación... está organizada segundo unha orde lóxica. Argumenta o porqué desa ordenación e atense a ela. Non se deixa nada polo camiño. Presenta a estrutura de partida. Móstrase flexible segundo necesidades nesta estrutura.	A estrutura é clara, aínda que ás veces non dá razón do porqué desa estrutura. Ten dificultades para variala ou deixa algún punto sen tratar.	Hai unha estrutura detrás do discurso, pero non sempre se segue (polo menos un 50%).	Non hai estrutura, non segue unha orde lóxica ou non se segue en ningún caso.

	4	3	2	1
EMPREGO DA LINGUA	<p>Emprega os coñecementos sobre aspectos de vocabulario, gramática, etc., de maneira natural no seu discurso. Fala todo o tempo en lingua galega con corrección. Exprésase con fluidez.</p>	<p>Emprega algúns coñecementos sobre temas traballados en relación coa lingua en vocabulario ou gramática, pero non todos (polo menos un 80%). Non sempre se introducen de maneira natural. Fala sempre en galego. Exprésase con fluidez.</p>	<p>Empréganse algúns elementos traballados, pero supón un esforzo claro por facelo ou faise por indicacións externas. Nalgún caso utiliza palabras en castelán. Estes aspectos dificultan a fluidez da exposición.</p>	<p>Non fala todo o tempo en galego. Emprega poucos ou ningún elemento dos traballados sobre a lingua neste curso e en cursos anteriores.</p>
EXPRESIÓN NON VERBAL	<p>A postura corporal e os xestos que emprega adecúanse ao contexto e á mensaxe transmitida. De feito, potencia esta mensaxe con eles.</p>	<p>A postura corporal é a axeitada ao contorno e ao contido, aínda que non emprega con soltura xestos para apoiar o discurso.</p>	<p>Coida a expresión non verbal, pero non a mantén todo o tempo.</p>	<p>Non se preocupa da postura ou de acompañar co seu corpo a mensaxe transmitida.</p>
ACHEGAS PROPIAS	<p>Engade de maneira suficiente razoamentos propios, ideas ou conexións con contextos próximos á súa vida. As contribucións son pertinentes e equilibradas.</p>	<p>Hai contribucións persoais, pero non equilibradas. Hai demasiadas ou demasiado poucas.</p>	<p>Intenta engadir contribucións persoais, pero non son adecuadas ao tema ou non están ben estruturadas.</p>	<p>Non hai contribucións persoais.</p>

B. RÚBRICA DE APRENDIZAXES DE LITERATURA

	4	3	2	1
Movimentos literarios, autores/-as e obras	<p>Coñece con profundidade os distintos autores e autoras, e describe as súas características literarias. Coñece os datos relevantes da biografía e enlázaos coa obra. Identifica e describe as principais obras do autor ou autora.</p> <p>Enmarca o autor/-a no movemento ou tempo correcto e analiza o impacto sobre a obra.</p> <p>Argumenta todas as contribucións de maneira razoada.</p>	<p>Coñece os datos biográficos, as obras e as características da obra. Enlaza estas características con aspectos da biografía, pero falta argumentación sobre as afirmacións que fai ou non é completa.</p>	<p>Coñece a maior parte dos datos sobre a biografía, obra e movemento ao que pertencen os autores e autoras, pero non relaciona estes aspectos ou faino esporadicamente.</p>	<p>Confunde ou descoñece a información necesaria sobre o autor ou autora, obras ou movemento ao que pertence.</p>
Contexto sociocultural	<p>Describe con profundidade o contexto sociocultural do autor/-a ou do movemento literario. Correlaciona, con argumentación propia, o impacto do contexto coas características do movemento ou do autor/-a.</p>	<p>Describe o contexto sociocultural do autor/-a ou do movemento. Relaciona ambos contidos, pero a argumentación é escasa ou non reflicte reflexión propia.</p>	<p>Describe e coñece o contexto sociocultural, pero non o relaciona co autor/-a ou co movemento.</p>	<p>Non coñece ou confunde aspectos relevantes do contexto sociocultural.</p>
Obras literarias	<p>Coñece as obras literarias traballadas, investiga sobre elas ou proporciona algunha máis. Describe as características de maneira razoada e enmarca a obra no contexto persoal e sociocultural do</p>	<p>Coñece as obras traballadas. Describe as súas características e enmarca a obra no contexto do autor/-a.</p>	<p>Coñece a maior parte (en torno ao 80%) das obras traballadas. Describe algunha característica, pero non relaciona sempre a obra co autor/-a.</p>	<p>Confunde ou descoñece as obras traballadas ou non coñece as súas características.</p>

	autor/-a.			
Reflexión persoal	Na descrición das obras literarias realiza interpretacións persoais derivadas dunha reflexión crítica sobre as mesmas. Relaciona a literatura coa súa vida e atopa exemplos ou conexións vitais para argumentar as súas ideas.	Realiza contribucións persoais ao falar das obras literarias, pero a argumentación é escasa. Establece conexións coa vida persoal ou co contexto social no que se desenvolve.	Realiza algunha contribución persoal, pero pouco argumentada ou razoada. Non transfere a obra literaria ao contexto real.	Ten dificultades para elaborar interpretacións ou contribucións persoais sobre as obras literarias.

C. RÚBRICA DE TRABALLOS ESCRITOS

	4	3	2	1
PRESENTACIÓN	Enténdese a letra con claridade. Presenta o escrito limpo, ordenado, sen borróns e con marxes adecuadas.	Enténdese a letra con claridade. Hai algunha corrección esporádica pero o aspecto xeral do texto é de limpeza. Garda as marxes xeralmente aínda que algunha vez non é estrito/-a.	Enténdese a letra na maior parte dos casos ou hai máis dun borrón.	Non se entende ou o aspecto que presenta é de sucidade.
ELABORACIÓN	O texto está elaborado seguindo unha planificación previa, ben estruturado e cunha conclusión clara.	Vese que houbo unha planificación previa, pero non se seguiu adecuadamente ou tiña algunha deficiencia. Está bastante ben estruturado e cunha conclusión clara.	Non houbo preparación previa ou foi pouco adecuada para enmarcar o texto. Hai algún fallo na estrutura ou a conclusión non é totalmente clara.	Non houbo planificación, hai fallos importantes de estrutura e a conclusión non é clara.
CLARIDADE E COHERENCIA	O texto está redactado de forma clara e coherente. Enténdese todo, enlaza as ideas, segue unha estrutura coherente.	Expresa as ideas de forma clara pero o transmitido é menos preciso.	Hai ideas claras pero moitas están confusas e non se entende ben o que quere dicir.	Non hai claridade na redacción e expón ideas inconexas.
VOCABULARIO	O vocabulario empregado é preciso e amosa riqueza semántica no tema tratado. Está enriquecido polo alumno/-a, que integrou todos os termos traballados.	O vocabulario que utiliza é correcto e preciso, pero podería ser un pouco máis rico. Usa algunhas palabras dun modo un pouco forzado.	O vocabulario non é moi rico ou é pouco específico para o tema.	O vocabulario empregado ten erros ou é demasiado pobre para o tema tratado, non recolle nin a metade dos termos traballados.
ORTOGRAFÍA	Coñece e aplica as normas ortográficas, polo que non hai erros ortográficos.	Hai como máximo 2 erros ortográficos.	Hai entre 2 e 6 erros ortográficos.	Hai máis de 6 erros ortográficos.
GRAMÁTICA	As oracións están ben construídas,	Case todas as oracións están	Moitas oracións teñen erros	A maior parte das oracións están mal construídas, non

	4	3	2	1
	teñen sentido completo e concordancia gramatical (xénero, número, tempo...). Emprega conectores e enlaces de maneira correcta.	ben construídas, con sentido completo e concordancia gramatical. Emprega conectores e enlaces habitualmente con corrección.	na súa construción por non ter sentido completo ou falta de concordancia gramatical. Emprega poucos conectores ou enlaces.	teñen sentido nin concordancia gramatical. Non emprega conectores ou faino de maneira errónea.
PUNTUACIÓN	Utiliza con corrección os signos de puntuación na redacción do texto. Ten integradas na súa maneira de puntuar as regras traballadas na materia sobre puntuación. Divide o texto en parágrafos de maneira habitual e con criterio.	Comete algún erro de puntuación, pero identifícao e sabe corrixilo cando se lle di.	Comete erros de puntuación por descoñecemento ou falta de comprensión das normas de puntuación.	Non coñece as normas de puntuación, esquece os signos ou utilízaos de maneira equivocada constantemente.
ARGUMENTACIÓN	O texto está ordenado de maneira correcta, respectando a orde lóxica dos argumentos, e progresa adecuadamente na temática.	O texto ten algún fallo na estrutura, dando algún salto na temática, pero respecta a orde lóxica na argumentación.	Ten fallos importantes na estrutura, polo que non hai unha correcta progresión na temática. Ademais, algúns enunciados están presentados de modo inconexo, ou non hai suficiente información relevante.	Non segue unha organización da temática adecuada e lóxica, ou a información proporcionada non é relevante para o tema tratado.
FLUIDEZ NAS ORACIÓNS	A construción das oracións dá lugar a que a composición teña cadencia e ritmo, soando harmoniosas cando se len en voz alta.	A construción das oracións é correcta morfolóxica e gramaticalmente, pero non imprime un ritmo harmonioso en todo o texto (unicamente nalgunhas partes).	A construción é correcta, pero non reflicte ritmo nin cadencia harmoniosa na maior parte do texto.	Non se percibe fluidez na produción de oracións; son curtas, inconexas ou de dificultosa comprensión.
ACHEGAS	O texto reflicte as ideas, sentimentos ou expresións do autor/-a. Deixa ver	Aparecen algunhas ideas propias, pero non están	A produción propia no texto é escasa. Móstrase	Non hai achegas persoais no estilo nin no contido do

	4	3	2	1
PERSOAIS	<p>algo da súa propia personalidade.</p> <p>Isto conségueo con argumentacións propias, achegas de exemplos ou ideas propias sobre o tema.</p> <p>Amosa un estilo propio de escritura.</p>	<p>suficientemente argumentadas ou xustificadas. Proporciona exemplos persoais ou próximos. Amosa un estilo propio de escritura.</p>	<p>maioritariamente imparcial. Non hai exemplos, anécdotas ou transferencia á experiencia propia. Non ten un estilo moi definido.</p>	<p>texto.</p>

BACHARELATO

G)-OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE LINGUA E LITERATURA GALEGA PARA O BACHARELATO

A LOMCE, segundo o Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, establece os seguintes obxectivos xerais para a Lingua Galega e Literatura:

«A materia Lingua Galega e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Debe tamén achegar as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoriamente en calquera situación comunicativa da vida familiar, social e profesional. Eses coñecementos son os que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por un lado, e de comprensión e expresión escrita por outro. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe, de aí que esa capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe».

»A finalidade da reflexión lingüística é o coñecemento progresivo da propia lingua, que se produce cando o alumnado percibe o uso de diferentes formas lingüísticas para diversas funcións e cando analiza as súas propias producións e as dos que o rodean para comprendelas, avalialas e, no seu caso, corrixilas. A reflexión literaria a través da lectura, comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos estudantes, dálles acceso ao coñecemento doutras épocas e culturas e enfrónaos a situacións que enriquecen a súa experiencia do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos.

»Os elementos de Lingua Galega e Literatura supoñen unha progresión respecto aos saberes e habilidades adquiridos desde o inicio da vida escolar. O enfoque comunicativo centrado no uso funcional da lingua artículase ao redor dun eixe que é o uso social da lingua en diferentes ámbitos: privados e públicos, familiares e escolares. A materia céntrase na aprendizaxe das destrezas discursivas que poden darse en diversos ámbitos: o das relacións persoais, o académico, o social e o dos medios de comunicación, cuxo dominio require procedementos e coñecementos explícitos acerca do funcionamento da linguaxe en todas as súas dimensións, tanto relativos aos elementos formais como ás normas sociolingüísticas que presiden os intercambios.

»A lectura de textos diversos e a súa comprensión contribúe á adquisición de destrezas comunicativas».

A lei establece a adquisición das destrezas básicas que debe manexar o alumnado para ampliar a súa capacidade de comprensión e expresión oral e escrita e a súa educación literaria a través de catro bloques de contidos cuxos obxectivos específicos resumimos aquí:

Comunicación oral: escoitar e falar

- Adquirir habilidades para comunicar con precisión as ideas propias.
- Realizar discursos elaborados e adecuados á situación comunicativa.
- Escoitar os demais e interpretar correctamente as súas ideas.

Comunicación escrita: ler e escribir

- Aplicar estratexias de lectura para achegarse a textos con diferentes graos de complexidade.
- Entender textos de diversos xéneros.
- Recoñecer as ideas explícitas e implícitas dos textos.
- Desenvolver o pensamento crítico e creativo.
- Seguir un método estruturado no traballo escrito: planificación, creación de borradores, revisión e redacción.
- Escribir textos coherentes e adecuados.

Coñecemento da lingua

- Utilizar os mecanismos lingüísticos como base para un uso correcto da lingua.
- Interiorizar e usar adecuadamente as regras ortográficas e gramaticais.
- Reflexionar sobre as palabras, o seu uso e os seus valores significativos e expresivos dentro dun discurso, dun texto e dunha oración.
- Recoñecer as relacións gramaticais entre as palabras e os grupos de palabras dentro do texto.
- Afondar nas relacións textuais que fundamentan o discurso.
- Reflexionar sobre as variedades lingüísticas da lingua.

Educación literaria

- Formarse como lectores cultos e competentes.
- Ler, comprender e interpretar os textos literarios máis representativos da literatura galega.
- Achegarse aos xéneros literarios.
- Establecer as relacións entre o contexto sociocultural e a obra literaria.
- Desenvolver o gusto pola lectura de obras da literatura galega e universal.
- Desenvolver o gusto pola lectura de obras en xeral e de obras da literatura galega e universal de todos os tempos.

Por último, a lei conclúe que a materia Lingua galega e Literatura, «persegue o obxectivo último de crear cidadáns conscientes e interesados no desenvolvemento e na mellora da súa competencia comunicativa, capaces de interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo e de formar as súas propias opinións a través da lectura crítica das obras literarias máis importantes de todos os tempos».

H)1º BACHARELATO

PROFESORES RESPONSABLES: Lorena Pérez/ Eliseo Martínez

1. SECUENCIACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer como nos comunicamos os seres humanos e distinguir os diferentes tipos de comunicación.
2. Coñecer as características da linguaxe humana.
3. Identificar os elementos que interveñen no acto comunicativo, así como os elementos perturbadores
4. Interpretar a intención comunicativa dunha mensaxe e a función da linguaxe predominante.
5. Comprender que a linguaxe é un sistema de comunicación por medio de signos lingüísticos.
6. Analizar a importancia dunha lectura rigorosa, en varias fases, para comprender un texto eficazmente.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A comunicación - A comunicación humana - A linguaxe humana - Linguaxe e pensamento - Características da linguaxe - Elementos do acto comunicativo - A reversibilidade do acto comunicativo - O contorno da comunicación - A situación - O contexto - Ruído e redundancia - O ruído 	1. Coñecer como nos comunicamos os seres humanos e distinguir os diferentes tipos de comunicación.	1.1. Distingue entre comunicación animada e inanimada , e coñece os sistemas non verbais, así como os distintos tipos de comunicación humana.	CCL, CMCT, CAA
	2. Coñecer as características da linguaxe humana.	2.1. Comprende e explica as características da linguaxe.	CCL, CMCT, CAA, CCEC
	3. Identificar os elementos que interveñen no acto comunicativo, así como os elementos perturbadores.	3.1. Identifica os elementos do acto comunicativo (emisor, receptor, referente, mensaxe, código e canle).	CCL, CAA, CSC
		3.2 Localiza os ruídos que perturban os actos comunicativos e as redundancias que intentan contrarrestalos.	CCL, CAA

<ul style="list-style-type: none"> - A redundancia - A intención comunicativa - As funcións da linguaxe - Os signos - O signo lingüístico - A lectura e a comprensión do texto 	4. Interpretar a intención comunicativa dunha mensaxe e a función da linguaxe predominante	4.1. Identifica a intención comunicativa das mensaxes distinguindo as funcións da linguaxe (representativa, expresiva, apelativa, fática, poética e metalingüística).	CCL, CAA, CSIEE
	5. Comprender que a linguaxe é un sistema de comunicación por medio de signos lingüísticos	5.1. Comprende o concepto de signo lingüístico.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Comprender a diferenza entre linguaxe, lingua e fala.	6.1. Discrimina linguaxe e lingua, e lingua e fala.	CCL, CAA
	7. Analizar a importancia dunha lectura rigorosa, en varias fases, para comprender un texto eficazmente.	7.1. Analiza a importancia dunha lectura rigorosa, en varias fases, para comprender un texto eficazmente.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Define e utiliza correctamente termos da unidade como signo, significante, significado; ruído, redundancia; función lingüística; comunicación, etc. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos adquiridos sobre a lingua e a comunicación, na resolución das actividades que se piden na unidade. - Realiza textos con corrección para elaborar as actividades do repaso final da unidade. - Realiza a lectura comprensiva do apartado de Comentario de textos.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso. - Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e produce textos sobre a interacción co contorno, que se inclúen nas actividades da unidade, de forma respectuosa.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... - Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os mapas conceptuais da unidade para estruturar os contidos. - Autoavalíase realizando as actividades de repaso da unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. - Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia da comunicación humana e os seus tipos na sociedade actual.

	ideas.	
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mostra iniciativa á hora de realizar as actividades en diferente formato que se propoñen na unidade.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidad como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece as diferentes formas de comunicación humana e as aplicacións que teñen.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. - Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. - Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplícase na elaboración de información persoal referida aos contidos do tema utilizando as tecnoloxías audiovisuais e dixitais.

UNIDADE 2

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Distinguir entre comunicación oral e comunicación escrita.
- Comprender de forma esquemática a variedade de textos e a súa clasificación segundo criterios de intención comunicativa, estrutura formal ou lugar de interacción social.
- Comprender as características e a estrutura dun texto dialogado.
- Comprender as características e os tipos de textos descritivos.
- Comprender as características, a estrutura, os elementos básicos e os tipos de texto narrativo.
- Comprender as características, a estrutura e os tipos de texto expositivo.
- Comprender as características, a estrutura e os tipos de texto argumentativo.
- Comprender e analizar as propiedades textuais dun texto.
- Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.
- Analizar un texto a partir dunhas pautas dadas.
- Comprender e valorar os textos orais e escritos de diversa tipoloxía de diferentes ámbitos
- Analizar as vantaxes, características e proceso de elaboración dun resumo para comprender un texto de forma eficaz

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Comunicación oral e escrita. - Tipoloxía textual. <ul style="list-style-type: none"> - O texto dialogado. - O texto descritivo. - O texto narrativo. - O texto expositivo. - O texto argumentativo. - As propiedades textuais. - Comentario de textos: <ul style="list-style-type: none"> - O resumo. 	1. Distinguir entre comunicación oral e comunicación escrita.	1.1. Distingue entre comunicación oral e comunicación escrita.	CCL, CAA
	2. Comprender de forma esquemática a variedade de textos e a súa clasificación segundo criterios de intención comunicativa, estrutura formal ou lugar de interacción social.	2.1. Comprende de forma esquemática a variedade de textos e a súa clasificación segundo criterios de intención comunicativa, estrutura formal ou lugar de interacción social.	CCL, CAA
	3. Comprender as características e a estrutura dun texto dialogado.	3.1. Comprende as características e a estrutura dun texto dialogado	CCL
	4. Comprender as características e os tipos de textos descritivos.	4.1. Comprende as características e os tipos de textos descritivos.	CCL,
	5. Comprender as características, a estrutura, os elementos básicos e os tipos de texto narrativo.	5.1. Pode elaborar unha descrición seguindo uns pasos.	CCL,
		5.2. Comprende as características, a estrutura, os elementos básicos e os tipos de texto narrativo.	CCL,

	6. Comprender as características, a estrutura e os tipos de texto expositivo.	6.1. Comprendeas características, a estrutura e os tipos de texto expositivo.	CCL
		6.2. Pode elaborar unha exposición seguindo uns pasos	CCL, CSIEE
	7. Comprender as características, a estrutura e os tipos de texto argumentativo.	7.1. Comprende as características, a estrutura e os tipos de texto argumentativo.	CCL, CAA
	8. Comprender as propiedades textuais e analizar un texto a partir delas.	8.1. Comprende as propiedades textuais e analiza un texto a partir delas.	CCL, CAA
	9. Analizar un texto a partir dunhas pautas dadas.	9.1. Comprende un texto, resume o seu contido, determina o tema e establece a súa estrutura.	CCL, CSIEE, CAA
	10. Comprender e valorar os textos orais e escritos de diversa tipoloxía de diferentes ámbitos.	10.1. Comprende e valora textos orais e escritos de diversa tipoloxía de diferentes ámbitos.	CCL, CMCT, CSIEE
	11. Analizar as vantaxes, características e proceso de elaboración dun resumo para comprender un texto de forma eficaz.	11.1. Analiza as vantaxes, características e proceso de elaboración dun resumo para comprender un texto de forma eficaz	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Define utiliza correctamente termos relacionados coa unidade. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos adquiridos sobre os compoñentes da vida, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e comprende os textos para o Comentario e de Repaso da unidade e reflexiona sobre eles.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza o esquema final da unidade para estruturar os contidos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia da ciencia e da cultura na sociedade actual.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mostra iniciativa á hora de debater nun discurso oral argumentativo.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás 	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece, a partir dos distintos tipos de textos, a importancia da comunicación escrita na nosa cultura.

	persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 3

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar morfolóxica e sintacticamente os substantivos e clasificalos segundo o significado, orixe e composición.
- Coñecer e aplicar regras básicas de gramática: xénero e número.
- Identificar o adxectivo cualificativo e aplicar correctamente os procedementos de formación do comparativo e do superlativo.
- Valorar a relevancia e información que achega o título dun documento e a importancia de identificar claramente o tema.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Basico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O substantivo. - O adxectivo. - Comentario de textos: - O título. 	1. Identificar morfolóxica e sintacticamente os substantivos e clasificalos segundo o significado, orixe e composición.	1.1. Identifica o substantivo e defíneo desde o punto de vista morfolóxico e sintáctico.	CCL, CAA, CD
		1.2. Comprende a clasificación dos substantivos desde un criterio semántico.	CCL, CAA, CD
	2. Identificar substantivos masculinos e femininos, e formar o feminino de substantivos.	2.1. Coñece as características do morfema de xénero.	CCL, CAA, CD
		2.2. Identifica casos especiais de formación do xénero.	CCL, CAA, CD
	3. Formar o plural de substantivos e de palabras compostas.	3.1. Coñece as características do morfema de número no nome.	CCL, CAA, CD
		3.1. Diferencia os procedementos de formación do plural e os casos especiais.	CCL, CAA, CD

	4. Identificar morfolóxica e sintacticamente os adxectivos e clasificalos en explicativos ou especificativos.	4.1. Coñece o adxectivo e clasifícao desde diversos puntos de vista.	CCL, CAA,
	5. Aplicar correctamente os procedementos de formación do comparativo.	5.1. Coñece a formación do grao comparativo nos adxectivos, as formas e as normas que rexen o seu uso.	CCL, CAA, CD
			CCL, CAA, CD
	6. Aplicar os procedementos de formación do superlativo.	6.1. Coñece a formación do grao superlativo nos adxectivos.	CCL, CAA, CD
		6.2. Distingue entre superlativos absolutos, relativos e sintéticos.	CCL, CAA, CD
	7. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	7.1. Exprésase oralmente e por escrito da forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	8. Valorar a relevancia e información que achega o título dun documento e a importancia de identificar claramente o tema.	8.1. Valora a relevancia que ten o título nun texto, identifica o tema e distingue entre tema e argumento.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
	- Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais	- Realiza as actividades do libro con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	- Le e comprende os textos para o Comentario e de Repaso da unidade e reflexiona sobre eles.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Desenvolve estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades de identificación, relación, clasificación...
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	- Valora a importancia da ciencia e da cultura na sociedade actual.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema..	- Extrae conclusións tras a lectura do texto inicial e realiza con éxito as actividades do Repaso da unidade.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<p>- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.</p>	<p>- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.</p>
<p><i>Competencia dixital</i></p>	<p>- Empregar distintas fontes para a busca de información.</p>	<p>- Emprega diversos recursos para ampliar a información.</p>

UNIDADE 4

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar morfolóxica e sintacticamente o pronome persoal.
- Identificar e usar correctamente as formas átonas e reflexivas do pronome persoal.
- Coñecer e aplicar correctamente as normas de colocación e de concorrencia do pronome átono, así como os valores significativos que poida adquirir.
- Comprender a importancia dun esquema para ter unha idea completa dos temas desenvolto nun textos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O pronome persoal. - Definición, morfoloxía e funcións. - Serie tónica. - Serie átona. - Comentario de textos: - O esquema. 	1. Identificar morfolóxica e sintacticamente o pronome persoal.	1.1. Identifica morfolóxica e sintacticamente o pronome persoal	CCL, CAA, CD
	2. Identificar e usar correctamente as formas átonas e reflexivas do pronome persoal.	2.1. Coñece e emprega axeitadamente as formas átonas de CD e CI.	CCL, CAA, CD
		2.2. Usa correctamente as formas do pronome se.	CCL, CAA, CD
		2.3. Identifica e usa correctamente o pronome de solidariedade e o dativo de interese	CCL, CAA,
	3. Coñecer e aplicar correctamente as normas de colocación e de concorrencia do pronome átono, así como os valores significativos que poida adquirir.	3.1. Coñece e aplica correctamente as normas de colocación e de concorrencia dos pronomes átonos.	CCL, CAA, CD
		3.1. Indica os diversos desprazamentos de significación dos pronomes	CCL, CAA,

		átonos.	CD
	4. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	4.1. Exprésase oralmente e por escrito da forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	5. Comprender a importancia dun esquema para ter unha idea completa dos temas desenvolto nun textos.	5.1. Comprende a importancia dun esquema para ter unha idea completa dos temas desenvolto nun texto.	CCL, CAA

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
	- Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as actividades do libro con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.	- Ler con atención o texto “Calendario abelleiro” do apartado Comentario de textos e comprender o valor do traballo apícola.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	- Realiza as actividades finais de repaso da unidade e estuda o esquema final.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	- Valora a importancia da ciencia e da cultura na sociedade actual.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	- Opinar con rigor e respecto sobre os textos da unidade.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencia dixital</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 5

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Utilizar correctamente o artigo e as súas contraccións, e recoñecer os seus usos específicos.
- Identificar os demostrativos e coñecer os seus usos e valores especiais.
- Identificar os posesivos e coñecer as súas formas e usos especiais.
- Identificar as formas dos pronomes relativos e coñecer as normas que regulan o seu emprego.
- Coñecer as formas e usos dos pronomes interrogativos e exclamativos.
- Coñecer as formas e clasificación dos pronomes numerais e dos pronomes indefinidos.
- Recoñecer as distintas tipoloxías e estruturas que poden ter os textos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Determinantes e outros pronomes. - O artigo. - Os demostrativos. - Os posesivos. - Os relativos. - Os interrogativos e os exclamativos. - Os numerais. - Os indefinidos. - Comentario de textos: - A estrutura. 	1. Utilizar correctamente o artigo e as súas contraccións, e recoñecer os seus usos específicos.	1.1. <u>Identifica o artigo e as súas contraccións, e usa correctamente as segundas forma.</u>	CCL, CAA, CD
		1.2. Recoñece algúns usos específicos do artigo determinado.	CCL, CAA, CD
	2. Identificar os demostrativos e coñecer os seus usos e valores especiais.	2.1. <u>Identifica e usa correctamente as formas dos demostrativos, así como as súas contraccións.</u>	CCL, CAA, CD
		2.2. Coñece e usa correctamente os valores especiais dos demostrativos.	CCL, CAA, CD
	3. Identificar os posesivos e coñecer as súas formas e usos especiais.	3.1. <u>Identifica e usa correctamente os posesivos, así como as súas formas de propiedade exclusiva.</u>	CCL, CAA, CD
		3.2. Usa correctamente o posesivo distributivo.	CCL, CAA, CD

		3.3. Coñece os valores especiais do posesivo.	CCL, CAA, CD
	4. Identificar as formas dos pronomes relativos e coñecer as normas que regulan o seu emprego.	4.1. Identifica os relativos e coñece os seus usos.	CCL, CAA, CSIEE
	5. Coñecer as formas e usos dos pronomes interrogativos e exclamativos.	5.1. Identifica e usa correctamente os pronomes interrogativos e exclamativos.	CCL, CAA
	6. Coñecer as formas e clasificación dos pronomes numerais e dos pronomes indefinidos	6.1. Coñece e usa correctamente as formas dos numerais.	CCL, CAA, CD
		6.2. Coñece e usa correctamente as formas dos indefinidos.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Recoñecer as distintas tipoloxías e estruturas que poden ter os textos.	7.1. Recoñece as distintas tipoloxías e estruturas que poden ter os textos.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.	- Ler con atención o texto sobre o carballo do apartado Comentario de textos e comprender o valor das especies arbóreas propias de Galicia.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	- Realiza as actividades finais de Repaso da unidade e estuda o esquema final.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	- Valora a importancia da ciencia e da cultura na sociedade actual.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencia dixital</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 6

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer a estrutura morfolóxica das formas verbais.
- Conxugar con corrección os verbos regulares con alternancia no radical.
- Conxugar correctamente verbos irregulares.
- Identificar os valores dos modos e tempos nas formas verbais.
- Identificar e utilizar con corrección as formas nominais do sistema verbal.
- Identificar as perífrases verbais e determinar o seu significado.
- Analizar a estrutura argumentativa dun texto nun comentario crítico

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O verbo. - Definición, estrutura e clasificación. - As categorías verbais. - O sistema verbal do galego. - Algúns valores dos modos de dos tempos. - As formas nominais ou amodo-temporais. - As perífrases verbais. - Comentario de textos: - O comentario crítico: obxectivo e fases. 	1. Coñecer a estrutura morfolóxica das formas verbais.	1.1. Analiza a estrutura morfolóxica de formas verbais.	CCL, CAA, CD
	2. Conxugar con corrección os verbos regulares con alternancia no radical.	2.1. Conxuga con corrección os verbos regulares e con alternancia no radical.	CCL, CAA, CD
	3. Conxugar correctamente verbos irregulares.	3.1. Conxuga correctamente verbos irregulares.	CCL, CAA, CD
	4. Identificar os valores dos modos e tempos nas formas verbais.	4.1. Identifica os valores dos modos e tempos nas formas verbais.	CCL, CAA, CSIEE
	5. Identificar e utilizar con corrección as formas nominais do sistema verbal.	5.1. Identifica e utiliza con corrección as formas nominais do sistema verbal.	CCL, CAA
	6. Identificar as perífrases verbais e determinar o seu significado	6.1. Identifica as perífrases verbais e determina o seu significado	CCL, CSIEE

	7. Recoñecer as distintas tipoloxías e estruturas que poden ter os textos.	7.1. Recoñece as distintas tipoloxías e estruturas que poden ter os textos.	CCL, CAA, CSIEE
	8. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	8.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	9. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	9.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE
	10. Analizar a estrutura argumentativa dun texto nun comentario crítico	10.1. Analiza a estrutura argumentativa dun texto nun comentario crítico.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades de identificación, clasificación, análise... relacionadas co verbo.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.

	seu desenvolvimento.	
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 7

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Identificar e utilizar con corrección os adverbios e locucións adverbiais.
- Identificar e utilizar con corrección as preposicións.
- Identificar e utilizar con corrección as conxuncións.
- Identificar, localizar e tipificar un texto.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O adverbio. - As preposicións - As conxuncións - Comentario de textos: O comentario crítico: introdución. 	1. Identificar e utilizar con corrección os adverbios e locucións adverbiais.	1.1. Identifica e utiliza con corrección os adverbios e locucións adverbiais.	CCL, CAA, CD
	2. Identificar e utilizar con corrección as preposicións.	2.1. Identifica e utiliza con corrección as preposicións.	CCL, CAA, CD
	3. Identificar e utilizar con corrección as conxuncións.	3.1. Identifica e utiliza con corrección as conxuncións.	CCL, CAA, CD
	4. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	4.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	5. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	5.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE

	6. Identificar, localizar e tipificar un texto.	6.1. Identifica, localiza e analiza a tipoloxía textual dun texto dado.	CCL, CAA, CSIEE
--	---	---	-----------------------

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades de identificación, clasificación, análise... relacionadas co verbo.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.

	seu desenvolvimento.	
<i>Competencia digital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de informação.	- Emprega diversos recursos para ampliar a informação.

UNIDADE 8

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Valorar a lingua galega como lingua histórica e propia de Galicia.
- Coñecer a orixe románica da lingua galega e a súa evolución ata converterse no romance galego portugués.
- Coñecer a formación histórica do léxico galego.
- Identificar as características e a estrutura do corpo argumentativo dun texto.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Historia da lingua ata o século VIII. - Formación da lingua galega. - Substrato, adstrato e superestrato. - Período prerromano. - A romanización. - Do latín vulgar ao galego-portugués. - Formación histórica do léxico galego. - Comentario de textos: - O comentario crítico: corpo argumentativo. 	1. Valorar a lingua galega como lingua histórica e propia de Galicia.	1.1. Valora e respecta a lingua galega como lingua histórica e propia de Galicia.	CCL, CAA, CD
	2. Coñecer a orixe románica da lingua galega e a súa evolución ata converterse no romance galego portugués.	2.1. Coñece e diferencia os conceptos de substrato, adstrato e superestrato.	CCL, CAA, CD
		2.2. Coñece o proceso de romanización do noso territorio e a influencia dos substratos na súa evolución	
		2.3. Coñece a influencia dos superestratos xermánico e árabe na evolución da lingua galega	
	3. Coñecer a formación histórica do léxico galego.	3.1. Identifica palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.	CCL, CAA, CD
4. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	4.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA CSIEE	

	5. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	5.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Identificar as características e a estrutura do corpo argumentativo dun texto.	6.1. Identifica as características e a estrutura do corpo argumentativo dun texto.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades de identificación, clasificación, análise... relacionadas co verbo.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
	- Valora a interculturalidade como unha fonte de riqueza	- Le os textos da unidade e reflexiona sobre a evolución da lingua desde os seus

	persoal e cultural.	inicios.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 9

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer e valorar a evolución histórica da lingua galega.
- Entender a situación cultural e histórica do galego antigo e coñecer algúns dos seus trazos lingüísticos propios.
- Comprender os factores que provocaron a decadencia da nosa lingua na Idade Moderna e coñecer os trazos característicos do galego medio.
- Coñecer a situación histórica, cultural e lingüística do galego no século XIX.
- Identificar as características do apartado de conclusión dun texto.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Historia da lingua: séculos IX a XIX. - Idade Media: galego antigo. - A Idade Moderna: galego medio. - A Idade Contemporánea: galego moderno - O galego no século XIX. - Comentario de textos: - O comentario crítico: a conclusión. 	1. Coñecer e valorar a evolución histórica da lingua galega	1.1. Coñece o proceso de formación do galego portugués como lingua única e diferenciada.	CCL, CAA, CD
	2. Entender a situación cultural e histórica do galego antigo e coñecer algúns dos seus trazos lingüísticos propios.	2.1. Comprende e coñece a situación cultural e histórica do galego antigo.	CCL, CAA, CD
		2.2. Analiza as características lingüísticas do galego antigo na época trobadoresca.	CCL, CAA, CD
		2.3. Analiza as características lingüísticas do galego antigo na época posttrobadoresca.	CCL, CAA, CD
	3. Comprender os factores que provocaron a decadencia da nosa lingua na Idade Moderna e coñecer os trazos característicos do galego medio.	3.1. Coñece e entende a situación cultural e histórica do galego medio.	CCL, CAA, CD
		3.2. Coñece o labor dos ilustrados para dignificar a lingua galega	CCL, CAA, CD

		3.3. Analiza os trazos lingüísticos do galego medio	CCL, CAA, CD
	4. Coñecer a situación histórica, cultural e lingüística do galego no século XIX.	4.1. Coñece os aspectos máis salientábeis do período da historia da lingua galega coñecido como galego moderno	CCL, CAA, CD
		4.2. Coñece as características gráficas, morfolóxicas e léxicas do galego moderno	CCL, CAA, CD
	5. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	5.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	6.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Identificar as características da conclusión dun texto.	7.1. Identifica as características da conclusión dun texto.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
	- Valora a interculturalidade como unha fonte de riqueza	- Le os textos da unidade e reflexiona sobre a evolución da lingua desde os seus

	persoal e cultural.	inicios.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 10

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer a variedade interna das linguas.
- Coñecer a diversidade lingüística e valorar a súa importancia.
- Analizar e reflexionar sobre a realidade plurilingüe da Península Ibérica.
- Coñecer os dereitos lingüísticos das persoas e os aspectos lexislativos que outorgan oficialidade ao galego.
- Analizar a finalidade e os erros máis habituais nun comentario crítico.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliados	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A variación e a diversidade lingüística. - Introducción. - A variación intralingüística. - A diversidade lingüística. - A realidade plurilingüe da Península. - Comentario de textos: - O comentario crítico: a finalidade. 	1. Coñecer a variedade interna das linguas.	1.1. Coñece as variedades diacrónica e diatópica da lingua.	CCL, CAA, CD
		1.2. Coñece os factores que determinan as variedades diafásicas e diastráticas da lingua e distingue o nivel e o rexistro lingüístico dunha situación comunicativa concreta, así como a variedade estándar da lingua.	CCL, CAA, CD
	2. Coñecer a diversidade lingüística e valorar a súa importancia.	2.1. Coñece a diversidade lingüística e valora a súa importancia.	CCL, CAA, CD
	3. Analizar e reflexionar sobre a realidade plurilingüe da Península Ibérica.	3.1. Analiza e reflexiona sobre a realidade plurilingüe da Península Ibérica.	CCL, CAA, CD
		3.1. Coñece o espazo cultural, histórico e social da lusofonía, e comprende as relacións da lingua galega con el.	CCL, CAA, CD

	4. Coñecer os dereitos lingüísticos das persoas e os aspectos lexislativos que outorgan oficialidade ao galego.	4.1. Coñece os dereitos lingüísticos das persoas e os aspectos lexislativos que outorgan oficialidade ao galego.	CCL, CAA, CD
	5. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	5.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	6.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Analizar a finalidade e os erros máis habituais nun comentario crítico.	7.1. Analiza a finalidade e os erros máis habituais nun comentario crítico.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web.
	- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
	- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para facer un mellor uso dela.	- Aplica os seus coñecementos sobre a lingua galega e as demais linguas da península nas actividades propostas.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	- Compara aspectos das distintas linguas peninsulares e saca conclusións sobre conceptos relevantes como a biodiversidade cultural.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
	- Valora a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	- Le os textos da unidade e reflexiona sobre a evolución da lingua desde os seus inicios.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 11

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Entender o concepto de «período literario» e coñecer os períodos e movementos da nosa literatura.
- Coñecer o contexto histórico, social e cultural no que xurdiu a lírica galego portuguesa.
- Coñecer as características da lírica profana galego portuguesa e as súas manifestacións principais.
- Coñecer a metodoloxía que hai que seguir para analizar o contido dun texto poético.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Periodización da literatura galega. - A literatura galega medieval - Contexto histórico da literatura galega medieval. - A lírica medieval galego-portuguesa. - A lírica profana. - A cantiga de amigo - Comentario de textos: - Os textos poéticos. 	1. Entender o concepto de «período literario» e coñecer os períodos e movementos da nosa literatura.	1.1. Explica que é un «período literario» e coñece os períodos e movementos da nosa literatura.	CCL, CAA, CD
	2. Coñecer o contexto histórico, social e cultural no que xurdiu a lírica galego portuguesa.	2.1. Analiza o contexto histórico (sociedade, economía, cultura) no que se desenvolveu a literatura medieval galego portuguesa.	CCL, CAA, CD
	3. Coñecer as características da lírica profana galego portuguesa e as súas manifestacións principais.	3.1. Coñece as características propias da lírica profana galego portuguesa, os límites cronolóxicos dentro dos que se inscribe e os xéneros, autores e intérpretes que cabe diferenciar.	CCL, CAA, CD
	3.2. Identifica e analiza as cantigas de amigo: o argumento, temática, personaxes e trazos formais		

	4. Coñecer a metodoloxía que hai que seguir para analizar o contido dun texto poético.	4.1. Interpreta e comenta o contido dun texto poético: resumo e tema	CCL, CAA, CD
	5. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	5.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	6.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Analizar un texto a partir dunhas pautas dadas.	7.1. Comprende un texto, resume o contido, establece o tema, analiza a estrutura, elabora un comentario crítico e análzao lingüísticamente.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Traballa as lecturas guiadas recomendadas.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución.	- Le o contexto histórico da Idade Media e aplica o seu coñecemento na comprensión dos textos medievais. - Entende o valor das obras medievais.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 12

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer as características da lírica profana galego portuguesa e as súas manifestacións principais.
- Ser capaz de identificar as *Cantigas de Santa María* atendendo aos seus temas e aos procedementos formais empregados.
- Coñecer algunhas manifestacións da prosa literaria medieval.
- Realizar esquemas das partes en que se divide un poema segundo a súa estrutura interna.
- Analizar a estrutura externa dun texto poético.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A literatura galega medieval - A cantiga de amor. - As cantigas de escarnio e maldicir. - Xéneros menores da lírica profana. - A lírica relixiosa: As <i>Cantigas de Santa María</i>. - Decadencia da lírica galego-portuguesa. - A prosa literaria medieval. 	1. Coñecer as características da lírica profana galego portuguesa e as súas manifestacións principais.	1.1. Identifica e analiza as cantigas de amor: trazos formais, personaxes, ambientación...	CCL, CAA, CD
		1.2. Analiza cantigas de escarnio e de maldicir, formal e tematicamente.	CCL, CAA,
		1.3. Coñece os xéneros menores e os contaminados.	CD
<ul style="list-style-type: none"> - Comentario de textos: - Os textos poéticos. 	2. Ser capaz de identificar as <i>Cantigas de Santa María</i> atendendo aos seus temas e aos procedementos formais empregados.	2.1. Identifica e comenta as <i>Cantigas de Santa María</i> .	CCL, CAA, CD
	3. Coñecer algunhas manifestacións da prosa literaria medieval.	3.1. Coñece algunhas manifestacións da prosa literaria medieval.	CCL, CAA, CD

	4. Realizar esquemas das partes en que se divide un poema segundo a súa estrutura interna.	4.1. Elabora un esquema das partes nas que se divide un poema segundo a súa estrutura interna.	CCL, CAA, CD
	5. Analizar a estrutura externa dun texto poético.	5.1. Analiza a estrutura externa dun texto poético.	
	6. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	6.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	7.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Traballa as lecturas guiadas recomendadas.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución.	- Le o contexto histórico da Idade Media e aplica o seu coñecemento na comprensión dos textos medievais. - Entende o valor das obras medievais.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 13

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Entender e relacionar a escaseza de escritores galegos nos Séculos Escuros coa situación sociolingüística e coñecer as manifestacións literarias e os autores máis salientables.
- Coñecer os diversos tipos de manifestacións literarias de carácter oral popular, tanto en verso como en prosa.
- Entender o contexto histórico do Prerrexurdimento e coñecer a produción literaria dos chamados «Precusores».
- Elaborar o comentario crítico dun texto poético.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Dos Séculos Escuros ao Prerrexurdimento - Os Séculos Escuros. - A literatura popular. - O prerrexurdimento. - Comentario de textos: - Os textos poéticos. 	1. Entender e relacionar a escaseza de escritores galegos nos Séculos Escuros coa situación socio lingüística e coñecer as manifestacións literarias e os autores máis salientables.	1.1. Coñece as mostras literarias galegas dos Séculos Escuros: poesía anónima tradicional, académica, relixiosa e teatro.	CCL, CAA, CD
		1.2. Coñece as tres xeracións do movemento ilustrado en Galicia.	CCL, CAA, CD
	2. Coñecer os diversos tipos de manifestacións literarias de carácter oral popular, tanto en verso como en prosa.	2.1. Coñece as principais manifestacións literarias de carácter oral en verso.	CCL, CAA, CD
		2.2. Coñece as principais manifestacións literarias de carácter oral dramáticas e en prosa (o conto e a lenda).	CCL, CAA, CD
	3. Entender o contexto histórico do Prerrexurdimento e coñecer a produción literaria dos chamados	3.1. Entende o contexto histórico do Prerrexurdimento e coñece as principais manifestacións literarias da primeira metade do XIX: textos	CCL, CAA, CD

	«Precusores».	propagandísticos e textos literarios.	
		3.2. Coñece a ideoloxía e a obra dos precusores do Rexurdimento.	CCL, CAA, CD
	4. Elaborar o comentario crítico dun texto poético.	4.1. Elabora o comentario crítico dun texto poético.	CCL, CAA, CD
	5. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	5.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	6. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	6.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Traballa as lecturas guiadas recomendadas.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución.	- Le o contexto histórico e social da época coñecida como Séculos Escuros e valora a incidencia da situación histórica na produción literaria. - Entende o valor das obras dos Precusores.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Reflexionar sobre a importancia do Rexurdimento na nosa literatura.
- Coñecer as principais contribucións de Rosalía de Castro á literatura e á vida cultural galega.
- Analizar o contido (personaxes, ambiente e acción dramática) de textos teatrais.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC	
<ul style="list-style-type: none"> - O Rexurdimento: Rosalía de Castro - Caracterización e delimitación. - Causas: o galeguismo. - Rosalía de Castro. - Comentario de textos: - Os textos dramáticos. 	1. Reflexionar sobre a importancia do Rexurdimento na nosa literatura.	1.1. Caracteriza o movemento denominado Rexurdimento, coñece os seus protagonistas e explica as causas da súa aparición e as etapas do galeguismo.	CCL, CAA, CD	
	2. Coñecer as principais contribucións de Rosalía de Castro á literatura e á vida cultural galega.	2.1. Reflexiona sobre a vida, a obra, a lingua e a importancia de Rosalía na Literatura galega.		CCL, CAA, CD
			2.2. Analiza a temática, a forma e a estrutura de poemas de <i>Cantares gallegos</i>.	CCL, CAA, CD
			2.3. Analiza a temática, a forma e a estrutura de poemas de <i>Follas novas</i>.	CCL, CAA, CD

	3. Analizar o contido (personaxes, ambiente e acción dramática) de textos teatrais.	3.1. Identifica o tema e comenta os elementos pertencentes á estrutura interna (personaxes, ambiente e acción dramática) de textos teatrais.	CCL, CAA, CD
		3.2. Coñece a ideoloxía e a obra dos precursores do Rexurdimento.	CCL, CAA, CD
	4. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	4.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	5. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	5.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Traballa as lecturas guiadas recomendadas.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución.	- Le o contexto histórico e social da época coñecida como Rexurdimento e valora a situación social e histórica que o propicia. - Entende o valor das obras de Rosalía de Castro.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<i>Competencia dixital</i>	- Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Emprega diversos recursos para ampliar a información.

UNIDADE 15

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
3. Competencias clave: descritores e desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Coñecer as principais contribucións de Pondal á literatura e á vida cultural galega.
- Coñecer as principais contribucións de Curros á literatura e á vida cultural galega.
- Coñecer as principais contribucións doutros escritores á literatura galega no Rexurdimento.
- Coñece algúns autores relevantes da xeración entre dous séculos: Antón Noriega Varela e Ramón Cabanillas.
- Analizar a forma e a estrutura externa dos textos dramáticos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución:

Excelente (Conségueo brillantemente) **Moi avanzado**(Conségueo sen dificultade)**Satisfactorio**(Conségueo) **Básico** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<p>O Rexurdimento: Eduardo Pondal e Curros Enríquez</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eduardo Pondal. - Curros Enríquez. <p>Os escritores da Xeración entre dous séculos: Noriega Varela e Ramón Cabanillas</p> <p>Comentario de textos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Os textos dramáticos. 	<p>1. Coñecer as principais contribucións de Pondal á literatura e á vida cultural galega.</p>	<p>1.1. Reflexiona sobre a vida, a obra, as fontes literarias, a lingua e a importancia de Pondal na literatura galega.</p>	CCL, CAA, CD
		<p>1.2. Analiza algún poema de <i>Queixumes dos pinos</i>, tanto desde o punto de vista formal coma de contido</p>	CCL, CAA, CD
	<p>2. Coñecer as principais contribucións de Curros á literatura e á vida cultural galega</p>	<p>2.1. Reflexiona sobre a vida, a obra, a lingua, o estilo e a importancia de Curros na literatura galega.</p>	CCL, CAA, CD
		<p>2.2. Analiza formalmente algún poema de <i>Aires da miña terra</i> e d' <i>O Divino sainete</i> e realiza un comentario interpretativo.</p>	CCL, CAA, CD
	<p>3. Coñecer as principais contribucións doutros escritores á literatura galega</p>	<p>3.1. Coñece as principais contribucións de Valentín Lamas Carvajal á literatura galega.</p>	CCL, CAA, CD

	no Rexurdimento	3.2. Coñece outros narradores galegos e autores de teatro do Rexurdimento	CCL, CAA, CD
	4. Coñecer algúns autores relevantes da xeración entre dous séculos: Antón Noriega Varela e Ramón Cabanillas	4.1. Coñece algúns autores relevantes da xeración entre dous séculos: Antón Noriega Varela e Ramón Cabanillas.	CCL, CAA, CD
	5. Analizar a forma e a estrutura externa dos textos dramáticos	5.1. Analiza a forma e a estrutura externa de textos dramáticos: o subxénero, os diálogos, as anotacións e a lingua.	CCL, CAA, CD
	6. Utilizar con corrección ortográfica, gramatical, léxica e textual a lingua.	6.1. Exprésase oralmente e por escrito de forma correcta e adecuada.	CCL, CAA, CSIEE
	7. Utilizar fontes de información impresas ou dixitais no proceso de aprendizaxe.	7.1. Emprega diferentes fontes de información para ampliar coñecementos, resolver dúbidas e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL, CAA, CSIEE

3. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema.
	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada.
	- Manter unha actitude favorable cara á lectura.	- Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Traballa as lecturas guiadas recomendadas.
	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais.
	- Utiliza o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	- Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.	- Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia para aprender a aprender</i>	- Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución.	- Le o contexto histórico e social da época coñecida como Rexurdimento e valora a situación social e histórica que o propicia. - Entende o valor das obras de Eduardo Pondal e Curros Enríquez.

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	- Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
---	---	---

2. RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de texto

O caderno do alumno

Libros de lectura

Dicionarios

Enciclopedias

Correo electrónico

Páxinas web con recursos para traballar en galego

Material audiovisual e Internet

3. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

Os traballos de redacción e composición textual desenvoltos ao longo do curso deben ser orixinais e presentar a expresión persoal do/a alumno/a. As tarefas que supoñan unha copia parcial ou total dunha fonte de información (libro, internet, etc.) ou da proposta de opinión, comentario e/ou expresión doutro/a compañeiro/a serán anulados e puntuarán como 0.

Copiar durante os exames suporá a anulación da proba realizada até o momento no que o/a profesor/a observe a fraude. Por outra banda, a resposta a cuestións escritas sen lóxica nin relación co que se pregunta ou sen coherencia textual (frases soltas dun discurso, inconexas, con erros absurdos) ou reproducións exactas e literais dos apuntamentos, resultantes de copia ou memorización baleira, serán anuladas ao non supor a aprendizaxe aplicada dos contidos á que apuntan os estándares de aprendizaxe.

Igualmente, nos exercicios de redacción, comentarios, producións textuais e traballos considérase primordial, e condición básica no proceso de avaliación, o desenvolvemento dunha expresión e redacción propias.

Aplicaránse os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe vinculados a estes, marcados no currículo e recollidos nesta programación. No seguinte cadro obsérvase as porcentaxes de valores na avaliación e os bloque de contido implicados.

PORCENTAX E	PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	CONTIDOS
70%	Proba escrita/ exame escrito. Un mínimo por trimestre.	Bloques 2, 3, 4 e 5.
10%	Proba de lectura (exame, traballo, entrevista, etc). Un mínimo por trimestre.	Bloques 2 e 5.
10%	Proba oral. (intervencións, debates, entrevista, exposición, etc)	Bloque 1.
10%	Traballo de clase. Comentarios textuais e producións textuais. Tarefas diarias e participación.	Bloques 2, 3, 4 e 5.

O mínimo esixible na avaliación dos estándares de aprendizaxe implicados nos diferentes procedementos avaliativos para efectuar a media de cada avaliación, é un 3. O aprobado é un 5. As tres avaliacións do curso teñen o mesmo peso á hora de efectuar a media para a nota final de curso.

Contamos con mecanismos de recuperación. O/a alumno/a que suspenda algunha das probas ou exercicios de xeito que non acaden o 5 na avaliación, poderá recuperalo ao final de curso segundo o calendario de semana de recuperacións fixado polo centro. Ademais, contarase cunha avaliación extraordinaria estipulada tamén polo centro no 20, 21 e 22 de xuño. Desde o remate da 3ª avaliación ordinaria até a avaliación extraordinaria realizaranse actividades de ampliación e repaso: fichas de repaso de gramática, textos de literatura e sociolingüística, actividades de comprensión e expresión oral, ... Na medida en que se poida dispor de profesorado para dividir grupos e as medidas de protocolo de prevención da COVID o permitan, pode realizarse unha saída ou actividade cultural nese período de tempo.

No currículo de Lingua Galega e Literatura contamos cun número considerablemente amplo e preciso de estándares de aprendizaxe. Para a concreción e desglose que detalle o logro a acadar co estándar, seguiremos as pautas e indicacións avaliativas marcadas pola CIUGA para as probas de ABAU, especialmente na valoración de comentarios e nas producións textuais. A estes efectos, nas probas e traballos escritos penalizaranse até 2 puntos (excepto na pregunta de produción textual) as interferencias alleas ao galego e as faltas e erros de expresión seguindo os

criterios da CIUGA: 0'20 interferencia, 0'10 falta ortográfica, morfolóxica ou léxica e acento diacrítico, 0'05 acentuación non diacrítica.

4. LIBROS DE LECTURA

Obrigatorias (unha por avaliación):

Sen piedade, Pedro Feijoo

Ollos de auga, Domingo Villar

Infamia, Leticia Costas

Senlleiras, Antía Yañez

Unha primavera para Aldara, Teresa Moure

Voluntarias

Persépole, Marjane Satrapi

Engurras, Paco Roca

Fantasmas de luz, Agustín Fernández Paz

Futuro imperfecto, Xulia Alonso Díaz

Vía secundaria, An Alfaya

Menú de enganos, Manuel Núñez Singala

55 mentiras sobre a lingua galega, Xosé-Henrique Costas (coord.)

Erros e Tánatos, Gonzalo Navaza

O vixía no centeo, J.D. Salinger

Ambulancia, Suso de Toro

O anxo de Eva, Marina Mayoral

Un tipo listo, Xose Monteagudo

Eu de maior quero ser, Rosa Aneiros

O club da calceta, Maria Reimóndez

Pepa a loba, Carlos G. Reigosa

Que me queres amor?, Manuel Rivas

A miña planta de laranxa lima, Moure de Vasconcelos

O diario vermello de Carlota, Gemma Lienas

O diario vermello de Flanagan, Jaume Ribera

Os nomes do traidor, Xurxo Sierra Veloso

As voces baixas, Manuel Rivas

Atendendo ao obxectivo citado de lograr criterios persoais na selección de lecturas, o profesorado poderá ter en conta en cada avaliación outras lecturas voluntarias que efectúese o alumno, sempre que fose baixo a dirección do profesor e demostrando logo a comprensión e lectura da/a obra/s.

5. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Os estudantes manifestan unha gran diversidade de intereses, motivacións, capacidades e estilos de aprendizaxe. Hai estudantes reflexivos (detéñense na análise dun problema) e estudantes impulsivos (responden moi rapidamente); estudantes analíticos (pasan lentamente das partes ao todo) e estudantes sintéticos (abordan o tema desde a globalidade); uns traballan durante períodos longos e outros necesitan descansos; algúns necesitan un reforzo continuo e outros non; hainos que prefiren traballar sós e hainos que prefiren traballar en pequeno ou gran grupo. Para atender á diversidade, propoñémonos levar a cabo as seguintes medidas para atender á diversidade:

- Detectar as ideas previas mediante, por exemplo, diálogos na aula ou debates, que permitirán que o docente coñeza aos estudantes e eles, a si mesmos.
- Repasar as nocións estudadas con regularidade e resolver os problemas detectados.
- Realizar numerosas e diversas actividades que combinen as resolucións individuais e en pequeno e gran grupo, e a oralidade e o escrito.
- Utilizar recursos gráficos, dixitais, visionado de películas, etc.
- Usar o resumo da unidade como unha forma de autoavaliación.

6. TEMPORALIZACIÓN

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4, 5

2ª avaluación: Unidades 6, 7, 8, 9, 10

3ª avaluación: Unidades 11, 12, 13, 14, 15

7. ANEXOS

A. RÚBRICA PARA AVALIAR A RESOLUCIÓN INDIVIDUAL DE EXERCICIOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
NÚMERO DE EXERCICIOS RESOLTOS	Realiza o 90 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 90 e o 80% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 80 e o 70% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 70 e o 60% dos exercicios que se propoñen.	Realiza menos do 60% dos exercicios que se propoñen.
PROCEDEMENTO E RESULTADOS DOS EXERCICIOS RESOLTOS	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao organizadamente e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao pouco organizado e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, non o organiza e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento e obtén o resultado correcto.	Non desenvolve o procedemento e non obtén o resultado correcto.

B. RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRECISIÓN NAS RESPONSTAS	Todas as respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respostas non desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.
PRESENTACIÓN	Todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
NÚMERO DE PREGUNTAS RESPONDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 90% das preguntas.	Respondeu polo menos o 80% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu menos do 70% das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Hai dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algunha dificultade para entenderse.	Hai tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Hai máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

C. RÚBRICA PARA AVALIAR A REDACCIÓN E PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 80% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% pero non cumpre coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo non está estruturado e ten introdución, desenvolvemento e conclusión.
ORTOGRAFÍA	O texto non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten máis de 10 erros ortográficos.
EXTENSIÓN	O exercicio escrito adáptase á extensión esixida (2, 3 ou 4 páxinas).	O exercicio escrito presenta media páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta unha páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta dúas páxinas máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta máis de dúas páxinas da extensión esixida.
CONTIDO	Trátase o contido que se pediu.	Nalgúns parágrafos non se trata nada do contido que se pediu.	Un 60% do texto non ten relación co contido que se pediu.	Algúns parágrafos fan alusión ao tema pedido.	Só se menciona o tema pedido, pero non se trata.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS	Presenta ideas ben argumentadas e sen erros.	Presenta ideas ben argumentadas pero con algún erro.	Presenta ideas que argumenta con debilidade.	Presenta ideas sen argumentar.	Non presenta ideas e as que presenta non están argumentadas.
PRESENTACIÓN E LIMPEZA	O traballo está presentado con pulcritude e limpeza.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten un risco.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous ou tres riscos.	O traballo ten dobreces e máis de tres riscos.	O traballo está presentado con un gran número de dobreces e riscos.
TEMPO DE ENTREGA	A entrega realízase na data indicada.	A entrega realízase cun día de atraso.	A entrega realízase con dous días de atraso.	A entrega realízase con tres días de atraso.	A entrega realízase despois de pasados tres días da data indicada.

D. RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL DE TRABALLOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRESENTACIÓN	O alumno preséntase de xeito formal e dá a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O alumno preséntase de forma rápida e dá a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O alumno preséntase de forma rápida e comeza a súa exposición sen mencionar o tema do que trata.	O alumno preséntase sen dicir o seu nome e menciona o tema de forma moi xeral.	Empeza a súa exposición sen facer unha presentación inicial.
EXPRESIÓN ORAL	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente.	O vocabulario é adecuado e a exposición é clara.	Fáltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Manexa un vocabulario moi básico e ten problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.
VOLUME DE VOZ	O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escoitado desde todas as partes da aula, sen ter que berrar.	O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escoitado por todos, aínda que, ás veces, cando dubida, baixa o volume.	Non é escoitado por toda a aula cando fala en voz alta, agás se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escoitado por todos na aula.	O seu volume de voz é moi baixo como para ser escoitado por todos na aula.
EXPRESIVIDADE	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal xeran un forte interese e entusiasmo sobre o tema nos outros.	Expresións faciais e linguaxe corporal que xeran en moitas ocasións interese e entusiasmo, aínda que algunhas veces se perde e non presenta toda a información.	Expresións faciais e linguaxe corporal que xeran algunhas ocasións interese e entusiasmo, aínda que moitas veces se perde e non presenta toda a información.	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal mostran unha actitude pasiva e non xeran moito interese, pero algunhas veces, cando fala de algo que lle gusta moito, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Moi pouco uso de expresións faciais ou linguaxe corporal. Non xera interese na forma de falar.
INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES	Expón claramente o traballo e achega referencias aos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non o relaciona cos coñecementos traballados.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización.
EXPLICACIÓN DO PLAN DE TRABALLO	Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o realizou.	Explica todos os pasos claramente, pero leouse un pouco coa orde.	Explica todos os pasos claramente, pero leouse na orde e foi necesario reorganizalo a través de	Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda para explicalos con	Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma guiada.

			preguntas.	claridade.	
RECURSOS DIDÁCTICOS	A exposición acompáñase con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Soporte visual adecuado e interesante na súa xusta medida.	Soporte visual adecuado.	Soporte visual non adecuado.	Sen soporte visual.
TEMPO	O alumno utilizou o tempo adecuado e cerrou correctamente a súa presentación.	O alumno utilizou un tempo axustado ao previsto, pero cun final precipitado ou excesivamente longo por falta de control do tempo.	O alumno utilizou o tempo adecuado, pero faltoulle cerrar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo adecuado, pero incluíu todos os puntos da súa presentación.	Excesivamente longo ou insuficiente para poder desenvolver o tema correctamente.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saíu do tema.

I) 2º BACHARELATO

PROFESORES RESPONSABLES: Lorena Pérez Torrón/ Eliseo Martínez.

1. SECUENCIACIÓN DE UNIDADES DIDÁCTICAS

UNIDADE 1

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer os fonemas vocálicos e consonánticos que constitúen o sistema fonolóxico galego, e ser quen de clasificalos segundo o seu punto e modo de articulación.
2. Comprender a constitución da sílaba e a súa clasificación distinguindo ditongos, tritongos e hiatos.
3. Coñecer o acento e a entoación como unidades suprasegmentais

2.CONTIDOS DA UNIDADE- CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE
(*NO REFERENTE Á COMUNICACIÓN ORAL E ESCRITA É VÁLIDO PARA TODAS AS UNIDADES)

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
----------	-------------------------	--------------------------------------	----

Comunicación oral. Falar e escoitar				
d e g h	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais, audiovisuais e a situación en que se desenvolven. Captar o sentido global, a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.	LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL
			LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	CCL

			LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	CAA
a	B1.4. Desenvolvemento das habilidades de escoita activa, cunhactitude de interese, de cooperación e de respecto.	B1.4. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como as normas de cortesía, nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	CCL
b			LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	CSC CAA
e			LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL CSC CSIEE
d	B1.5. Producción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	CAA CCL
e			LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	CAA
g			LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, cínguese ao tema e non divaga.	CCL
h			LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o	CCL CSC CSIEE
i				
m				

			autocontrol das emociónsaofalar en público.	
			LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non encontra a expresión precisa.	CCL CSIEE
			LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	CCL
			LGB1.5.7. Tenta buscar a complicidade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio.	CSIEE
			LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CD CCL CAA
e	B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL
			LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL

			LGB1.6.3. Empregan as intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CCL
			LGB1.6.4. Empregan as intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
e g h i	B1.7. Exposición oral de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural.	B1.7. Expor oralmente, con rigor e claridade, un tema especializado de textos do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	LGB1.7.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética.	CCL
			LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	CCL
a b e	B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL CAA CSC
			LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega un halinguaxe non discriminatoria.	CCL CSC
a b c e	B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	CCL CSC CSIEE

m				
b d e	B1.10. Aplicación dos coñecementogramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións propias e alleas das dificultades expresivas.	B1.10. Aplicar os coñecementogramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer, en exposicións propias e alleas, as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	CAA CCL
			LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	CAA
e	B1.11. Participación na produción oral dunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	CCL CAA
			LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	CCL CSC
			LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CSC
Comunicación escrita. Ler e escribir				
b d f	B2.1. Comprensión e produción de textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico,	B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e	LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais.	CCL CCA

h	profesional e empresarial con axuda de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos.	pragmáticos para interpretar e producir textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	CCL
			LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	CCL
			LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.	CCL CD CAA
b f h	B2.2. Planificación, produción e revisión de textos de distintos ámbitos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas morfolóxicas e gramaticais e ben presentados.	B2.2. Planificar, producir e revisar textos de distintos ámbitos de uso adecuados á situación e á intención comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final.	CCL
			LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	CCL CSC
b d f h	B2.3. Produción de traballos educativos individuais e en grupo sobre temas polémicos do currículo ou da actualidade social, científica e cultural.	B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas controvertidos do currículo ou de actualidade social, científica ou cultural.	LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical.	CCL
			LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo e xénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal.	CCL

			LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín.	CCL
			LGB2.3.4. Organiza os contidos dos seus traballos en función dos obxectivos fixados previamente, contrasta posturas enfrontadas e defende a súa opinión con argumentos.	CCL CSC
b e f h	B2.5. Busca e selección de información procedente de fontes bibliográficas e dixitais e posterior organización e revisión das producións e recursos que ofrecen as TIC.	B2.5. Extraer información de fontes bibliográficas e dixitais e utilizar as TIC ao longo de todo o proceso de escritura, desde a planificación, organización e produción do texto á súa revisión e corrección final.	LGB2.5.1. Consulta información en fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo.	CCL CD CAA

Lingua: Fonética e Fonoloxía

e	B3.1. Pronuncia correcta dos fonemas propios do galego e das transformacións fonéticas que se dan nas palabras ao longo da cadea falada.	B3.1. Definir e identificar os fonemas da lingua galega e recoñecer a importancia e o valor das normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega.	CCL CAA CCEC
			LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	CCL CCEC
b e h	B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto	B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto	LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e	CCL CAA CD

	curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	
b e	B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao 	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece e valora as

<i>expresiónsculturais</i>	<p>patrimonio cultural mundial nassúas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.</p> <p>-Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.</p>	diferentes opcións fonéticas do galego oral.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<p>- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereitoreferendado por unha constitución.</p>	<p>- Valora a importancia do coñecemento no modo de vida da sociedade actual.</p> <p>- Recoñece a importancia de achegarse ao estudio da Lingua desde unha perspectiva científica e respectuosa.</p>
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<p>- Xerar novas e diverxentes posibilidades dende coñecementos previos do tema.</p>	<p>- Participa nos debates de aula con espírito construtivo e aberto.</p>
<i>Aprender a aprender</i>	<p>- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.</p>	<p>- Utiliza os mapas conceptuais da unidade para estruturar os contidos.</p>

UNIDADE 2

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñece o fenómeno da variación lingüística e, especialmente, a variación diatópica ou xeográfica.
2. Analiza e estuda as variedades xeográficas do galego

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto**(Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Lingua: Variedades xeográficas da lingua galega			
B3.2. Coñecemento e explicación das variedades dialectais de Galicia.	B3.2. Coñecer as variedades dialectais, recoñecer e explicar os seus trazos característicos en manifestacións orais e escritas e valorar a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural.	LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte de noso patrimonio cultural.	CCL CCEC
B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA

	producción de textos.		
--	-----------------------	--	--

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situación cotiáns ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos dialectais propostos na

	<p>(artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuírona o seu desenvolvemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<p>unidade.</p>
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia do coñecemento no modo de vida da sociedade actual. - Recoñece a importancia de achegarse ao estudio da Lingua desde unha perspectiva científica e respectuosa.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opinar con rigor e respecto sobre os textos da unidade.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiza as actividades finais de Repaso da unidade e estuda o esquema final.

UNIDADE 3

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer a estrutura interna das palabras e os procedementos de formación de palabras.
2. Coñecer e aplicar regras Básicas de gramática para adxectivos cualificativos, artigos, adxectivos determinantes, relativos, pronomes e verbo.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
----------	-------------------------	--------------------------------------	----

Lingua: Morfoloxía

B3.3. Análise e explicación do léxico e dos seus procedementos de formación.	B3.3. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras e aplicar os coñecementos adquiridos para a mellora, comprensión e enriquecemento do vocabulario activo.	LGB3.3.1. <u>Explica os procedementos de formación das palabras.</u>	CCL CAA
		LGB3.3.2. <u>Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica.</u>	CAA
		LGB3.3.3. <u>Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica.</u>	CAA
B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e comprende os textos para o Comentario e de Repaso da unidade e reflexiona sobre eles.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos

<i>expresiónsculturais</i>	<p>patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<p>propostos na unidade.</p>
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia do coñecemento no modo de vida da sociedade actual. - Recoñece a importancia de achegarse ao estudo da Lingua desde unha perspectiva científica e respectuosa.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Extrae conclusións tras a lectura do texto inicial e realiza con éxito as actividades do Repaso da unidade.
<i>Aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolve estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiza actividades de identificación, relación, clasificación...

UNIDADE 4

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Entender os conceptos de recursividade e salto de nivel.
2. Distinguir as relacións paradigmáticas e sintagmáticas e, dentro destas, as de coordinación e subordinación.
3. Identificar os distintos tipos de frases e os seus elementos constituíntes.
4. Identificar as distintas funcións sintácticas.
5. Identificar os diferentes tipos de oracións.
6. Coñecer algúns aspectos da sintaxe galega.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Lingua: Sintaxe				
e	B3.4. Observación, reflexión e explicación das unidades e funcións sintácticas.	B3.4. Observar, reflexionar e explicar as distintas unidades e función sintácticas e aplicar os coñecementos sobre análise sintáctica na produción de textos.	LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega a terminoloxía axeitada.	CCL CAA
b e h	B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD

b e	B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA
--------	---	--	--	------------

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e comprende os textos para o Comentario e de Repaso da unidade e reflexiona sobre eles.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial 	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece, a partir dos distintos tipos de textos, a

	<p>nassúas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<p>importancia da comunicación escrita na nosa cultura.</p>
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia do coñecemento no modo de vida da sociedade actual. - Recoñece a importancia de achegarse ao estudo da Lingua desde unha perspectiva científica e respectuosa.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> - Extrae conclusións tras a lectura do texto inicial e realiza con éxito as actividades do Repaso da unidade.
<i>Aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza o esquema final da unidade para estruturar os contidos.

UNIDADE 5

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Comprender os conceptos de significado, significante e referente, así como os de denotación e connotación.
2. Comprender os conceptos de campo semántico, sema, semema e arquisemema, así como as relacións xerárquicas.
3. Identificar as diferentes relacións semánticas e comprender as causas, mecanismos e consecuencias dos cambios semánticos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Lingua: Semántica				
e	B3.5. Reflexión e explicación das relacións e unidades semánticas.	B3.5. Reflexionar e explicar as relacións e unidades semánticas.	LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	CCL CAA
b e h	B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD
b e	B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia	B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos,	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das	CCL CAA

	comunicativa integrada.	enunciados e palabras, e utilizar estescoñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	
--	-------------------------	--	---	--

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e comprende os textos para o Comentario e de Repaso da unidade e reflexiona sobre eles.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao 	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece, a partir dos

<i>expresiónsculturais</i>	<p>patrimonio cultural mundial nassúas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<p>distintos tipos de textos, a importancia da comunicación escrita na nosa cultura.</p>
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valora a importancia do coñecemento no modo de vida da sociedade actual. - Recoñece a importancia de achegarse ao estudio da Lingua desde unha perspectiva científica e respectuosa.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> - Extrae conclusións tras a lectura do texto inicial e realiza con éxito as actividades do Repaso da unidade.
<i>Aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.

UNIDADE 6

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñece os pasos necesarios para a elaboración dunha norma estándar.
2. Comprende e diferencia as interferencias e desviacións da norma estándar.

..

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
				CCL CSC
Sociolingüística				
p	B4.1. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.	B4.1. Recoñecer os estereotipos e prexuízos lingüísticos, determinar a súa repercusión nos usos e elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.	LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuízos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos.	CCL CSC
	B4.2. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.		LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	CCL CSC
h p	B4.3. Construción da variante estándar da lingua galega.	B4.2. Describir e interpretar o proceso de construción da variante estándar da lingua galega, recoñecer as interferencias lingüísticas no galego con especial atención	LGB4.2.1. Describe e interpreta o proceso de construción da variante estándar da lingua galega.	CCL
	B4.4. Interferencias lingüísticas: castelanismos.		LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no galego, con especial	CCL CCEC

		aoscastelanismos e desenvolver un discurso propio libre destes elementos.	atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.	
--	--	---	--	--

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situación cotiásou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.

	<p>nassúas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíronaoseude desenvolvemento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiza actividades de identificación, clasificación, análise...

UNIDADE 7

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- 1.1. Coñece os fitos máis salientables das épocas da preguerra.
- 2.1. Coñece os fitos máis salientables das épocas da posguerra.
- 3.1. Coñece os fitos máis salientables das épocas da actualidade.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Sociolingüística				
p	B4.5. Historia da lingua: galego moderno (desde 1916 ata 1978); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	B4.3. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1916 ata 1978, describir o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.3.1. <u>Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978).</u>	CCL
			LGB4.3.2. <u>Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüística.</u>	CCL CSC
			LGB4.3.3. <u>Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico.</u>	CCL
			LGB4.3.4. <u>Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua.</u>	CCL CSC
			LGB4.3.5. <u>Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.</u>	CCL

p	B4.6. Historia da lingua: galego moderno (desde 1978 ata a actualidade); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística; situación legal e características lingüísticas.	B4.4. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1978 ata a actualidade e identificalo en textos, describir o seu contexto e a situación legal, recoñecelo como unhalingua en vías de normalización e elaborar traballos sobre a historia da lingua.	LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade).	CCL
			LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC
			LGB4.4.3. Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego.	CCL CSC
			LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades.	CCL CSC
			LGB4.4.5. Sinala as principais características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.
<i>Conciencia e</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de

<i>expresiónsculturais</i>	<p>patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíronaoseudesenvolvemento.</p> <p>- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.</p>	autor propostos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<p>- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.</p>	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<p>- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.</p>	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Aprender a aprender</i>	<p>- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.</p>	- Realiza as actividades finais de Repaso da unidade e estuda o esquema final.

UNIDADE 8

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñece a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega, desde os seus comezos ata a actualidade.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Sociolingüística				
p	B4.7. Elaboración dunha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	B4.5. Elaborar unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	CCL
p	B4.8. A evolución da conciencia lingüística.	B4.6. Analizar e interpretar a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	CCL CSC

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 9

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Comprender o contexto histórico e cultural no que se desenvolveu a literatura desde o Posrexurdimento á Guerra Civil.
2. Coñecer os poetas máis salientables das Irmandades da Fala e analizar a súa obra.
3. Saber cales son os grupos, tendencias poéticas e escolas das vangardas e comentar textos.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.1. Literatura galega de 1916 a 1936: Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	B5.1 Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1916 a 1936: Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	CCL
e d n	B5.2. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	B5.2. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situación cotiásou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecemento previo do tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 10

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliábeis
3. Competencia.

1.OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer a traxectoria biográfica e ideolóxica de Vicente Risco, así como a súa transcendencia na literatura galega, e comentar fragmentos da súa obra.
2. Coñecer a traxectoria biográfica e ideolóxica de Otero Pedrayo, así como a súa transcendencia na literatura galega, e comentar fragmentos da súa obra.
3. Coñecer a traxectoria biográfica e ideolóxica de Castelao, así como a súa transcendencia na literatura galega, e comentar fragmentos da súa obra.
4. Coñecer a traxectoria biográfica de Rafael Dieste e comentar fragmentos da súa obra.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.1. Literatura galega de 1916 a 1936: Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	B5.1. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1916 a 1936: Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as.	CCL
			LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	CCL
e d n	B5.2. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto	B5.2. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación	LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL

	sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situación cotiásou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomentados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecemento previo do tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 11

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer as direccións poéticas e autores da Xeración de 1936.
2. Coñecer o grupo poético do exilio, profundando na vida e obra de Celso Emilio Ferreiro e na súa transcendencia na literatura galega.
3. Coñecer as direccións poéticas e autores da poesía do exilio.
4. Coñecer as direccións poéticas e autores da Promoción de Enlace.
5. Coñecer as direccións poéticas e autores da Xeración dos 50 ou das Festas Minervais.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.3. Literatura galega entre 1936 e 1975: Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais	B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura galega entre 1936 e 1975: Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	CCL
e d n	B5.4. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	B5.4. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada	CCL

	completa de cada un dos períodos literarios referidos.	completa de cada un dos períodos literarios referidos.	un dos períodos literarios referidos.	
--	--	--	---------------------------------------	--

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecemento previo do tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elabora un comentario crítico a través de pautas dadas.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 12

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer a vida e obra dos escritores máis salientables da prosa de posguerra e a súa transcendencia na literatura galega.
2. Coñecer as características e autores do teatro e do ensaio galego entre 1950 e 1980.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.3. Literatura galega entre 1936 e 1975: Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura galega entre 1936 e 1975: Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e os autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70. LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	CCL CCL

e d n	B5.4. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	B5.4. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
			LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado democrático de dereito refrendado por unha constitución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le o contexto histórico e social da época e valora a incidencia da situación histórica na produción literaria.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 13

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer o contexto histórico e cultural das últimas décadas do século XX no que se desenvolveu a poesía galega, así como as súas características comúns e poetas máis destacados.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.5. Literatura galega de 1975 ata a actualidade: Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1975 ata a actualidade: Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	o. LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo sécul	CCL
e d n	B5.6. B5.6. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	B5.6. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL

e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL
--------	---	---	---	-----

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<p><i>Conciencia e expresións culturais</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<p><i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<p><i>Aprender a aprender</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

UNIDADE 14

1. Obxectivos didácticos
2. Contidos da unidade / Criterios de avaliación / Estándares de aprendizaxe avaliáveis
3. Competencias clave: Descritores e Desempeños

1. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Coñecer as tendencias, obras e autores máis representativos da narrativa galega actual.
2. Coñecer as tendencias, obras e autores máis representativos do teatro e do ensaio galego actual.

2. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Graos de consecución: **Excelente** (Conségueo brillantemente) **Alto** (Conségueo) **Baixo** (Conségueo con dificultade) **Escaso** (Non o consegue).

Os estándares mínimos de aprendizaxe aparecen subliñados en vermello.

Obxectivos	Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
Literatura				
e n	B5.5. Literatura galega de 1975 ata a actualidade: Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1975 ata a actualidade: Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL
			LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL
e d n	B5.6. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	B5.6. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL
			LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e	CCL

			ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL

3. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le os textos con rigor científico e actitude analítica.
<i>Competencia en comunicación lingüística</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura. - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas. - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Responde ás preguntas da lectura inicial adiantándose aos contidos do tema. - Fai preguntas e comunícase cos demais de forma correcta e adecuada. - Le os textos da unidade e algún dos textos recomendados na web. - Mantén unha actitude correcta tanto ao consultar dúbidas ou responder, como ante as preguntas e respostas dos demais. - Realiza as explicacións das actividades e elabora un texto de opinión e un resumo con corrección ortográfica e gramatical. - Utiliza con corrección a linguaxe escrita e oral para expresar os coñecementos, mediante a resolución das distintas actividades que se piden na unidade. - Realiza unha lectura comprensiva dos textos da unidade e extrae as ideas principais.
<i>Competencia dixital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - Emprega diversos recursos para ampliar a información.

<i>Conciencia e expresións culturais</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	- Le con atención os textos de autor propostos na unidade.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. 	- Le e analiza o pensamento dos autores nos textos representados na unidade.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos. 	- Utiliza os recursos que se ofrecen na web para o alumnado co fin de ampliar os coñecementos.
<i>Aprender a aprender</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplica estratexias de mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente. 	- Aplica os coñecementos aprendidos para analizar e comentar os textos da unidade e crear outros novos.

2. RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de texto

O caderno do alumno

Libros de lectura

Dicionarios

Enciclopedias

Correo electrónico

Páxinas web con recursos para traballar en galego

Material audiovisual e Internet

3. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

Os traballos de redacción e composición textual desenvoltos ao longo do curso deben ser orixinais e presentar a expresión persoal do/a alumno/a. As tarefas que supoñan unha copia parcial ou total dunha fonte de información (libro, internet, etc.) ou da proposta de opinión, comentario e/ou expresión doutro/a compañeiro/a serán anulados e puntuarán como 0.

Copiar durante os exames suporá a anulación da proba realizada até o momento no que o/a profesor/a observe a fraude. Por outra banda, a resposta a cuestións escritas sen lóxica nin relación co que se pregunta ou sen coherencia textual (frases soltas dun discurso, inconexas, con erros absurdos) ou reproducións exactas e literais dos apuntamentos, resultantes de copia ou memorización baleira, serán anuladas ao non supor a aprendizaxe aplicada dos contidos á que apuntan os estándares de aprendizaxe.

Igualmente, nos exercicios de redacción, comentarios, producións textuais e traballos considérase primordial, e condición básica no proceso de avaliación, o desenvolvemento dunha expresión e redacción propias.

Aplicaranse os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe vinculados a estes, marcados no currículo e recollidos nesta programación. No seguinte cadro obsérvase as porcentaxes de valores na avaliación e os bloque de contido implicados.

PORCENTAX E	PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	CONTIDOS
70%	Proba escrita/ exame escrito. Un mínimo por trimestre.	Bloques 2, 3, 4 e 5.
10%	Proba de lectura (exame, traballo, entrevista, etc). Un mínimo por trimestre.	Bloques 2 e 5.
10%	Proba oral. (intervencións, debates, entrevista, exposición, etc)	Bloque 1.
10%	Traballo de clase. Comentarios textuais e producións textuais. Tarefas diarias e participación.	Bloques 2, 3, 4 e 5.

O mínimo esixible na avaliación dos estándares de aprendizaxe implicados nos diferentes procedementos avaliativos para efectuar a media de cada avaliación, é un 3. O aprobado é un 5. As tres avaliacións do curso teñen o mesmo peso á hora de efectuar a media para a nota final de curso.

Contamos con mecanismos de recuperación. O/a alumno/a que suspenda algunha das probas ou exercicios de xeito que non acade o 5 na avaliación, poderá recuperalo ao final de curso segundo o calendario de semana de recuperacións fixado polo centro. Ademais, contarase cunha avaliación extraordinaria estipulada tamén polo centro no 20, 21 e 22 de xuño. Entre o remate da 3ª avaliación e a proba extraordinaria as clases centraranse en repasar os aspectos máis relevantes tanto para a preparación da avaliación extraordinaria como da ABAU.

No currículo de Lingua Galega e Literatura contamos cun número considerablemente amplo e preciso de estándares de aprendizaxe. Para a concreción e desglose que detalle o logro a acadar co estándar, seguiremos as pautas e indicacións avaliativas marcadas pola CIUGA para as probas de ABAU, especialmente na valoración de comentarios e nas producións textuais. A estes efectos, nas probas e traballos escritos penalizaranse até 2 puntos (excepto na pregunta de produción textual) as interferencias alleas ao galego e as faltas e erros de expresión seguindo os criterios da CIUGA: 0'20 interferencia, 0'10 falta ortográfica, morfolóxica ou léxica e acento diacrítico, 0'05 acentuación non diacrítica.

4. LIBROS DE LECTURA

Obrigatorias (unha por avaliación): Poderán escoller unha obra en prosa dos autores vistos en cada unha das avaliacións, tres en total. As probas poden ser orais ou escritas.

As obras propostas para traballar a lectura neste curso son obras clásicas representativas do período literario que tratamos.

Principios do s. XX: *Os dous de sempre* de Castelao, *A trabe de ouro e outros contos* de V. Risco, "Os señores da terra" de *Os camiños da vida* de R. Otero Pedrayo e *Na noite estrelecida* de R. Cabanillas.

Literatura na posguerra: *Longa noite de pedra* de Celso Emilio Ferreiro; *A esmorga* de Eduardo Blanco Amor; *Merlín e familia* de A. Cunqueiro; *O incerto señor Don Hamlet* de Cunqueiro, *Á lus do candil* de Ánxel Fole e *Memorias dun neno labrego* de X. Neira Vilas.

Finais do s. XX e comezos do XXI: *Polaroid* de Suso de Toro, *Os comedores de patacas* de M. Rivas e *Eroski paraíso* de Chévere teatro.

5.MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Os estudantes manifestan unha gran diversidade de intereses, motivacións, capacidades e estilos de aprendizaxe. Hai estudantes reflexivos (detéñense na análise dun problema) e estudantes impulsivos (responden moi rapidamente); estudantes analíticos (pasan lentamente das partes ao todo) e estudantes sintéticos (abordan o tema desde a globalidade); uns traballan durante períodos longos e outros necesitan descansos; algúns necesitan un reforzo continuo e outros non; hainos que prefiren traballar sós e hainos que prefiren traballar en pequeno ou gran grupo. Para atender á diversidade, propoñémonos levar a cabo as seguintes medidas para atender á diversidade:

- Detectar as ideas previas mediante, por exemplo, diálogos na aula ou debates, que permitirán que o docente coñeza aos estudantes e eles, a si mesmos.
- Repasar as nocións estudadas con regularidade e resolver os problemas detectados.
- Realizar numerosas e diversas actividades que combinen as resolucións individuais e en pequeno e gran grupo, e a oralidade e o escrito.
- Utilizar recursos gráficos, dixitais, visionado de películas, etc.
- Usar o resumo da unidade como unha forma de autoavaliación.

6. TEMPORALIZACIÓN

1ª avaliación: Unidades 1, 2, 3, 4,5

2ª avaliación: Unidades 6, 7, 8, 9, 10

3ª avaliación: Unidades 11, 12, 13, 14

7.- ALUMNADO COA MATERIA PENDENTE DE 1º DE BACHARELATO

Os alumnos coa materia pendente de 1º de Bach. deberán facer as probas escritas correspondentes aos contidos de cada avaliación entre o 1º e 2º trimestre do curso. De non superar deste xeito a materia, deberán realizar unha **proba escrita** de toda a materia na convocatoria oficial do mes de **maio**.

8. ANEXOS

A. RÚBRICA PARA AVALIAR A RESOLUCIÓN INDIVIDUAL DE EXERCICIOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
NÚMERO DE EXERCICIOS RESOLTOS	Realiza o 90 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 90 e o 80% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 80 e o 70% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 70 e o 60% dos exercicios que se propoñen.	Realiza menos do 60% dos exercicios que se propoñen.
PROCEDEMENTO E RESULTADOS DOS EXERCICIOS RESOLTOS	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao organizadamente e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao pouco organizado e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, non o organiza e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento e obtén o resultado correcto.	Non desenvolve o procedemento e non obtén o resultado correcto.

B. RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRECISIÓN NAS RESPÓSTAS	Todas as respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respóstas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respóstas non desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.
PRESENTACIÓN	Todas as respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respóstas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respóstas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
NÚMERO DE PREGUNTAS RESPÓNDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 90% das preguntas.	Respondeu polo menos o 80% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu menos do 70% das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Hai dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algunha dificultade para entenderse.	Hai tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Hai máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

C. RÚBRICA PARA AVALIAR A REDACCIÓN E PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 80% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% pero non cumpre coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo non está estruturado e ten introdución, desenvolvemento e conclusión.
ORTOGRAFÍA	O texto non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten máis de 10 erros ortográficos.
EXTENSIÓN	O exercicio escrito adáptase á extensión esixida (2, 3 ou 4 páxinas).	O exercicio escrito presenta media páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta unha páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta dúas páxinas máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta máis de dúas páxinas da extensión esixida.
CONTIDO	Trátase o contido que se pediu.	Nalgúns parágrafos non se trata nada do contido que se pediu.	Un 60% do texto non ten relación co contido que se pediu.	Algúns parágrafos fan alusión ao tema pedido.	Só se menciona o tema pedido, pero non se trata.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS	Presenta ideas ben argumentadas e sen erros.	Presenta ideas ben argumentadas pero con algún erro.	Presenta ideas que argumenta con debilidade.	Presenta ideas sen argumentar.	Non presenta ideas e as que presenta non están argumentadas.
PRESENTACIÓN E LIMPEZA	O traballo está presentado con pulcritude e limpeza.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten un risco.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous ou tres riscos.	O traballo ten dobreces e máis de tres riscos.	O traballo está presentado con un gran número de dobreces e riscos.
TEMPO DE ENTREGA	A entrega realízase na data indicada.	A entrega realízase cun día de atraso.	A entrega realízase con dous días de atraso.	A entrega realízase con tres días de atraso.	A entrega realízase despois de pasados tres días da data indicada.

D. RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL DE TRABALLOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRESENTACIÓN	O alumno preséntase de xeito formal e dá a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O alumno preséntase de forma rápida e dá a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O alumno preséntase de forma rápida e comeza a súa exposición sen mencionar o tema do que trata.	O alumno preséntase sen dicir o seu nome e menciona o tema de forma moi xeral.	Empeza a súa exposición sen facer unha presentación inicial.
EXPRESIÓN ORAL	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente.	O vocabulario é adecuado e a exposición é clara.	Fáltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Manexa un vocabulario moi básico e ten problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.
VOLUME DE VOZ	O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escoitado desde todas as partes da aula, sen ter que berrar.	O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escoitado por todos, aínda que, ás veces, cando dubida, baixa o volume.	Non é escoitado por toda a aula cando fala en voz alta, agás se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escoitado por todos na aula.	O seu volume de voz é moi baixo como para ser escoitado por todos na aula.
EXPRESIVIDADE	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal xeran un forte interese e entusiasmo sobre o tema nos outros.	Expresións faciais e linguaxe corporal que xeran en moitas ocasións interese e entusiasmo, aínda que algunhas veces se perde e non presenta toda a información.	Expresións faciais e linguaxe corporal que xeran algunhas ocasións interese e entusiasmo, aínda que moitas veces se perde e non presenta toda a información.	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal mostran unha actitude pasiva e non xeran moito interese, pero algunhas veces, cando fala de algo que lle gusta moito, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Moi pouco uso de expresións faciais ou linguaxe corporal. Non xera interese na forma de falar.
INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES	Expón claramente o traballo e achega referencias aos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non o relaciona cos coñecementos traballados.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización.
EXPLICACIÓN DO PLAN DE	Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o	Explica todos os pasos claramente, pero leouse un pouco coa orde.	Explica todos os pasos claramente, pero leouse na orde e foi necesario reorganizalo a	Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda	Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma

TRABALLO	realizou.		través de preguntas.	para explicalos con claridade.	guiada.
RECURSOS DIDÁCTICOS	A exposición acompáñase con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Soporte visual adecuado e interesante na súa xusta medida.	Soporte visual adecuado.	Soporte visual non adecuado.	Sen soporte visual.
TEMPO	O alumno utilizou o tempo adecuado e cerrou correctamente a súa presentación.	O alumno utilizou un tempo axustado ao previsto, pero cun final precipitado ou excesivamente longo por falta de control do tempo.	O alumno utilizou o tempo adecuado, pero faltoulle cerrar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo adecuado, pero incluíu todos os puntos da súa presentación.	Excesivamente longo ou insuficiente para poder desenvolver o tema correctamente.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saíu do tema.

X) ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES CURSO 21-22

Debido á situación de pandemia producida polo Covid 19 que estamos a padecer, as actividades extraescolares quedan supeditadas a evolución da pandemia.

K) CRITERIOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Finalizado o curso, reuniranse todos os membros do departamento para avaliaren a programación, respondendo ao seguinte cuestionario e engadindo novas cuestións que poidan xurdir como efecto da reflexión conxunta.

- A. Parte da programación non impartida.
- B. Xustificacións da parte da programación non impartida.
- C. Modificacións introducidas durante o curso en relación coa programación didáctica.
- D. Motivos das modificación feitas.
- E. Propostas de melloras para a programación didáctica do próximo curso.
- F. Estudo das obras incluídas no plan lector.
- G. Propostas de modificacións no plan lector.
- H. Análise dos resultados da avaliación do alumnado grupo a grupo.

ANEXO DE MEDIDAS ACADÉMICAS DEBIDO Á COVID-19

1. Medidas de recuperación da materia non impartida no caso de suspensión das clases durante o curso 2021-2022
 - i. Os mínimos imprescindibles non impartidos no curso anterior serán introducidos progresivamente na actividade académica relacionándoos cos contidos deste curso.
 - ii. Incidirase especialmente na comprensión e expresión oral e escrita. Este elemento é imprescindible nunha materia de lingua.
2. Medidas específicas relativas ao ensino semipresencial ou a distancia
 - i. A actividade realizada nesas circunstancias adaptarase en todo momento ás indicacións da Consellaría e da dirección do centro.
 - ii. Os materiais de estudo e traballo serán distribuídos a través de ferramentas que permitan a comunicación co alumnado (EVA Edixgal, aula virtual do instituto, dispositivos móbiles, etc.).
 - iii. Se o profesor/a o considera, realizará sesións de clase a través de videoconferencia cos sistemas habilitados pola Consellaría de Educación.
 - iv. Estableceranse diferentes actividades para traballar os contidos tendo en conta as circunstancias do ensino a distancia: vídeos, cuestionarios, textos escritos, audios...
 - v. A entrega de tarefas e traballos realizarase unicamente cos medios establecidos anteriormente e cinguirase ás instrucións dadas polo profesor. Non se admitirán traballos ou tarefas en formatos distintos aos indicados nin por canles distintas ás indicadas.
 - vi. A avaliación será adaptada ao ensino a distancia. O profesor/a establecerá traballos ou probas de avaliación de distinta natureza: exames en liña, exposicións escritas, en vídeo ou audio; cuestionarios, exames realizados a través de videoconferencia, etc.
 - vii. Os criterios de avaliación e cualificación serán os mesmos xa establecidos nesta programación didáctica.
 - viii. O alumnado que non poida seguir o ensino telemático recibirá material impreso e adaptado a esta circunstancia que se lle fará chegar polos medios que determine o centro.

